Pentru măsuri hotărîte de dezarmare în Europa și în lume

„SĂ VALORIFICĂM ŞANSELE DEZARMĂRII“

La Bonn, a fost difuzat un apel al organizației „Inițiativa de la Krefeld“, care reunește în rîndurile sale partizani ai păcii de diferite orientări și convingeri politice. Documentul subliniază că soluționarea problemelor-cheie ale vieții internaționale depinde de înlocuirea cursei înarmărilor cu dezarmarea și lansează, totodată, chemarea către forțele iubitoare de pace din R.F.G. de a participa, în perioada 22—23 octombrie, la cel de-al 7-lea forum al „Inițiativei de la Krefeld“, care se va desfășura sub genericul „Să valorificăm șansele dezarmării“.

Tot din Bonn, se relatează despre raportul elaborat în comun de organizațiile vest-germane care militează pentru pace, între care „Inițiativa de la Krefeld“ și Forumurile pentru pace din Hanovra și Nürnberg, document ce respinge teza eronată potrivit căreia cursa înarmărilor ar fi un element inseparabil de dezvoltarea generală a omenirii. În raport se aduc argumente concrete în sprijinul punctului de vedere potrivit căruia dezarmarea și reducerea producției militare a R. F. Germania și a celorlalte state sînt pe deplin posibile și ar contribui masiv la stimularea dezvoltării sectoarelor civile ale economiei. „Fiecare marcă din bugetul de stat irosită pentru întreținerea soldaților și achiziționarea de armamente scumpe înseamnă, în același timp, sustragerea ei din diverse ramuri ale economiei civile — se relevă în raport. Bugetul militar vest-german este disproporționat de umflat. Aceasta duce la lichidarea locurilor de muncă, frînează dezvoltarea științifică pentru scopuri civile, influențează în mod negativ asupra mediului înconjurător“. Cu 10 miliarde mărci luate din bugetul militar — se menționează în raport — se pot crea 180 000 de locuri de muncă în industria civilă. Aceeași sumă investită în ramurile industriale care produc mărfuri pentru populație poate permite crearea a 270 000 de locuri de muncă.

Experții care au elaborat documentul se pronunță în favoarea unor măsuri practice de dezarmare, care, pe lîngă efectele lor pozitive asupra întăririi păcii și securității, ar avea consecințe binefăcătoare pe plan economic și social pentru toate națiunile.

S.U.A. Demonstrație împotriva cursei înarmărilor, pentru asigurarea păcii în lume

HIROSHIMA, NAGASAKI — NICICÎND REEDITATE !

Comemorarea evenimentelor tragice petrecute în urmă cu 43 de ani, la Hiroshima și Nagasaki, s-a constituit, ca în fiecare an, într-un puternic imbold al acțiunilor în favoarea dezarmării și păcii, a unui cer senin pentru întreaga omenire, de pe care să dispară, pentru totdeauna, spectrul amenințării nucleare, umbra bombei nucleare, care, în cîteva secunde, a pulverizat cele două orașe nipone, cu nume devenite simboluri. Un „val de acțiuni pentru pace“ a străbătut Japonia în ultimele zile. Sub deviza „Nu — unor noi Hiroshime și Nagasaki !“, în „Parcul păcii“, din centrul orașului Hiroshima, a avut loc un miting împotriva armelor și a înarmărilor nucleare. Acest miting a precedat „maratonul păcii“, care se va desfășura între cele două orașe-erou ale Japoniei. Participanții vor purta „făclia păcii“, pe care o vor duce, la 7 august, la Nagasaki, unde, din inițiativa Congresului național nipon pentru interzicerea armei nucleare, se va deschide, a doua zi, conferința pentru interzicerea armelor nimicitoare. În localitățile ce vor fi parcurse de participanții la maraton, situate pe distanța de 500 km dintre cele două orașe, vor avea loc mitinguri și manifestații pentru pace.

24時間中央行動
1986 6 11

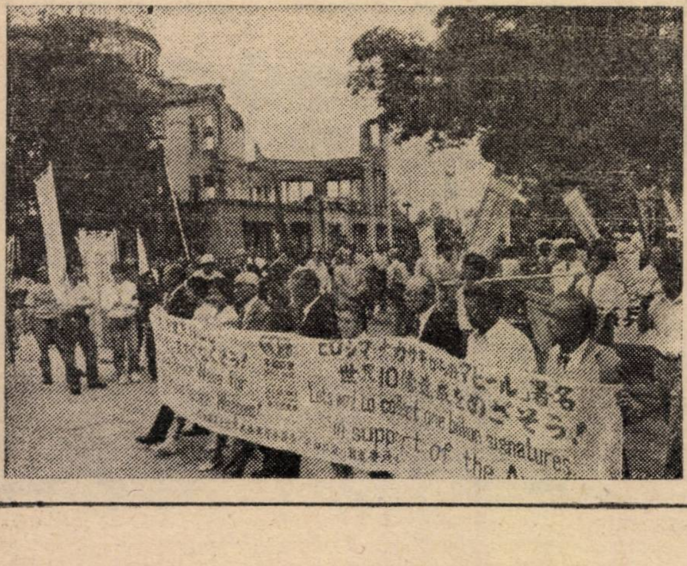

Momentul declanșării „valului de acțiuni pentru pace“, în Piața Domului, din Hiroshima

„NU — MILITARIZĂRII !“

Sub deviza „Nu vom admite militarizarea Italiei“, în apropiere de Isola di Capo Rizzuto, unde ar urma să fie amplasate 72 de avioane americane de tip „F-16“, a avut loc o mare demonstrație a reprezentanților organizațiilor de tineret din Italia, precum și ai „Taberei păcii“, înființată, în apropiere, de militanții pentru pace din Franța, R. F. Germania, Italia și Belgia. În cadrul unui miting, participanții la demonstrație au cerut abandonarea planurilor de aducere în Italia a avioanelor militare americane, capabile să transporte arme nucleare.

INTERES PENTRU ZONE DENUCLEARIZATE

În Spania crește interesul pentru crearea de zone denuclearizate pe continentul european — a declarat președintele organizației Mișcarea pentru pace, dezarmare și libertate, senatorul Francisca Sauquillo Perez, într-un interviu acordat ziarului „Neues Deutschland“. Ea a apreciat că pentru țările mediteraneene — în special pentru statele iberice și Italia — „ar fi foarte important să se creeze o zonă denuclearizată“.

ȘAPTE ZILE

August este, de obicei, o lună de vacanță, o perioadă în care activitățile parlamentare, guvernamentale sau diplomatice își încetinesc sensibil ritmul sau chiar se întrerup, pînă spre zilele mai răcoroase ale toamnei. În ultima vreme, această tendință nu a fost, însă, confirmată de fapte. Cel puțin deocamdată și, mai cu seamă, în unele regiuni ale globului, evenimentele și-au menținut ritmul febril.

Firește, este vorba, în primul rînd, de zonele de conflict, așa-numitele „zone fierbinți", unde ostilitățile au continuat în pofida eforturilor, considerabile și susținute, întreprinse pentru stingerea focarelor de neînțelegere. În mod semnificativ și pozitiv, au continuat însă și s-au intensificat, totodată, demersurile pentru soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a diferendelor.

Unul din evenimentele săptămînii l-a constituit, astfel, seria de consultări, avute la Națiunile Unite, de secretarul general al O.N.U. cu miniștrii de externe ai Iranului și Irakului, în legătură cu modalitățile de aplicare neîntîrziată a rezoluției 598 a Consiliului de Securitate. Tot la New York, s-au desfășurat lucrările sesiunii Comitetului ad-hoc al O.N.U. pentru Oceanul Indian, reuniune înscrisă în suita preocupărilor pentru transformarea acestei mari și importante regiuni într-o zonă a păcii. Crearea unei zone a păcii și cooperării într-o altă parte a lumii — în Atlanticul de Sud — a constituit tema întîlnirii din Brazilia, a reprezentanților a 22 de state africane și latino-americane.

Rămasă, și în această săptămînă, în prim-planul actualității internaționale, America Latină și Centrală a consemnat o serie de întîlniri și concertări vădind un interes sporit pentru găsirea, în comun, de rezolvări eficiente și durabile problemelor specifice continentului.

Într-o altă regiune a lumii, în Orientul Mijlociu, situația a rămas încordată, în condițiile menținerii stării de tensiune din teritoriile arabe ocupate de Israel și a noilor operațiuni militare din sudul Libanului.

Represiunea și încordarea au continuat să caracterizeze evoluția evenimentelor din Africa de Sud, tratamentul la care este supusă populația de culoare, majoritară, de către regimul de la Pretoria fiind tot mai ferm condamnat de către opinia publică mondială, care cere cu insistență abolirea politicii de apartheid, această pată pe conștiința vremurilor contemporane.

Liana Enescu

GENEVA

Noile convorbiri cvadripartite privind Africa australă

A 5-a rundă de negocieri cvadripartite — Angola, Africa de Sud, Cuba și Statele Unite — referitoare la situația din zona australă africană s-a desfășurat în orașul de pe malurile Lacului Leman — Geneva —, care, în atîtea rînduri, a găzduit întîlniri încheiate cu succes. Întrucît cele la care ne referim aici au luat sfîrșit după închiderea ediției noastre, nu putem anticipa, desigur, asupra rezultatelor.

Se vorbește cu mai multă insistență, în ultima vreme, despre un „anotimp al șanselor pentru Africa australă", iar în sprijinul formulei sînt citate mai multe fapte concrete. În primul rînd, comentatorii amintesc succesiunea rapidă a întîlnirilor dintre „cei patru", care au debutat în mai a.c. Se mai evocă și „Acordul de principiu privind reglementarea conflictului din Africa australă", la care s-a ajuns cu prilejul convorbirilor de la New York (11—13 iulie a.c.), urmate, la numai o săptămînă, de o reuniune tot în patru, la nivel de experți, găzduită de insula Sal (orașul Praia) din Capul Verde. De asemenea, trebuie reținut că documentul amintit a fost ratificat, între timp, de guvernele Angolei, Africii de Sud și Cubei, chiar dacă el încă mai eludează probleme spinoase referitoare la situația din zona respectivă.

De semnalat, în context, că, vorbind la reuniunea Biroului Politic al C.C. al M.P.L.A.-Partidul Muncii din Angola, președintele José Eduardo dos Santos a declarat că respectivul acord de principiu constituie „o victorie a realismului politic, a respectării principiului potrivit căruia nici un stat nu trebuie să folosească forța pentru a-și atinge scopurile. Din aceste motive, Angola l-a aprobat și se pronunță pentru stabilirea neîntîrziată a unei date de începere a aplicării rezoluției 435 a Consiliului de Securitate privind independența Namibiei și a acordurilor convenite", a adăugat șeful statului angolez.

Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (SWAPO) a anunțat, la Luanda, că își manifestă satisfacția față de aprobarea de către Angola, Cuba și Africa de Sud a acordului de principiu privind Africa australă și problema Namibiei. Făcînd declarația de mai sus, Hidipo Hamutenya, secretar al SWAPO pentru problemele informației, a mai subliniat că acordul creează un cadru potrivit pentru negocierile ce vor urma, în vederea soluționării pe căi politice a stării de conflict din sudul continentului african. La rîndul său, Congresul Național African din Africa de Sud consideră că acordul respectiv reprezintă un pas important pentru evoluția ulterioară a situației din regiune — a declarat Mzwai Piliso, membru al Consiliului Executiv Național al A.N.C. În capitala Mozambicului, stat care este afectat direct de evoluția situației din regiune, ministrul de externe al acestei țări, Pascal Mocumbi, a apreciat ca un „eveniment pozitiv" recentul acord privind zona australă africană și a opinat că el poate conduce la rezolvarea pe cale pașnică a problemelor, la pace și stabilitate în regiune. „Am lăsat în urma noastră un drum lung", declara ministrul de externe sud-african, Roelof „Pik" Botha, și a adăugat că, totuși, acest drum a dus numai pînă „la baza muntelui". „Distanța pe care o mai avem de parcurs este abruptă și plină de dificultăți", a încheiat el.

Reacțiile pozitive din alte capitale implicate sau interesate de situația din zonă (cf. **Lumea** 31) întregesc un tablou care atestă, așa cum spuneam la început, că a venit un anotimp al șanselor pentru Africa australă. Desigur, nu trebuie eliminată varianta — reală, totuși —, a risipirii acestor șanse, întrucît s-au mai văzut cazuri cînd, după un început plin de speranțe (reamintim, ca exemple, acordul de dezangajare a forțelor semnat de Afri-

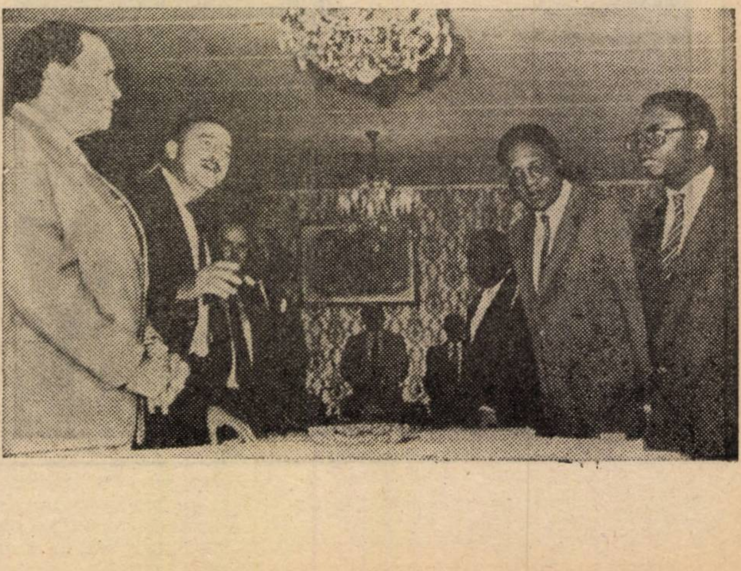

Aspect de la întîlnirea din Brazzaville dintre delegația angoleză (dreapta) și cea sud-africană ca de Sud cu Angola, cel de neagresiune încheiat, la Nkomati, în 1984, de Pretoria şi Maputo), Africa de Sud a dat înapoi. În acest sens, sînt citate opiniile unor cercuri de la Pretoria, care invocau drept argument faptul că oficialităţile sud-africane s-ar putea speria tot mai mult, pe zi ce trece, de perspectiva ca, la conducerea viitoarei Namibii independente, să vină SWAPO, cît şi de implicaţiile acestui eveniment pentru evoluţia situaţiei interne din Africa de Sud. Se aminteau, în context, cele declarate mai sus de Roelof „Pik" Botha. Nu e mai puţin adevărat că, pe de altă parte, se susţine că Africa de Sud doreşte acum o rezolvare a situaţiei din zonă, întrucît cercurile guvernante de la Pretoria se tem de o venire a democraţilor în fruntea Administraţiei americane, perspectivă deloc dorită de regimul sud-african, întrucît actualul candidat democrat la alegerile prezidenţiale, Michael Dukakis, s-a arătat foarte critic şi ferm la adresa Africii de Sud şi a poziţiei sale, distanţîndu-se, astfel, clar şi răspicat, de aşa-zisul „angajament constructiv" al Administraţiei Reagan în Africa australă.

Dar, revenind la acordul de principiu, să notăm, între elementele sale pozitive, că prin el s-a convenit asupra încetării stării de război din regiune, care durează de peste 13 ani. Apoi, părţile au stabilit să pregătească condiţiile necesare accesului Namibiei la independenţă, în conformitate cu rezoluţia 435 a O.N.U., statele semnatare asumîndu-şi obligaţia ca, în colaborare cu secretarul general al O.N.U., să pună în aplicare această rezoluţie, context în care, după organizarea alegerilor „libere şi corecte" în Namibia, sub egida O.N.U., Africa de Sud va acorda independenţa acestui teritoriu. Aşa cum precizează agenţiile de presă, conform acordului, Cuba s-a angajat să-şi deplaseze, mai întîi, trupele din sud în nordul Angolei şi apoi să le retragă de pe teritoriul angolez, în mai multe etape, pe baza unui acord între Angola şi Cuba.

În ce o priveşte, Pretoria se angajează în scris să aplice rezoluţia 435 privind Namibia, după ce pînă acum o acceptase doar verbal. Pe urmă, dispoziţiile generale ale acordului sînt apreciate a avea consecinţe foarte importante. Mai întîi, procesul va fi garantat de membrii Consiliului de Securitate al O.N.U. Apoi, textul aminteşte principiile care guvernează relaţiile dintre state — independenţa fiecărei ţări, respectarea integrităţii teritoriale, inviolabilitatea frontierelor, neamestecul în treburile interne etc., ceea ce angajează Pretoria să nu mai intervină în teritoriul angolez, fapt care, de altfel, în perspectiva proclamării independenţei Namibiei, ar deveni foarte complicat şi grav. În fine, este prevăzută interdicţia ca teritoriul propriu să servească drept bază pentru „acte de război, agresiune sau violenţă" împotriva unui alt stat, formulă care are o importanţă considerabilă pentru rebelii din gruparea de gherilă angoleză UNITA.

Cînd va începe să fie aplicat acest acord de principiu, care va fi ordinea în care se vor transpune în viaţă cele 14 principii convenite, ce dată se va fixa pentru independenţa Namibiei ? La aceste întrebări şi la altele ar trebui să răspundă probabil convorbirile cvadripartite de la Geneva din aceste zile. Ar fi un fapt firesc şi conform cu ritmul negocierilor de pînă acum, care au condus la conturarea drumului spre pace în Africa australă. Important este, acum, ca această cale să fie urmată fără reticenţe sau neîncrederea generată de cei 13 ani de înfruntări armate, ci cu convingerea că este posibilă reglementarea acestei situaţii prin negocieri, pe cale paşnică.

Dumitru Constantin

Necesitatea folosirii tuturor premiselor pentru o soluţie paşnică

După debutul consultărilor la O.N.U. privind conflictul iraniano-irakian

Săptămina trecută, la sediul Naţiunilor Unite din New York, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a început intense consultări cu miniştrii de externe ai Iranului şi Irakului — Ali Akbar Velayati şi, respectiv, Tariq Aziz — asupra căilor şi modalităţilor practice de aplicare a rezoluţiei 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U.

Deşi iniţial era prevăzut ca negocierile să debuteze miercuri 27 iulie, ele au fost devansate cu o zi. Aceasta, întrucît Perez de Cuellar s-a hotărît, datorită situaţiei militare încordate de pe front, să nu piardă timp în această cursă contracronometru, încercînd să evite, astfel, noi vărsări de sînge.

Înaintea consultărilor, Perez de Cuellar a afirmat că va aborda cu cei doi miniştri de externe „toate aspectele rezoluţiei 598". „Ea este un tot unitar", a precizat el, subliniind că încetarea focului nu reprezintă decît primul din cele opt elemente incluse în acest text care defineşte bazele unei reglementări paşnice — retragerea forţelor militare în cadrul frontierelor recunoscute internaţional, schimbul şi repatrierea prizonierilor de război, iniţierea oficială de convorbiri pentru reglementarea tuturor problemelor în suspensie, crearea unei comisii imparţiale însărcinate cu stabilirea răspunderii pentru începerea conflictului şi, în sfîrşit, examinarea problemelor privind reconstrucţia în cele două ţări şi întărirea securităţii în Golf.

Prin întîlnirea, din 26 iulie, cu ministrul de externe iranian a fost dat semnalul unui maraton diplomatic, deocamdată sub forma unui dialog „indirect" care, potrivit secretarului general al O.N.U., ar urma să dureze aproximativ opt zile. La o zi după întrevederea cu ministrul de externe iranian, secretarul general al O.N.U. a avut prima convorbire cu vicepremierul şi ministrul de externe irakian, Tariq Aziz.

Obiectivul convorbirilor este de a fixa principalele date privind o reglementare paşnică a conflictului iraniano-irakian, începînd printr-o încetare a focului.

După prima rundă de întrevederi avute cu reprezentanţii Iranului şi Irakului, secretarul general al O.N.U. a arătat că cele două părţi sînt interesate în a se pune capăt conflictului din zonă.

În cadrul primelor convorbiri, a apărut însă o problemă controversată şi anume data la care să înceapă convorbirile directe dintre Iran şi Irak, în vederea punerii în aplicare a prevederilor rezoluţiei. Cerute de Irak, negocierile directe dintre cele două părţi n-au fost respinse, în principiu, de Iran.

Irakul, a arătat secretarul general al O.N.U., cere începerea de negocieri directe înainte de intrarea în vigoare a încetării focului, prevăzută de rezoluţia 598 a Consiliului de Securitate. Iranul apreciază că aceste convorbiri trebuie angajate după încetarea focului, retragerea trupelor în cadrul frontierelor internaţional recunoscute şi schimbul de prizonieri de război.

Perez de Cuellar a declarat că îşi continuă eforturile în încercarea de a reapropia punctele de vedere ale Iranului şi Irakului. „Am testat cele două părţi pentru a vedea dacă pot găsi un numitor comun", a spus Cuellar, adăugînd că, după părerea sa, perioada de timp dintre decretarea încetării focului şi începerea de negocieri trebuie să fie „cît mai scurtă posibil".

Secretarul general al O.N.U. a anunţat că misiunea tehnică trimisă în cele două ţări beligerante pentru a studia modalităţile de aplicare a încetării focului urma să se întoarcă miercuri seara la New York, iar joi să prezinte raportul. El a apreciat că este „foarte dificil" să spună cînd va putea stabili data încetării focului, întrucît trebuie să constituie o forţă de observatori şi să-i consulte pe membrii Consiliului de Securitate şi pe beligeranţi.

Întrebat în legătură cu posibilitatea de a decreta unilateral încetarea focului, in pofida dezacordului Irakului, Perez de Cuellar a apreciat că „teoretic" o poate face personal sau Consiliul de Securitate. „Dar prefer să iau cunoştinţă mai întîi de raportul misiunii tehnice, apoi aş dori să stabilesc contacte cu Consiliul de Securitate şi s-ar putea să fie necesar să iau legătura şi cu părţile implicate", a precizat secretarul general al O.N.U.

Concomitent, la Amman, Bagdad, Kuweit şi în alte capitale arabe au avut loc convorbiri, reuniuni consacrate ultimelor evoluţii ale conflictului iraniano-irakian. Astfel, ministrul iordanian de externe, Taker El Masri, s-a întîlnit la Amman cu ministrul de externe egiptean, Esmat Abdel Meguid. În cursul discuţiilor s-a realizat un schimb de păreri cu privire la războiul iraniano-irakian, la eforturile întreprinse în direcţia aplicării rezoluţiei 598. La Bagdad s-a desfăşurat, zilele trecute, o reuniune a Comitetului „celor şapte" al Ligii Arabe, însărcinat cu urmărirea evoluţiei conflictului iraniano-irakian. În acelaşi interval de timp, şeicul Jaber Al-Sabah l-a primit, în capitala Kuweitului, pe prim-vicepremierul irakian Taha Yassin Ramadhan, care i-a transmis un mesaj din partea preşedintelui Saddam Hussein — informează agenţia „INA". În cursul întrevederii au fost abordate probleme privind evoluţia conflictului din Golf şi eforturile întreprinse în direcţia aplicării rezoluţiei 598.

Acum, cînd există premise favorabile, este nevoie de autoreţinere şi moderaţie, de abţinere de la orice act care ar complica misiunile diplomatice şi ar împinge lucrurile spre impas.

Evenimentele din ultimele zile relevă cu putere că la Naţiunile Unite, în Orientul Mijlociu, pe alte meridiane se fac eforturi susţinute pentru depăşirea divergenţelor, a unor obstacole ce se dovedesc a fi de ordin procedural, pentru eliminarea stării de suspiciune ce mai există încă, pentru ca relaţiile dintre cele două ţări să intre pe făgaşul firesc al bunei vecinătăţi, al destinderii, securităţii şi păcii.

Este momentul propice ca eforturile tuturor părţilor implicate să fie îndreptate spre o soluţionare globală, justă şi durabilă a problemelor aflate în litigiu.

Ştefan Cârjă

PHENIAN

O nouă propunere constructivă vizînd destinderea în Peninsula Coreeană

La 20 iulie a.c., Comitetul Permanent al Adunării Populare Supreme al R.P.D. Coreene a adresat o scrisoare parlamentului Coreei de Sud cu privire la convocarea Conferinței parlamentare unite Nord-Sud și la adoptarea unei declarații comune de neagresiune Nord-Sud. În cele două documente sînt prevăzute pozițiile principiale în legătură cu rezolvarea, pe cale pașnică, a problemelor dintre Nordul și Sudul Coreei și realizarea unificării patriei pe cale democratică, conform aspirațiilor poporului coreean.

În scrisoarea adresată parlamentului sud-coreean se relevă între altele — relatează agenția „ACTC“ — că starea actuală de confruntare nu este în interesul nici unei părți. În acest context, confruntarea și tensiunea, războiul nu constituie mijloace de reglementare a diferendelor. Trebuie să se opteze pentru calea păcii și a reunificării pașnice a Coreei.

Problema atenuării tensiunii — se arată în continuare — este o sarcină comună, care trebuie îndeplinită cu prioritate de către Nord și Sud, în numele reconcilierii și al încrederii naționale, iar eliminarea pericolului de război reprezintă o sarcină imediată, care trebuie rezolvată cu prioritate, în vederea asigurării păcii și reunificării pașnice a patriei. În realizarea acestor deziderate, calea tratativelor, a negocierilor pașnice este cea mai realistă, iar oamenii politici din Nord și Sud poartă o înaltă responsabilitate în găsirea mijloacelor celor mai adecvate, în măsură să ducă la realizarea destinderii și a păcii.

Referitor la preconizata conferință parlamentară Nord-Sud, în scrisoare se apreciază că aceasta va constitui o etapă importantă în dezvoltarea relațiilor dintre cele două părți și va deschide calea unor contacte multilaterale, la diferite niveluri.

În ceea ce privește proiectul Declarației comune Nord-Sud cu privire la neagresiune, acesta cuprinde angajamentul celor două părți să acționeze pentru atenuarea tensiunii în Peninsula Coreeană, prevenirea războiului și asigurarea unei păci trainice în țară. În acest sens, se precizează că nici una din cele două părți nu va recurge la folosirea forței armate împotriva celeilalte, că orice diferende și probleme litigioase dintre ele vor fi soluționate exclusiv prin dialog și negocieri.

Declarația Nord-Sud de neagresiune — se arată în proiect — nu va fi limitată prin tratate sau acorduri încheiate de Nord sau Sud cu terțe țări.

În răspunsul părții sud-coreene se arată — potrivit agenției vest-germane „DPA“ — că parlamentul dorește să înceapă, înainte de jumătatea lunii august, primele convorbiri cu Coreea de Nord privind reuniunea parlamentară comună propusă la 20 iulie. În acest sens, reprezentanți ai partidului de guvernămînt și ai opoziției au convenit să propună părții nord-coreene o conferință pregătitoare, care s-ar putea desfășura la Seul, la Phenian sau la Panmunjon.

În cadrul aceluiași proces de continuare a eforturilor vizînd realizarea unei păci autentice în zonă și a unificării pașnice a Coreei, președintele Comitetului Permanent al Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene, Yang Hyong Spo, a adresat la 29 iulie Congresului Statelor Unite o scrisoare în care se apreciază — transmite agenția ACTC — drept util ca parlamentele R.P.D. Coreene și S.U.A. să discute măsuri de cooperare pentru înlocuirea Armistițiului din Coreea cu un tratat de pace. Contactele dintre Adunarea Populară Supremă a R.P.D. Coreene și Congresul S.U.A. ar fi, de asemenea, de natură să îmbunătățească relațiile dintre R.P.D. Coreeană și Statele Unite și să diminueze tensiunea în Peninsula Coreeană.

Referindu-se la scrisorile adresate de președintele Comitetului Permanent al Adunării Populare Supreme a R.P.D. Coreene președinților celor două camere ale Congresului S.U.A., purtătorul de cuvînt Charles Redman a declarat că Departamentul de stat „consideră, în continuare, că sînt necesare contacte directe între Nordul și Sudul Coreei“ și și-a exprimat speranța că reprezentanții parlamentelor nord-coreean și sud-coreean se vor întîlni, după cum s-a propus, se relatează în Buletinul de Știri al Casei Albe.

Convocarea unei conferințe parlamentare Nord-Sud, negocierile directe dintre cele două părți ar fi de natură să conducă la încetarea stării de tensiune din Peninsula Coreeană, ar favoriza procesul de reunificare pașnică a țării, ar contribui la edificarea unei păci durabile în zonă în conformitate cu aspirațiile poporului coreean.

M. Brumă

În această săptămînă...

Convorbiri sovieto — vest-germane

Ministrul de externe al R.F.G., Hans-Dietrich Genscher, a efectuat, săptămîna trecută, o vizită la Moscova, unde a avut consultări cu omologul său sovietic, Eduard Șevardnadze, și a fost primit, la 30 iulie, de Mihail Gorbaciov. Vizita șefului diplomației vest-germane în U.R.S.S., programată inițial pentru 1 august, a fost devansată, de comun acord cu gazdele, din cauza agendei de lucru a lui M. Gorbaciov. Ea a fost consacrată examinării relațiilor bilaterale și problemelor privind dezarmarea convențională în Europa, precum și pregătirii vizitei în U.R.S.S. a cancelarului Helmut Kohl care urmează să aibă loc la sfîrșitul lunii octombrie.

Horst Teltschik, consilier de politică externă al cancelarului R.F.G., a relevat, într-o declarație făcută agenției „DPA“, că pe agenda convorbirilor, pe care șeful guvernului vest-german le va avea în perioada 24—27 octombrie la Moscova, vor figura, cu prioritate, probleme privind dezarmarea și controlul armamentelor. Cu acest prilej, Kohl va prezenta și concepția R.F.G. în domeniul dezarmării convenționale.

Partea vest-germană pregătește, de mai multe săptămîni, vizita cancelarului R.F.G. la Moscova, care, după părerea lui Horst Teltschik, oferă posibilitatea de a se conferi o nouă calitate relațiilor vest-germano—sovietice. În perspectiva vizitei — afirmă agenția „D.P.A.“ — au fost primite semnale pozitive de la partea sovietică, manifestînd un interes deosebit față de intensificarea colaborării economice.

Partea vest-germană dorește, între altele, să semneze cu U.R.S.S. un acord în domeniul protecției mediului ambiant, care este în principiu definitivat, precum și în ce privește cooperarea în domeniile cultural și al asistenței medicale.

La 30 iulie, ministrul de externe al R.F.G., Hans-Dietrich Genscher, a fost primit la Kremlin de Mihail Gorbaciov, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. În cursul convorbirii care a avut loc — relevă agenția „TASS“ — s-a acordat atenție prioritară problemelor europene. M. Gorbaciov a subliniat că politicienilor europeni le revine răspun-

NICOSIA

Întîlnire aşteptată cu interes

Noua mobilitate şi noile speranţe manifestate în legătură cu problema cipriotă, cu şansele unui început de soluţionare negociată, s-au concretizat, în cele din urmă, prin convenirea celei de-a 5-a întîlniri intercipriote la nivel înalt de la evenimentele din iulie-august 1974.

Subiect de intense consultări politico-diplomatice, de eforturi vizînd deblocarea impasului actual, întîlnirea la nivel înalt a fost stabilită pentru 24 august, la sediul Naţiunilor Unite din New York. Ca şi cele precedente (din 12 şi, respectiv, 17 februarie 1977, mai 1979 şi ianuarie 1985), ea va reuni, în jurul aceleiaşi mese, sub auspiciile secretarului general al O.N.U., pe şeful statului cipriot şi pe liderul comunităţii turce din insulă. Faţă de cea din ianuarie 1985 (eşuată, după cum se ştie, datorită unor dificultăţi de ultim moment), noua întîlnire va avea un singur protagonist diferit : pe actualul preşedinte al Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, ales în această funcţie abia în luna februarie, în locul fostului şef al statului, Spyros Kyprianou. Atît secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar (din iniţiativa căruia se desfăşoară întîlnirea), cît şi liderul comunităţi cipriote-turce, Rauf Denktaş, au participat şi la consultările anterioare, a căror experienţă, de altfel, a fost frecvent evocată pe durata noilor demersuri politico-diplomatice.

Rod al unor eforturi perseverente, declanşate de iniţiativa secretarului general al O.N.U., noua întîlnire la nivel înalt este apreciată ca un pas important pe calea depăşirii impasului generat de eşecul convorbirilor anterioare, din ianuarie 1985, a stabilirii cadrului principial şi a modalităţilor concrete de reluare a negocierilor dintre cele două comunităţi cipriote. „Un bun început pentru dialog“ — declara, de altfel, preşedintele Ghiorghios Vassiliou, într-un interviu acordat postului de radio Nicosia. Menţionînd că aşteaptă cu un „optimism prudent“ apropiata întîlnire, şeful statului a subliniat, totodată, dorinţa sa de a iniţia un proces de negocieri constructive, care să ducă la o soluţie „justă şi viabilă“ a problemei cipriote, bazată pe rezoluţiile O.N.U. asupra situaţiei din insulă. „Partea cipriotă-greacă — declara, în aceeaşi ordine de idei, purtătorul de cuvînt al guvernului cipriot, Akis Fantis — va pleca la New York animată de bunăvoinţă şi cu idei constructive, pentru a contribui la eforturile în direcţia începerii unui dialog substanţial, avînd ca scop soluţionarea problemei cipriote“.

Anunţînd acordul celor două părţi cipriote pentru reluarea negocierilor, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, menţiona, la New York, în timpul unei conferinţe de presă, că acestea vor avea drept obiectiv „o soluţionare cuprinzătoare a problemei cipriote“. Apropiata întîlnire, a spus el, va fi consacrată examinării modalităţilor „de clarificare a tuturor aspectelor acestei probleme“.

În favoarea unor convorbiri directe cu preşedintele Vassiliou, sub auspiciile secretarului general al O.N.U., s-a pronunţat, în principiu, de mai multă vreme, şi liderul comunităţii turce din insulă, Rauf Denktaş. Cu toate acestea, după cum relevă comentatorii, unele dificultăţi au continuat să subziste în ultimele săptămîni, ceea ce a făcut necesară o adevărată „navetă diplomatică“ a reprezentantului O.N.U. în Cipru, Oscar Camillon, între guvernul de la Nicosia şi liderul cipriot-turc. Pentru prima dată, acordul celui din urmă faţă de organizarea întîlnirii a fost anunţat la Ankara, la 6 iulie, în urma unor întrevederi cu preşedintele Turciei, Kenan Evren, cu premierul Turgut Ozal şi cu ministrul de externe, Mesut Yilmaz. Potrivit unui buletin dat publicităţii de Oficiul preşedinţiei turce, Denktaş a acceptat să aibă convorbiri cu preşedintele Vassiliou — „fără condiţii prealabile şi fără o agendă fixă, în vederea găsirii unei soluţii a problemei cipriote pe calea negocierilor paşnice“.

Dificultăţile — care au persistat şi după aceea, pînă în jurul lui 20 iulie — s-au referit, potrivit comentatorilor, îndeosebi la poziţia celor două comunităţi faţă de acordurile intercipriote la nivel înalt din 1977 şi 1979, ca şi faţă de documentele de lucru prezentate de secretarul general al O.N.U., în ultimii ani, în vederea reluării eforturilor de soluţionare negociată. Atît unele, cît şi celelalte au fost insistent evocate, în ultimul timp, în contextul noilor demersuri politico-diplomatice, al tentativelor de deblocare a impasului şi de înaintare spre o reglementare politică. Cele dintîi (realizate la întrevederile lui Rauf Denktaş cu arhiepiscopul Makarios şi cu Spyros Kyprianou, succesor al acestuia la conducerea statului cipriot) prevăd, după cum se ştie, crearea unui stat federal, bicomunitar, în condiţiile unui proces şi ale unor măsuri prealabile asupra cărora au apărut pronunţate deosebiri de vederi ulterioare. Totodată, se pare că unele din prevederile lor nu se mai bucură, în prezent, de sprijinul lui Rauf Denktaş, sub conducerea căruia, în noiembrie 1983, nordul insulei, unde se află şi o puternică prezenţă militară turcă, a fost proclamat, unilateral, drept „Republică Turcă a Ciprului de Nord“ ; nerecunoscută pe plan internaţional, cu excepţia Turciei, această măsură a fost considerată ca „nulă şi neavenită“ de o rezoluţie specială a Consiliului de Securitate, dar, se înţelege, a generat noi şi serioase dificultăţi în calea dialogului. Cît priveşte documentele de lucru ale secretarului general al O.N.U., amintim că cel din 29 martie 1986, ulterior întîlnirii intercipriote eşuate din ianuarie 1985, a fost acceptat ca atare de Rauf Denktaş şi respins de partea cipriotă-greacă, fiind considerat ca prea favorabil poziţiilor exprimate de comunitatea cipriotă-turcă. De mai multe ori, de atunci, Rauf Denktaş a declarat că acceptarea acestui „document-cadru“ de către comunitatea cipriotă-greacă reprezintă, în opinia sa, o necesitate pentru reluarea dialogului intercomunitar. La rîndul ei, partea cipriotă-greacă s-a pronunţat, constant, în favoarea abordării prioritare a unor aspecte apreciate ca esenţiale pentru orice reglementare durabilă a problemei cipriote : retragerea trupelor şi a colonilor turci din nordul insulei ; acordarea unor garanţii internaţionale „eficiente“ pentru statutul viitorului stat federal ; asigurarea celor „trei libertăţi“ (de stabilire, mişcare şi proprietate) ale tuturor ciprioţilor, pe întreg teritoriul naţional.

În atare condiţii, este evident că, în cursul eforturilor de promovare a noii iniţiative a secretarului general al O.N.U., au trebuit să fie învinse mai multe obstacole importante, să fie parcurs un proces de readaptare şi de apropiere a poziţiilor. Faptul că întîlnirea la nivel înalt va avea loc, conform acordului ambelor părţi, fără condiţii prealabile şi fără o ordine de zi prestabilită, indică, potrivit comentatorilor, tocmai dorinţa ca dificultăţile ce mai persistă să nu apară în prim-plan, ca accentul să cadă, cu precădere, pe degajarea unor posibilităţi de compromis, de stabilire a cadrului principial pentru un dialog substanţial. În concepţia secretarului general al O.N.U., noua întîlnire este, de altfel, prima dintr-o serie de convorbiri susţinute între cele două părţi, la diferite niveluri, în vederea unei reglementări politice cuprinzătoare. Programată peste trei săptămîni şi salutată de diferitele forţe politice cipriote, ca şi pe plan internaţional, noua întîlnire la nivel înalt constituie, fără îndoială, un moment important al eforturilor de natură să promoveze o soluţionare viabilă a problemei cipriote, pe calea negocierilor, pornind de la necesitatea asigurării drepturilor fundamentale ale Republicii Cipru, ale celor două comunităţi din insulă. Pînă atunci, pregătirile şi contactele politico-diplomatice consacrate acestui eveniment continuă.

I. Madoşa

---

derea de a preveni obstrucţionarea iniţiativelor pozitive prin planurile de integrare militară a Europei occidentale şi prin formarea „pieţei unice“ a C.E.E. Genscher a exprimat părerea că viitorul Europei nu va fi ameninţat. „Europa — a spus el — a fost şi va fi întotdeauna un loc de coexistenţă a statelor cu sisteme social-politice diferite“. Cei doi interlocutori s-au referit pe larg la relaţiile sovieto—vest-germane, precum şi la alte probleme internaţionale de interes comun.

Schimbul de păreri dintre miniştrii de externe al U.R.S.S. şi al R.F.G. s-a referit la stadiul şi perspectivele relaţiilor dintre Uniunea Sovietică şi R.F.G., precum şi la probleme internaţionale actuale, în primul rînd situaţia din Europa. Agenţia „TASS“ arată că, în cursul examinării complexului de probleme referitoare la schimburile de mărfuri şi adîncirea colaborării, E. Şevardnadze a relevat rolul de frînă pe care îl joacă restricţiile artificiale în calea colaborării economice, în primul rînd listele COCOM, cotele şi contingentele în cadrul C.E.E. etc. Înlăturarea lor ar constitui o importantă premisă şi pentru dezvoltarea relaţiilor comercial-economice şi tehnico-ştiinţifice dintre ţările membre ale C.A.E.R. şi ale C.E.E. H. D. Genscher — relatează agenţia sovietică de presă — a salutat propunerea ţărilor socialiste de a trece la reducerea substanţială a forţelor armate şi armamentelor convenţionale din Europa, de la Atlantic la Urali, şi de a începe neîntîrziat, chiar în acest an, tratative în legătură cu această problemă. S-a apreciat că scopul respectivelor negocieri trebuie să-l constituie asigurarea stabilităţii în domeniul armamentelor convenţionale, la un nivel cantitativ substanţial diminuat.

BUENOS AIRES

Partidele și perspectiva electorală

Principalele două formațiuni politice argentiniene — Uniunea Civică Radicală (U.C.R.), la guvern, și Partidul Justițialist (peronist), în opoziție — și-au desemnat, în cadrul unor scrutinuri interne, candidații pentru alegerile prezidențiale, care vor avea loc în mai 1989. Confruntarea electorală practic a început, conturînd o serie de importante redefiniri politice în rîndurile celor două partide, dar și al altor forțe care vor participa la viitoarele alegeri.

Cîteva caracteristici esențiale dau nota aparte a scrutinului din primăvara viitoare, justificînd atenția acordată, încă de pe acum, de opinia publică argentiniană, presa și politicienii țării. În primul rînd, faptul că el va marca transferul puterii de la un guvern civil la altul : în 1983, cînd actualul președinte, Raul Alfonsin (radical), a cîștigat alegerile prezidențiale, se încheia, prin organizarea acestui proces electoral, o perioadă de aproape opt ani de regim militar (1976—1983). În al doilea rînd, după înfrîngerea, din acel moment, a Partidului Justițialist (peronist), care dominase pînă atunci considerabil viața politică argentiniană, actuala conjunctură indică o refacere a forțelor acestei formațiuni, în măsură să o readucă în prim planul competiției electorale. În al treilea rînd, definitorii se dovedesc, pentru viitoarele alegeri, datele crizei economice (inflația, costul ridicat al vieții, problema datoriei externe), proiectul reformei constituționale și alte obiective naționale care au polarizat atenția argentinienilor în timpul actualului guvern radical.

În ultimele săptămîni, principalele două formațiuni politice — partidul radical și cel peronist — și-au desemnat candidaturile prezidențiale. În ce privește Uniunea Civică Radicală, toate pronosticurile au dat, de la bun început, cîștig de cauză lui Eduardo Angeloz, guvernator al provinciei Cordoba, a doua ca importanță economică după Buenos Aires. Presupunerile, într-adevăr, s-au confirmat întocmai, fără surprize, așa cum avea să recunoască, încă în momentul scrutinului, celălalt candidat, senatorul Luis Leon, președinte al Parlamentului Latino-american. Avocat în vîrstă de 56 de ani, Eduardo Angeloz beneficiase de sprijinul direct al șefului statului, Raul Alfonsin, în același timp președinte al U.C.R., care declarase, în decembrie trecut, că guvernatorul provinciei Cordoba este „candidatul firesc al partidului“ la scrutinul prezidențial de anul viitor. Președintele a avut, desigur, în vedere faptul că Eduardo Angeloz a fost singurul guvernator radical reales la alegerile legislative și de guvernatori, din septembrie trecut, la care peroniștii au înregistrat o amplă victorie electorală. Eduardo Angeloz a ieșit victorios, acum, în cadrul alegerilor interne ale U.C.R., în toate provinciile argentiniene, cu o excepție (Chaco, din partea căreia este senator Luis Leon). Victoria sa, au declarat observatorii, indică un succes al acelor cercuri radicale care sprijină politica economică a actualului guvern. Eduardo Angeloz și-a expus, ca bază programatică de guvernare, intenția de a continua negocierile cu băncile străine în vederea reglementării problemei datoriei externe argentiniene (circa 56 miliarde dolari). El a recunoscut că situația economiei este „preocupantă“ și a avut, în acest sens, numeroase întrevederi cu liderul partidului la guvern și președintele țării, Raul Alfonsin.

Semnificativ, în cadrul scrutinului intern al U.C.R., a fost faptul că, din cei 2,7 milioane de afiliați ai partidului, doar

În această săptămînă...

Reuniunea statelor din Atlanticul de Sud

Săptămîna trecută, la Rio de Janeiro, a avut loc prima reuniune a statelor din zona Atlanticului de Sud la care au luat parte 22 de țări, în cadrul căreia au fost dezbătute căile de definire a mecanismelor de cooperare în vederea realizării păcii și dezvoltării în regiune.

Lucrările reuniunii au fost deschise de ministrul afacerilor externe al Braziliei, Roberto de Abreu Sodre, care, în cuvîntul său, a făcut apel ca reprezentanții celor 22 de state să adopte soluții juste, negociabile, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului internațional. Focarele de tensiune existente în regiune, a arătat ministrul de externe brazilian, nu vor împiedica procesul de dezvoltare a cooperării între țări.

Una din temele dezbătute cu prioritate la reuniunea de la Rio de Janeiro a constituit-o stabilirea mecanismelor de protejare a regiunii împotriva escaladării militare, respectării, de către toate statele din zonă, a declarației O.N.U. din 1986 privind Atlanticul de Sud și de promovare a cooperării regionale în vederea dezvoltării economice și sociale, protejării mediului înconjurător, conservării resurselor naturale existente, edificării păcii și securității în zonă.

Obiectivele puse în discuție se reflectă, de altfel, și în declarația finală de la încheierea reuniunii, în care este reafirmată hotărîrea de a se evita militarizarea Atlanticului de Sud. „Dorim să edificăm o regiune cu caracteristici proprii, alcătuită din țări în curs de dezvoltare“, a relevat o oficialitate braziliană în alocuțiunea rostită la sfîrșitul reuniunii, citată de agenția spaniolă „EFE“. Reprezentanții statelor din zona Atlanticului de Sud au hotărît să se întîlnească anual.

Proiectul noii Constituții a Braziliei

Adoptarea, în primă lectură, de către membrii Adunării Constituante, a proiectului noii Constituții a Braziliei, reprezintă, potrivit observatorilor politici de la Brasilia, cel mai serios eșec politic suferit de președintele Jose Sarney, de la venirea sa la putere, acum trei ani. De asemenea — scriu agențiile internaționale de presă — adoptarea proiectului noii Constituții a deschis o criză instituțională în țară.

Adunarea Constituantă a adoptat — cu 403 voturi pentru, 13 împotrivă și 58 abțineri — un proiect de Constituție, care să o înlocuiască pe cea promulgată în 1969, de către regimul militar aflat la putere în perioada 1964—1985. (Nu au participat la vot 88 de membri ai Adunării Constituante). Într-un discurs rostit la posturile de radio și televiziune, șeful executivului a criticat sever aspectele sociale incluse în proiect, subliniind că noul text ar face țara „neguvernabilă“. Înainte de a fi promulgat, proiectul noii Constituții trebuie votat și într-o a doua lectură, membrii Adunării Constituante fiind chemați să se pronunțe din nou, în săptămînile viitoare, asupra a 3 544 amendamente la 321 articole ale proiectului.

Conflictul dintre puterea legislativă și cea executivă a antrenat demisia ministrului asigurărilor sociale, Renato Archer, membru al Partidului Mișcarea Democratică Braziliană (P.M.D.B., majoritar în cadrul Adunării Constituante), care nu a fost de acord cu afirmațiile făcute de președintele Jose Sarney în legătură cu Adunarea Constituantă. Din aceleași motive au mai demisionat ministrul culturii, Celso Furtado, și cel al științei și tehnologiei, Luiz Henrique da Silveira.

P.M.D.B. și președintele acestuia, Ulysses Guimaraes — care înainte de a se proceda la vot a rostit un discurs în apărarea proiectului noii Constituții — doresc, totuși, să evite o ruptură cu șeful statului. Conducătorii P.M.D.B. au inițiat deja convorbiri cu Partidul Frontul Liberal (de dreapta, membru al coaliției guvernamentale), în legătură cu 40 de modificări pe care executivul dorește să le aducă textului proiectului Constituției.

În acest conflict — ce îl opune pe președintele Jose Sarney unicului organ ales prin vot universal — armata este alături de șeful statului, apreciind, la rîndul ei, că textul proiectului de Constituție trebuie modificat. Președintele Jose Sarney — care susține că noul text al Constituției, în forma actuală, ar duce țara spre faliment, în special din cauza prevederilor în domeniul social — se bucură și de sprijinul marilor industriași brazilieni și al societăților multinaționale din țară.

Textul proiectului de Constituție este sprijinit de partidele de centru-stînga, de cele de stînga și de sindicate. Între dispozițiile controversate ale proiectului se numără : dreptul la grevă (inclusiv în cadrul serviciilor publice), anularea datoriilor micilor întreprinderi, naționalizarea bogățiilor subsolului, acordarea de privilegii financiare numai întreprinderilor naționale.

circa 30 la sută au participat la vot — un procent apreciat de observatori ca justificat de unele insatisfacţii produse prin sprijinul direct şi, deci, decisiv al şefului partidului acordat guvernatorului statului Cordoba. Desemnarea lui Eduardo Angeloz fără o anterioară dezbatere internă a stîrnit, într-adevăr, unele critici în cadrul U.C.R., aripa sa de stînga — cea care a fost decisivă în victoria repurtată de Raul Alfonsin la alegerile prezidenţiale din 1983 — angajîndu-se să vegheze în viitor la orice pericol de „alunecare spre arbitrar“ a partidului. Pe acest fundal, de altfel, al criticilor la adresa încălcării „democraţiei interne“ a U.C.R. a apărut, în ultimul timp, candidatura lui Luis Leon, susţinută de cei ce sprijină „tradiţia populistă“ a partidului şi se află, de asemenea, în dezacord cu politica economică de austeritate a guvernului Alfonsin. În ciuda, însă, a acestor dispute interne — care, au declarat membri ai U.C.R., exprimă o anumită „stare de dezbatere utilă şi creatoare“ — important rămîne faptul că partidul actualmente la guvern şi-a menţinut nealterată unitatea. Este necesară în acelaşi timp — se remarcă în rîndul radicalilor — consolidarea ponderii politice a partidului printr-un program cît mai clar conturat, care să creeze o mai largă bază socială, ca şi afirmarea de noi lideri, care să sprijine rolul asumat pînă acum de preşedintele Raul Alfonsin.

În cadrul aceluiaşi proces de desemnare a candidaturilor prezidenţiale, Partidul Justiţialist a organizat primele alegeri interne de la crearea sa, în 1946, de cel ce a fost de trei ori preşedinte al Argentinei, Juan Domingo Peron. A votat un procent ridicat din cele 4,1 milioane de afiliaţi, participare justificată de reala competiţie existentă între Antonio Cafiero, preşedintele partidului şi guvernatorul provinciei Buenos Aires, şi Carlos Menem, guvernatorul provinciei La Rioja. Victoria a revenit, în mod surprinzător, celui de-al doilea, care şi-a organizat o campanie electorală foarte activă şi insistentă, bazată pe atragerea adeziunii unor sectoare sociale diverse, în general rămase în afara structurilor de decizie ale partidului. Carlos Menem, comentează agenţia EFE, a contat pe sprijinul unei importante părţi a sindicatelor peroniste, reprezentate, în special, de cele „62 de organizaţii“, conduse de Lorenzo Miguel, liderul sindicatelor din metalurgie. Victoria sa a însemnat un succes al aripii „tradiţionaliste“ din cadrul peronismului, opusă celei „renovatoare“, reprezentată de preşedintele partidului. Înfrîngerea acestuia din urmă a apărut ca neaşteptată, deşi se ştia că disputa va fi aprinsă. Se sconta, totuşi, pe o marjă suficientă de procente în plus ; prestigiul lui Antonio Cafiero a crescut considerabil prin adjudecarea, la alegerile legislative şi de guvernatori din septembrie trecut, a postului de guvernator în cea mai industrializată şi populată provincie argentiniană — Buenos Aires ; în cadrul partidului, curentul său, „renovator“, s-a impus clar în faţa „tradiţionaliştilor“ ; dispunea, de asemenea, de sprijinul puternicei structuri a Partidului Justiţialist.

Carlos Menem va fi cel ce va reprezenta, la viitoarele alegeri prezidenţiale, principala forţă de opoziţie, aşa-numitul partid peronist, de la numele fondatorului său. Programul său de guvernare prevede discutarea, în parlament, a problemei datoriei externe şi menţinerea politicii externe independente a Argentinei. Nu este exclusă, în acest cadru, decretarea unui moratoriu asupra datoriei externe ; eventual, se va cere o „perioadă de graţie“ de cinci ani asupra „datoriei financiare“ (credite propriu-zise), astfel încît, în această perioadă, să nu fie făcute plăţi. Va încredinţa, de asemenea, în cazul în care va fi ales, portofoliile economiei şi muncii unor reprezentanţi ai sectorului productiv şi, respectiv, sindicatelor. În sfîrşit, cît priveşte propriul partid, va acţiona — a declarat el — pentru strîngerea şi nu pentru ruperea rîndurilor. Aceasta înseamnă eforturi sporite pentru refacerea unităţii peronismului, divizat multă vreme de luptele dintre curentele sale opuse, apărute după moartea fondatorului său şi în condiţiile înlăturării partidului de la guvern, în 1976, prin lovitura de stat militară din acel an.

De altfel, ideea unităţii este factorul predominant în prezent, dincolo de disputele electorale. Semnificative sînt, în acest sens, contactele politice stabilite, în ultimele săptămîni, între diverşii lideri peronişti, ca şi între aceştia şi conducerea celei mai mari centrale sindicale argentiniene, Centrala Generală a Muncii, de orientare peronistă. Revenirea partidului în prim planul vieţii politice, ca alternativă viabilă la putere faţă de radicali, acum la guvern, îndeamnă, într-adevăr, la depăşirea divergenţelor. Cu atît mai mult cu cît, la ultimele alegeri legislative, din toamna trecută, peroniştii şi-au dovedit capacitatea de mobilizare, înfrîngîndu-i drastic pe radicali, în cadrul unui „vot de avertisment“, cum a fost considerat de către observatori. Principala forţă a opoziţiei şi cel mai mare partid argentinian se pregăteşte, deci, să-şi asigure, pe baza unităţii, condiţiile pentru a reedita, în mai 1989, succesul electoral repurtat în toamna lui 1987.

În actuala conjunctură, caracterizată prin clarificările aduse la nivelul celor două partide — radical şi peronist —, celelalte forţe politice argentiniene îşi precizează, la rîndu-le, poziţiile. Liderul Frontului Amplu de Eliberare (FRAL), Patricio Echegaray, a chemat, de pildă, la crearea unei puternice forţe de stînga, bazată pe unitatea — în cadrul frontului amintit — dintre comunişti, socialişti, intransigenţi (centru-stînga), diverse fracţiuni desprinse din partidele radical şi peronist. Aceştia ar putea alcătui un adevărat „pol electoral“, care să se constituie într-o nouă forţă pe eşichierul politic argentinian, mai ales în actuala perioadă de redefiniri multiple : pe de o parte, presează problemele crizei economice şi ale necesităţii de impulsionare a industrializării ţării şi dezvoltării tuturor regiunilor ei ; se discută, de asemenea, insistent asupra reformei constituţionale, care ar putea aduce schimbări la nivel instituţional (sporirea rolului parlamentului, înfiinţarea postului de prim-ministru, reducerea duratei mandatului prezidenţial) ; în sfîrşit, ansamblul evoluţiilor politice din ultimii ani este conceput ca o contribuţie importantă la consolidarea procesului de democratizare internă, iniţiat după 1983. Atingerea acestor obiective explică, de altfel, intensificarea contactelor în interiorul partidelor, dar şi între acestea înseşi, la nivelul conducerii lor, definind atmosfera politică argentiniană a ultimelor săptămîni.

Anca Voican

În această săptămînă...

Plenara C. C. al P. C. U. S.

La sfîrşitul săptămînii trecute s-au desfăşurat, la Moscova, lucrările plenarei C.C. al P.C.U.S., în cadrul căreia a fost examinată problema : „Cu privire la activitatea practică de realizare a hotărîrilor celei de-a 19-a Conferinţe Unionale a partidului“.

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S., Mihail Gorbaciov, a prezentat un raport în legătură cu această problemă, cerînd partidului şi întregului popor sovietic „să facă o cotitură hotărîtă, trecînd la fapte“ în scopul transpunerii în viaţă a hotărîrilor plenarei.

Ocupîndu-se de problemele legate de extinderea democratizării societăţii sovietice, Mihail Gorbaciov a propus o serie de măsuri urgente. Astfel, s-a prevăzut convocarea, la începutul lunii octombrie, a unei dezbateri pe scară naţională în legătură cu proiectul de lege referitoare la democratizarea sistemului electoral. După dezbatere, în cea de-a doua jumătate a lunii noiembrie, se are în vedere convocarea unei sesiuni a parlamentului sovietic pentru a adopta amendamentele la Constituţie, precum şi legea cu privire la alegeri. În ce priveşte alegerile ca atare, se intenţionează ca ele să aibă loc în martie 1989, iar în aprilie să fie convocat primul Congres al deputaţilor poporului — noul organ suprem al puterii de stat în ţară. Congresul va alege Sovietul Suprem permanent al U.R.S.S. şi preşedintele Sovietului Suprem. Congresul va forma guvernul şi alte organisme dependente de acesta.

Mihail Gorbaciov a prezentat, în continuare, principiile fundamentale ale campaniei de dări de seamă şi alegeri care urmează să fie desfăşurată în cadrul P.C.U.S., în cursul acestei toamne.

Secretarul general al C.C. al P.C.U.S. s-a ocupat, de asemenea, de problemele promovării reformei economice, relevînd că orientările acesteia, aşa cum a demonstrat Conferinţa, „au fost, în esenţa lor, stabilite în mod corect“. În acelaşi timp, Conferinţa Unională a confirmat că există opoziţie faţă de reformă din partea forţelor conservatoare. Vorbitorul a propus măsuri concrete pentru accelerarea desfăşurării reformei.

Raportorul s-a ocupat, totodată, de probleme ale ideologiei. El a spus că este necesară „aprofundarea muncii ideologice în toate direcţiile“. „Trebuie să elaborăm un studiu aprofundat al vieţii aşa cum este ea, să dăm dovadă de autocontrol, şi, pe baza unei analize complete, să adoptăm hotărîri juste, bine gîndite, în interesul societăţii noastre, în interesul socialismului“, a subliniat M. Gorbaciov.

Participanţii la plenară au avut posibilitatea de a lua cunoştinţă, în prealabil, de proiectele de documente pregătite de Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S., pornind de la tezele celei de-a 19-a Conferinţe a partidului. La dezbaterile pe marginea raportului — relatează agenţia T.A.S.S.“ — au luat cuvîntul numeroşi vorbitori.

Plenara a adoptat o hotărîre privind problema discutată. A fost, de asemenea, aprobată propunerea Biroului Politic al C.C. privind crearea unei Comisii a C.C. al P.C.U.S., sub preşedinţia secretarului general al C.C. al P.C.U.S., M. Gorbaciov, pentru pregătirea propunerilor vizînd realizarea hotărîrilor celei de-a 19-a Conferinţe Unionale a partidului.

TOKIO

Febra dezbaterilor parlamentare

Scena politică niponă nu înregistrează, în această vară, obişnuita atmosferă a vacanţelor estivale, ci este marcată de „febra“ dezbaterilor parlamentare într-o serie de teme ce revin pe agenda de lucru.

O problemă „în balanţă“. Tradiţionalul discurs programatic, pe care primul ministru al ţării ar fi trebuit să-l rostească la debutul lucrărilor Dietei (parlamentul nipon), a fost amînat cu o lună. Cauza ? Prefigurarea unor „dezbateri furtunoase“ în forul legislativ nipon pe marginea unei probleme mai vechi revenită în actualitate : reforma sistemului impozitelor. (Reamintim că este vorba despre un proiect de lege financiară prin care să se introducă un impozit indirect pe circulaţia mărfurilor, de 3 la sută, care să fie unic pentru toate tipurile de bunuri şi servicii. Adoptarea lui şi, în consecinţă, punerea sa în aplicare ar însemna defavorizarea unor categorii largi ale oamenilor muncii niponi, ca şi a unor mici industriaşi. De aici, respingerea sa de către partidele din opoziţie şi chiar reticenţa unor conservatori, membri ai PLD).

La 19 iulie, Partidul Liberal-Democrat (de guvernămînt) a convocat Dieta într-o sesiune extraordinară spre a dezbate cu prioritate controversata reformă a impozitelor preconizată de guvernul nipon încă de anul trecut. De fapt, tema a figurat permanent pe agenda de lucru a ultimelor sesiuni ale parlamentului, fiind pusă în discuţie de fiecare dată înaintea altor chestiuni dezbătute şi, de tot atîtea ori, fără a se ajunge la un consens. Mai mult, discuţiile au fost abandonate, datorită punctelor de vedere divergente existente atît în rîndul unor membri ai PLD, cît şi a criticilor partidelor din opoziţie, care şi-au manifestat frecvent dezaprobarea faţă de proiectul guvernamental, boicotînd lucrările Dietei.

Este acesta motivul pentru care, luînd în calcul antecedentele mai puţin favorabile, actuala sesiune extraordinară a Dietei a debutat cu o amînare : aceea a discursului inaugural rostit de primul ministru. Comentînd asupra dezbaterilor din parlamentul nipon, observatorii politici de la Tokio sînt de părere că problema adoptării preconizatului proiect de lege „stă încă în balanţă“. (Au mai existat tentative de a introduce asemenea impozite indirecte : în 1979, primul ministru de atunci, Masayoshi Ohira, a încercat, fără a reuşi, să introducă un astfel de impozit, iar predecesorul actualului premier, Yasuhiro Nakasone, a eşuat în tentativa sa de a stabili un impozit indirect de 5 la sută pe vînzări). Unele surse guvernamentale arată că premierul Noboru Takeshita, vorbind la o întîlnire — preliminară — a deputaţilor PLD a făcut apel la „unitate“ în vederea ajungerii la un acord. Totodată, observatorii consemnează faptul că partidele din opoziţie nu sînt de acord cu reforma. Luînd cuvîntul la o întrunire a Partidului Socialist Japonez — cea mai mare formaţiune politică din opoziţie — Takako Doi, preşedintele partidului, a adresat guvernului cererea de a retrage planul de reformă financiară, afirmînd că ar trebui, în primul rînd, înlăturate „inegalităţile în materia impozitelor“.

Un discurs amînat. Deocamdată, nu s-a conturat nici un progres în direcţia ajungerii la un consens. Este şi motivul pentru care, în discursul rostit la 29 iulie în faţa forumului legislativ, Noboru Takeshita, trasînd coordonatele principale ale politicii interne, a accentuat că „cel mai important obiectiv este realizarea reformei impozitelor“ şi a convenit asupra faptului că pe durata celor 70 de zile cît va dura sesiunea extraordinară să fie discutată legislaţia privind această chestiune. Primul ministru şi-a exprimat opinia că reforma preconizată este necesară datorită legăturii sale cu „unele schimbări economice rapide“ ale ţării.

În domeniul politicii externe — relatează agenţia Kyodo — premierul nipon a

Premierul nipon Noboru Takeshita a rostit în faţa Dietei discursul programatic de politică internă şi externă

În această săptămînă...

Jakarta. Întîlnirea neoficială în problema Kampuchiei

Agenţiile internaţionale de presă au informat că, în localitatea Bogor din apropierea capitalei Indoneziei, Jakarta, s-a încheiat o reuniune neoficială în problema Kampuchiei, la care, după cum se precizează, au participat toate fracţiunile kampuchiene aflate în conflict, precum şi părţile implicate direct sau indirect. Reuniunea n-a adoptat, la sfîrşitul lucrărilor, un comunicat comun, ci o decizie privind continuarea activităţii legate de problemele dezbătute.

Potrivit deciziei — relatează agenţiile „TASS“ şi „China Nouă“ — reuniunea neoficială de la Jakarta, cum a fost ea denumită de presă, a convenit asupra înfiinţării unui grup de lucru, format din oficialităţi importante, reprezentîndu-i pe toţi participanţii, grup al cărui obiectiv este examinarea unor aspecte concrete ale unei reglementări politice a problemei kampuchiene. Grupul de lucru trebuie să-şi încheie activitatea pînă în decembrie 1988 şi să facă recomandări privind convocarea unei alte reuniuni.

Reuniunea neoficială de la Jakarta a discutat o gamă largă de elemente în căutarea unei soluţii politice la conflictul kampuchian, incluzînd retragerea trupelor vietnameze din Kampuchia, alcătuirea unui guvern cvadripartit şi stabilirea unei Kampuchii independente, nealiniate şi neutre — precizează „China Nouă“.

Surse informate, citate de agenţia „China Nouă“, au declarat, la Jakarta, că la reuniune au prevalat o serie de divergenţe, deşi se pare că a fost o reuniune care „a spart gheaţa“ şi a reunit toate fracţiunile kampuchiene aflate în conflict, precum şi părţile implicate direct sau indirect. Reuniunea nu a făcut decît să ofere părţilor posibilitatea de a-şi exprima punctele de vedere.

După cum se subliniază într-o declaraţie a preşedintelui „întîlnirii neoficiale“, ministrul de externe al Indoneziei, Ali Alatas — evocată de agenţia „TASS“ — toţi participanţii au ajuns la un acord privind necesitatea de a realiza reglementarea problemei kampuchiene prin mijloace politice şi de a-şi aduce în acest fel contribuţia la instaurarea păcii şi stabilităţii în Asia de sud-est.

Rangoon. Schimbări în conducerea de partid şi de stat

Într-o sesiune extraordinară, Adunarea Poporului, parlamentul, l-a ales pe Sein Lwin în funcţia de preşedinte al Republicii Socialiste a Uniunii Birmane. Tun Tin, fost viceprim-ministru şi ministru al planificării şi finanţelor, a devenit prim-ministru al guvernului. Anterior, Comitetul Central al Partidului Programul Socialist Birman (PPSB) l-a ales pe Sein Lwin preşedinte al C.C. al partidului, în locul lui U Ne Win, a cărui demisie din această funcţie a fost aprobată la încheierea Congresului extraordinar al PPSB. Kyaw Htin, vicepremier şi ministru al apărării, a fost ales secretar general adjunct, funcţie deţinută anterior de generalul Lwin. Aye Ko deţine, în continuare, funcţia de secretar general al C.C. al partidului.

Totodată, printr-un decret al Consiliului de Stat, primul ministru Maung Maung Kha şi procurorul general Myint Maung au fost revocaţi din funcţii, fiind consideraţi răspunzători de tulburările din martie şi iunie, în cursul cărora s-au înregistrat victime.

arătat că va promova inițiativa sa de cooperare internațională bazată pe o serie de elemente, cum ar fi o mai mare contribuție a Japoniei pentru asigurarea păcii mondiale și extinderea asistenței oficiale pentru dezvoltare acordată țărilor în curs de dezvoltare. În continuare, el a precizat că va continua cooperarea strînsă cu Statele Unite și Europa occidentală. Este bine cunoscut faptul că, la mijlocul lunii iulie, cabinetul nipon a aprobat principalele prevederi ale bugetului de stat al Japoniei pe anul financiar 1989. Referitor la cheltuielile militare, guvernul de la Tokio a renunțat la plafonarea bugetului destinat apărării (peste pragul simbolic de unu la sută din PNB) decizie care, în mare parte, s-a datorat presiunilor exercitate de Washington, unul din partenerii comerciali prioritari ai Tokio-ului.

Este la fel de bine cunoscut și faptul că Japonia a devenit a doua putere economică mondială datorită unor cheltuieli militare reduse și alocarea de fonduri pentru dezvoltare. Angajamentele față de partenerii occidentali, mai ales în actualele circumstanțe — cînd se accentuează fricțiunile interoccidentale, datorate, în mare parte, fluctuațiilor valutare și a protecționismului comercial — se reflectă și în sporirea alocațiilor din domeniul apărării. Fapt ce a generat vii nemulțumiri în rîndul partidelor de opoziție sprijinite de cercuri largi ale opiniei publice nipone. Este semnificativă, însă, declarația premierului Noboru Takeshita, făcută într-un interviu săptămînalului nipon „Jiyu Shimpo“, citat de agenția Kyodo, care preciza că „Japonia nu va deveni o putere militară importantă“.

Relevînd alte aspecte ale politicii externe nipone, Noboru Takeshita a declarat în Dietă că țara sa va menține relații strînse cu țările din Asia și Pacific.

Mihaela Brumă

Congresul extraordinar al partidului a aprobat, de asemenea, demisia vicepreședintelui C.C. al P.P.S.B., San Yu.

Agențiile de presă au informat, de asemenea, despre faptul că cei peste 1 200 de delegați la Congres au acceptat propunerile privind reformele economice prezentate de înalte oficialități ale partidului, dar au respins cererea privind organizarea unui referendum național în legătură cu sistemul politic existent în țară.

Delegații au respins, de asemenea, demisia a alți patru lideri veterani ai partidului, care, împreună cu U Ne Win, prezentaseră Congresului cereri în acest sens.

Ca urmare acestor decizii ale partidului, Adunarea Poporului (parlamentul) s-a întrunit pentru a discuta, după cum apreciază observatorii, modalitățile pentru transpunerea în viață a hotărîrilor partidului privind reforma economică și a revizui normele legislative corespunzătoare.

În ultima perioadă, relevă agenția „Kyodo“, Birmania a fost confruntată cu dificultăți economice și tulburări sociale. Potrivit unui raport oficial al Adunării Poporului, în anul fiscal 1987—1988, Birmania a înregistrat o rată a creșterii produsului național brut de numai 2,2 la sută, cu mult sub obiectivul de 5 la sută propus, în timp ce rata creșterii populației s-a situat la 1,98 la sută. (În perioada 1978—1982, această țară a înregistrat o rată anuală de creștere a PNB de peste 6,5 la sută).

În această săptămînă...

Amman. După dizolvarea Camerei deputaților

Regele Hussein al Iordaniei a evidențiat importanța creării unui stat palestinian independent, subliniind că țara sa nu intenționează să acționeze ca un substitut al acestui stat. Într-un mesaj televizat adresat națiunii, suveranul hașemit a relevat că „statul independent palestinian va fi creat în teritoriile palestiniene ocupate, după ce acestea vor fi eliberate“. Referindu-se la dizolvarea parlamentului iordanian — în componența căruia se aflau și deputați palestinieni din teritoriile ocupate — și la anularea programului iordanian de dezvoltare a Malului vestic al Iordanului și a zonei Gaza, regele Hussein a spus că aceste măsuri au fost luate ca răspuns la cererea O.E.P. — singurul reprezentant legitim al poporului palestinian. El a menționat că aceasta nu înseamnă că Iordania ar fi renunțat la a mai participa la eforturile pentru soluționarea conflictului arabo-israelian, informează agenția KUNA.

Desistarea Iordaniei de orice responsabilitate politico-administrativă asupra teritoriilor palestiniene, ocupate în 1967, este un act cu profunde implicații și corespunde hotărîrilor adoptate de reuniunea arabă la nivel înalt, ținută la începutul lunii iunie în capitala algeriană. Ea obligă Israelul, de a trata, de acum încolo, orice problemă privind teritoriile ocupate, direct cu palestinienii.

Guvernul iordanian a afirmat că va continua contactele cu țările arabe și alte țări, cerîndu-le să acorde asistență poporului palestinian din teritoriile ocupate. Totodată, Iordania a anunțat că sprijină, mai departe, populația palestiniană din teritoriile ocupate și revolta acesteia.

În cadrul primei reacții oficiale la hotărîrea guvernului iordanian, Farouk Kaddoumi, șeful Departamentului Politic al O.E.P., a arătat că esența crizei palestiniene nu este dezvoltarea economică sau îmbunătățirea nivelului de trai al palestinienilor care lucrează sub ocupație israeliană. O serie de proiecte de dezvoltare oferite erau, de fapt, legate de planuri de reglementare politică respinse de O.E.P., a spus Kaddoumi, care a precizat că Organizația pentru Eliberarea Palestinei este capabilă ca, prin intermediul instituțiilor sale și cu ajutor arab atotcuprinzător, să-și asume toate responsabilitățile politice, militare și economice în teritoriile ocupate. Revoluția palestiniană nu va ignora relațiile sociale și politice cu poporul iordanian, dar viitorul acestor relații se va baza pe existența unei confederații între două state independente, a declarat șeful Departamentului Politic al O.E.P.

Israel. Generalii și teza compromisului teritorial

Generalul Aharon Yariv, fost șef al serviciilor militare de informații, are mai degrabă reputația unui analist cu sînge rece decît cea a unui stîngist de tendință pacifistă. Pe baza experienței sale, el a întreprins, recent, o ultimă misiune prin care a încercat să-și convingă compatrioții că menținerea tuturor teritoriilor ocupate nu folosește securității statului Israel. Dimpotrivă, spune el, Cisiordania și Gaza sînt mai mult un handicap decît un atu în sistemul de apărare al țării.

Teza poate părea nonconformistă. Ea este împărtășită de trei dintre tovarășii săi — și ei foști generali —, cu care Aharon Yariv a creat, recent, „Consiliul pentru pace și securitate“. Este vorba de Ephraim Sneh, unul din șefii administrației teritoriale în Cisiordania, Ori Orr, fost comandant-șef al regiunii de nord, și Yoram Agmon, unul dintre comandanții aviației. Creînd acest Consiliu, generalii intenționează să promoveze teza compromisului teritorial — pace contra teritorii.

Ideea nu este nouă; ea se află în centrul programului Partidului Muncii al lui Shimon Peres. De relevat însă că, de data aceasta, ea este propagată de ofițeri superiori, într-un moment de apogeu al mișcărilor de protest din teritoriile ocupate și cu cîteva luni înainte de alegerile legislative, a căror miză va fi, printre altele, viitorul Cisiordaniei și Gazei.

Dacă cei patru oameni ar rămîne izolați, am fi tentați să tragem concluzia unei inițiative marginale. Dar, în cîteva săptămîni, Consiliul a reunit un adevărat stat major: cîteva zeci de generali și ofițeri superiori de rezervă i s-au alăturat.

După părerea lor, „Marele Israel“ este cel puțin la fel de greu de apărat ca și cel dinainte de 1967. Potrivit lui Aharon Yariv, continuarea ocupației afectează moralul armatei și întunecă imaginea Israelului în străinătate — două elemente care fac parte din „sistemul de securitate“ al țării. El a arătat că eforturile de mobilizare pentru menținerea ordinii în Cisiordania și Gaza deturnează importante resurse umane și materiale în detrimentul apărării tradiționale a frontierelor. În această privință, generalul Yariv a primit recent un sprijin important: șeful serviciilor logistice ale armatei israeliene, generalul Menahem Einav, afirma, în mod public, că revolta din teritorii l-ar putea determina să renunțe la unele achiziții de armament.

Aceste argumente nu sînt, totuși, de natură să zdruncine una dintre concepțiile militare cele mai larg răspîndite în țară: Israelul dinainte de 1967 nu este decît o îngustă fîșie de coastă, un coridor imposibil de apărat (decît prin atacuri preventive) și care nu oferă armatei nici timpul suficient de a răspunde (cel necesar mobilizării), nici retragerea strategică.

Fără a contesta complet aceste date „Consiliul pentru pace și securitate“ apreciază că ele sînt din ce în ce mai puțin reale. Potrivit generalului Agmon, ar fi suficient ca Israelul să mențină, într-o Cisiordanie demilitarizată, mai multe posturi de observație electronică, pe linia crestelor care domină valea Iordanului, pentru a detecta și preveni orice amenințare în est.

(După „Le Monde“)

LONDRA

Laburiștii într-o fază critică

Disputele din sînul Partidului Laburist, reamintind pe cele din urmă cu opt ani, slăbesc poziția partidului, ca și capacitatea sa de a contracara acțiunile guvernului, apreciază observatorii scenei politice britanice.

În ciuda unei vizibile redresări în sondajele de opinie, în primele luni ale anului, datorate unor diverse motive, începutul verii a coincis cu o bruscă erodare a acestui sprijin pentru Partidul Laburist, cauza fundamentală aflîndu-se în frămîntările interne ale partidului și în oscilațiile surprinzătoare în unele direcții majore. Se știe că, după alegerile generale din iunie anul trecut, cînd acest partid a fost înfrînt pentru a treia oară consecutiv, liderul Neil Kinnock a propus o amplă revizuire a politicii laburiste, în paralel cu o seamă de modificări structurale. În cele mai multe din ideile sale, liderul era sprijinit de o majoritate a membrilor Consiliului Executiv Național, de foarte mulți deputați laburiști și chiar de unele sindicate. Scopul revizuirii : adaptarea la realitățile schimbate și în schimbare ale țării, în vederea recîștigării electoratului și revenirii la putere. Noua tendință (sloganul a devenit „Labour listens", laburiștii ascultă) s-a tradus în alcătuirea unui document, adoptat de Executivul național și urmînd să fie supus conferinței de la toamnă, cu principiile pentru anii '90.

Dar acestei evoluții i se opune o parte din aripa de stînga a partidului, în două moduri : lupta pentru putere și lupta împotriva revizuirilor. Faptul că se reaprind disputele interne care au dăunat atît partidului la începutul acestui deceniu este de necontestat ; la fel, în paralel, și o anume derută răspîndită printre sprijinitori. Echipa Neil Kinnock — Roy Hattersley, adică liderul și liderul adjunct, are de luptat la toamnă cu Tony Benn și Eric Heffer pentru aceste funcții (pentru postul lui Hattersley mai candidează și John Prescott). Firesc, în timpul campaniei pe care o vor duce pentru obținerea funcției, aceștia vor insista pe o seamă de

Neil Kinnock : un apel pentru unitate, dar și pentru schimbare

fisuri în pozițiile adversarului — care sînt, în fond, fisuri în pozițiile partidului, dăunînd imaginii de ansamblu. Pe de altă parte, toate acestea vor îndepărta atenția de la problemele reale majore, atît ale partidului, cît și ale țării — evident tot în dauna laburiștilor.

Neil Kinnock susține, în mod repetat, că partidul trebuie să-și revadă politica și să accepte schimbări în aceasta, dacă dorește să mai revină la putere, modernizarea însemnînd „eliberarea de promisiuni imposibile". De pildă : ieșirea țării din C.E.E. este apreciată astăzi ca nerealistă ; un viitor guvern laburist va îmbina proprietatea de stat cu inițiativa particulară ș.a. Or, cu unele din aceste revizuiri se pare că terenul nu a fost încă bine pregătit și se arată nerăbdare în prezentarea unor idei încă neconturate limpede. Este ceea ce s-a petrecut în ultimele cîteva săptămîni.

La începutul lunii iunie, liderul declara, într-un interviu acordat BBC-ului, că un viitor guvern laburist nu va mai susține dezarmarea nucleară unilaterală (poziție menținută de laburiști de mai mulți ani și care, se afirmă, ar fi costat partidul la alegeri). Dar afirmația lui Kinnock a uimit, deși ideea plutea în aer de mai mult timp, și a stîrnit un val de agitații : purtătorul de cuvînt în probleme de apărare, Denzill Davis, neconsultat, a demisionat ; Ron Todd, secretarul general al puternicului sindicat al muncitorilor din transporturi, l-a avertizat pe lider să nu se grăbească și și-a retras sprijinul pentru candidatura acestuia, în octombrie ; iar stînga condusă de Tony Benn și-a întețit atacul. După două săptămîni, Neil Kinnock a revenit, într-un interviu acordat ziarului „The Independent", asupra declarațiilor, situîndu-se din nou pe vechea poziție, adăugînd însă : „Ne aflăm în împrejurări care se schimbă repede și care validează propunerea făcută de noi, dar oferă și prilejul pentru asigurarea unei dezarmări nucleare mai largi". Martin O'Neill, înlocuitorul lui Davis, declara apoi : „Politica Partidului Laburist nu s-a schimbat de la alegerile generale". De această dată, aripa de dreapta s-a simțit frustrată.

De oscilație a profitat, în primul rînd, cealaltă echipă care vizează conducerea. Tony Benn a prezentat un „plan de pace" în cinci puncte (la conferința sindicatului mecanicilor de locomotivă), cuprinzînd nu numai dezarmarea nucleară unilaterală, dar și ieșirea din N.A.T.O., precum și retragerea trupelor americane de la bazele din Marea Britanie — aspecte cu care partidul a fost pînă acum de acord. Eric Heffer declara și el : „Acceptarea politicii anterioare a partidului nu trebuie să se oprească aici. Trebuie să fie aplicată și tuturor celorlalte politici de care s-a înregistrat o îndepărtare". Cu alte cuvinte : renunțarea la orice înnoire și revizuire. O parte din sindicatele care susțin grupul lui Benn au și declarat că-l sprijină ; Arthur Scargill, de pildă, liderul minerilor, a atacat „noul realism" promovat de Kinnock. Dar liderul nu a lăsat atacurile fără răspuns, la aceeași conferință a minerilor. „Realismul — spunea el — înseamnă că, atunci cînd ai fost înfrînt de trei ori, ai datoria să te autoanalizezi, să-ți revezi politica, să-ți reconsideri pozițiile". Neil Kinnock i-a acuzat pe cei

---

În această săptămînă...

P.S.L.D.

și noul său lider

La sfîrșitul lunii trecute, noul Partid Social și Liberal Democrat din Marea Britanie și-a ales conducerea. Acest cel mai recent partid apărut pe scena politică britanică a fost constituit, după lungi tatonări, discuții și compromisuri, din Partidul Liberal și o mare parte din Partidul Social-Democrat. (Acestea alcătuiseră, în ultimii ani, o coaliție, fără a fuziona, dar rezultatul a fost foarte departe de așteptări, încît, după alegerile de anul trecut, liderul liberal David Steel a propus unirea celor două grupări. Masa de sprijinitori a aprobat măsura, în cadrul unor conferințe speciale, iar discuțiile privind noul partid au început la sfîrșitul anului trecut). Asupra formării, denumirii și statutului noului partid s-a căzut de acord în luna martie, conducerea urmînd a fi bicefală, pînă la alegeri pentru un nou lider. Mai tîrziu, David Steel a anunțat că se retrage din activitatea politică, lăsînd loc pentru o nouă generație de politicieni. Pentru conducerea noului partid au candidat Alan Beith (care părea să aibă șanse mai mari) și Paddy Ashdown. Săptămîna trecută, trei sferturi din membrii partidului l-au sprijinit pe cel din urmă pentru funcția de lider. Prin alegerea primului său conducător, Paddy Ashdown, deputat, de 47 de ani, cu profil de militant, Partidul Social și Liberal Democrat — moștenitorul speranțelor unei „a treia forțe" situată la centru pe eșichierul politic britanic — este la un nou început, subliniază agențiile de presă.

Paddy Ashdown, născut în India în 1941, este membru al parlamentului din

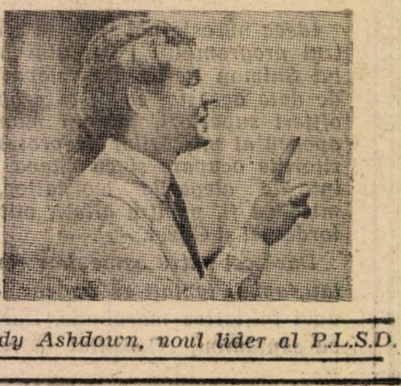

Paddy Ashdown, noul lider al P.L.S.D.

1983 ; a fost purtător de cuvînt al fostului Partid Social-Democrat în probleme de educație. A deținut și alte funcții, dar — se afirmă — experiența sa nu este foarte bogată. Rezolvată fiind problema conducerii (ca președinte al partidului a fost desemnat Jan Wrigglesworth), noul partid, care dispune de 19 locuri în Camera Comunelor și de 77 500 de membri, va trebui să-și refacă rîndurile de sprijinitori. La alegerile locale din luna mai și la alegerile parțiale din luna iulie, procentul de alegători care s-au alăturat Partidului Social și Liberal Democrat a fost foarte redus, iar ultimele sondaje de opinie constatau că doar 10 la sută dintre britanici mai sprijină acest partid. „Răspunzător" de această situație este partidul însuși, care nu și-a definitivat platforma electorală și nu și-a clarificat opțiunile. Există încă unele disensiuni în ce privește o seamă de aspecte ale politicii, îndeosebi în plan extern, care au revenit și în campania pentru funcția de lider. Paddy Ashdown a declarat că toate acestea vor fi rezolvate, că partidul va fi unul de centru și că viitoarele alegeri vor demonstra popularitatea sa. Declarații firesc optimiste, dar, pînă atunci, vor mai fi conferințele anuale, cu clarificările de rigoare.

„speriați“ de schimbare că vor să rămînă într-o permanentă opoziție și a subliniat că este „absolut esențial“ ca Partidul Laburist să fie unit, dacă dorește să-și refacă sprijinul printre alegători.

Aceeași oscilație a stîrnit însă nedumerire și în afara partidului, sondajele de opinie constatînd o pierdere a adeziunilor, de cîteva procente, în numai cîteva săptămîni. Conservatorii se află, din nou, detașat în frunte. „Partidul Laburist — declara Robert Worcester, de la organismul de sondaje MORI — a reamintit brusc trei lucruri aflate în mintea electoratului : divizările interne, politica dezarmării nucleare unilaterale și legăturile strînse cu sindicatele. Toate trei duc la scăderea popularității lui Kinnock“. Chiar unii parlamentari laburiști își exprimau temerile că partidul își pierde vizibil credibilitatea, ceea ce nu poate fi decît în avantajul conservatorilor. „Aș vrea să văd Partidul Laburist luptînd cu adevăratul său dușman, care e Partidul Conservator“, declara Roy Hattersley. Or, în perspectiva conferinței anuale de la toamnă, care ar trebui să dezbată și să adopte documentul schimbării, oscilațiile acestea și deruta nu sînt de bun augur. Sprijinitorii lui Kinnock din Executivul național au propus, pentru popularizarea noilor idei și cîștigarea de audiență, o serie de șapte conferințe între conducere și reprezentanți ai circumscripțiilor partidului, la care să se discute despre aspectele revizuirii politicii ce au produs neliniște.

Vara, însă, va fi oricum, cu mult mai agitată decît în alți ani.

Iar pe acest fundal, laburiștii par să-și fi pierdut vigoarea arătată altădată în atacurile la adresa politicii guvernului și impresia observatorilor este că se profită mai puțin de pe urma unor statistici, situații sau elemente favorabile. De pildă, cel mai pregnant exemplu ar fi cel al situației șomajului, care continuă să fie ridicat și să preocupe o mare majoritate a britanicilor.

Nimeni nu neagă unele reușite ale politicii economice a guvernului, apărute în anume conjunctură internațională. În ce privește șomajul, datorită unui ansamblu de aspecte, cifra totală s-a redus, dar statisticile guvernului sînt departe de a zugrăvi situația reală. În mai multe rînduri, au atras atenția asupra acestui fapt, anii trecuți, sindicatele, laburiștii și unele organisme independente. Iată că, recent, Peter Kellner revine cu o analiză în ziarul „The Independent“, despre „manipularea statisticilor de către guvern“, cu supratitlul : „Scăderea șomajului cu 800 000 în doi ani, căreia i s-a făcut atîta reclamă, e o iluzie“. „Numărul șomerilor în luna mai — scrie ziaristul — a fost de 2 416 000, aproape 800 000 mai puțin decît în iulie 1986. Cînd vezi aceste cifre, te gîndești că guvernul nu numai că și-a realizat propriile-i promisiuni, dar le-a îndeplinit și pe cele ale opoziției“ (!)

Aceste cifre „manipulate“ sînt, pe de o parte, urmarea schimbării frecvente, în ultimii ani, a modului cum se alcătuiesc statisticile și se fac calculele, a schimbărilor frecvente în regulile după care se înregistrează șomerii și, pe de altă parte, a utilizării unor metode de analiză și prognoză diferite de ale O.E.C.D. În fapt, în ultimii ani s-au înăsprit condițiile de primire a ajutorului de șomaj. Anul trecut, de pildă, unele persoane care își pierduseră locul de muncă trebuiau să aștepte șase luni înainte de a primi ajutorul de șomaj ; în această perioadă nu erau, evident, înregistrate ca șomeri. Persoanele care au fost cooptate în scheme de reciclare nu mai sînt nici ele luate în calcul chiar dacă la sfîrșitul perioadei de reciclare nu este cert că vor găsi un loc de muncă. Despre toate acestea, guvernul nu vorbește, deși sindicatele au insistat să o facă. Peter Kellner își continuă analiza : „A doua cale de a realiza o serie consecventă de cifre privind șomajul este de a calcula ce ar arăta statisticile dacă nu s-ar fi produs schimbările din regulile privind ajutorul de șomaj. Guvernul refuză să-și facă publice propriile estimări. A făcut-o însă un grup independent, Unemployment Unit. Acesta susține că, dacă șomajul ar fi calculat astăzi pe aceleași baze ca atunci cînd conservatorii au venit la putere, cifrele ar fi fost de 3 642 000, în iunie 1986, și de 3 066 700, în mai 1987“. Deci un șomaj cu mult mai ridicat ; reducerea ar fi cu mult mai mică decît susține acum guvernul că ar fi reușit datorită politicii sale. „Ceea ce putem spune cu certitudine — încheie Kellner — este că scăderea cu 800 000 a cifrei șomajului în doi ani, căreia i s-a făcut atîta publicitate, e o iluzie statistică“.

Stelian Țurlea

În această săptămînă...

Geneva. Încheierea lucrărilor Consiliului Economic și Social al O.N.U.

Consiliul Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC) și-a încheiat, vinerea trecută, reuniunea plenară de vară prin adoptarea mai multor rezoluții, dintre care una reafirmă legitimitatea luptei pentru eliberare națională a popoarelor din Namibia și Africa de Sud și alta referitoare la ajutorul pentru poporul palestinian. ECOSOC a adoptat, de asemenea, rezoluții privind ajutorul pentru reconstrucție și dezvoltare în Liban.

ECOSOC a adresat instituțiilor specializate și celorlalte organisme ale O.N.U. apelul ca — ținînd seama de „agravarea situației din Africa de Sud și de actele de agresiune și destabilizare comise de regimul de apartheid de la Pretoria împotriva statelor din regiune“ — să-și sporească asistența pentru statele din „prima linie“ și pentru cele învecinate. Această rezoluție a fost adoptată cu 38 de voturi pentru, unul împotrivă (S.U.A.), și 12 abțineri (țări occidentale).

În rezoluția referitoare la ajutorul pentru poporul palestinian, ECOSOC critică încetineala constatată în punerea în practică a programului de ajutor hotărît de Adunarea Generală a O.N.U. și cere acordarea unui ajutor de urgență pentru teritoriile palestiniene ocupate. ECOSOC a hotărît ca teritoriile ocupate să beneficieze de același tratament preferențial ca și țările cele mai puțin dezvoltate. Această rezoluție a fost adoptată cu 33 de voturi pentru, un vot împotrivă (S.U.A.), și 17 abțineri.

Argumentul suveranității

De multă vreme — practic, sub o formă sau alta, îndată după aderare —, Marea Britanie a refuzat să se alinieze celorlalte țări membre într-o serie amplă de măsuri introduse sau promovate de C.E.E. După preluarea puterii de către Margaret Thatcher, elementele acestei „particularizări“ s-au întărit, Londra — între altele — refuzînd să se alăture sistemului monetar vest-european, insistînd pentru o reformă a politicii agrare, considerînd contribuția sa la buget drept exagerată în raport cu beneficiile ș.a. Argumentele au fost, întotdeauna, prezervarea suveranității naționale și, de regulă, chiar partidele opoziției sprijineau punctele de vedere exprimate de premier. O reafirmare a acestei poziții particulare a avut loc săptămîna trecută.

De cîtva timp, responsabilii C.E.E. propun și discută o serie de elemente de integrare politică și economică în cadrul C.E.E., în perspectiva anului 1992. Cum se va reuși ceea ce se promovează nu este încă foarte limpede — dar ideea nu este pe deplin, firesc, agreată. Apar însă și declarații care stîrnesc surprindere. De pildă, în urmă cu vreo lună, Jacques Delors, președintele Comisiei C.E.E., a declarat la Strasbourg că, în zece ani, aproximativ 80 la sută din deciziile politice, economice și sociale în C.E.E. vor fi luate la Bruxelles și nu de guvernele țărilor membre.

Reacția britanică n-a întîrziat. „Nu cred — declara primul ministru într-un concludent interviu acordat BBC-ului — că ar fi trebuit să spună aceasta. Orice schimbare a Tratatului (de la Roma) trebuie să fie aprobată de fiecare parlament în parte. Eu sînt răspunzătoare față de propriul meu parlament și față de poporul meu, speriat de asemenea declarații“. Premierul britanic vede crearea unei singure piețe în C.E.E., în 1992, ca benefică pentru afaceri, dar nu și ca parte a unei politici de integrare în care Marea Britanie să renunțe la suveranitatea națională. O asemenea idee nu-i decît „poveste“ : „nu este posibil să se creeze (un fel de) State Unite ale Europei“ (de vest — n.ns.), datorită în primul rînd, diferențelor istorice și lingvistice marcante dintre țările membre. „Dimpotrivă, a spus premierul, este posibil ca țările C.E.E. să coopereze mai strîns în domenii în care pot obține rezultate mai bune aflîndu-se alături“. Pînă acum, au fost avansate propuneri de desființare a controlului la frontiere, de armonizare a sistemelor de impozite, de creare a unei bănci centrale vest-europene. Doamna Thatcher li se opune și li se va opune „cît timp se va afla la conducerea guvernului“. Liderul britanic și-a exprimat, de altfel, îndoiala că alte guverne ar fi mai pregătite decît cel de la Londra să renunțe la prerogativele suveranității naționale. Pentru a demonstra că rămîne fermă pe poziții, doamna Thatcher l-a schimbat pe lordul Cockfield (partizan al maximei integrări) din funcția de comisar britanic în Comisia C.E.E., înlocuindu-l cu Leon Brittan (fostul ministru demisionat anul trecut în legătură cu scandalul „Westland“).

Premierul a fost sprijinit în ideile sale, de îndată, de liderul opoziției laburiste Neil Kinnock, care a respins, și el, ca irealizabilă, ideea unei Europe occidentale unite politic și economic. Kinnock a precizat că i-a semnalat lui Jacques Delors că ideea este „total iluzorie“, comunitatea vest-europeană trebuind să acorde, în schimb, prioritate îmbunătățirii condițiilor de viață în zonele periferice ale C.E.E.

SUNDAY TELEGRAPH MAGAZINE

Huliganii fotbalului

De vreo zece ani, stadioanele vest-europene pe care se desfășoară meciuri de fotbal au devenit scena unor violențe mai mari sau mai mici, însoțite de răniri, iar, uneori, soldate chiar cu victime și pagube materiale imense. Din incinta stadioanelor, încăierările între suporteri se transferă pe străzile orașelor, asediate, pentru cîteva ore, de sute de huligani, care distrug magazine și automobile. Semnificative, în acest sens, au fost tristele evenimente din urmă cu trei ani, de la Bruxelles, cînd pe stadionul „Heysel" s-a produs una din cele mai mari drame din istoria fotbalului, cu 38 de morți. Dar, în ciuda măsurilor aspre și a dezaprobării generale, violențele au continuat și după aceea, cum existaseră și înainte. În fruntea huliganilor stadioanelor se află suporteri britanici ; dar și olandezi, vest-germani ș.a., nu se comportă, adesea, prea diferit. Ce anume stîrnește această violență ? Explicațiile au fost diverse, unghiurile de vedere multiple. Fenomenul face parte din acela mai amplu, al vandalismului, devenit o plagă socială. Sociologii susțin că nu se poate realiza un portret simplu al huliganului, dar majoritatea lor sînt tineri șomeri, elemente declasate, indivizi aflați la marginea societății, lipsiți de cultură și pentru care singura „plăcere" stă în bătaia cu pumnii și zdrobirea fizică a unui posibil adversar. Singura cale de a elimina fenomenul huliganismului și violenței de pe terenurile de sport — se recunoaște — constă în ameliorarea cadrului socio-economic, prin care să se sporească nivelul de instruire al amintiților tineri ; o acțiune ce nu se va întîmpla curînd. Iar violența e agravată cînd — adesea — grupurile acestea se însoțesc cu ideologia extremei drepte (care îndeamnă la ură rasială, îndeosebi) și cu metodele gangsterești de „protecție" și trafic cu droguri. Dovezile există. S-au încercat măsuri aspre. Forțele polițienești au fost întărite înaintea marilor întîlniri sportive. S-a interzis băutura în incinta stadioanelor. Echipele britanice de club au fost suspendate pentru o perioadă nedefinită din competițiile europene. În zadar. La începutul acestei veri s-a desfășurat, în mai multe orașe vest-germane, Campionatul european de fotbal. Violențele au reizbucnit, în fruntea lor situîndu-se, iarăși, suporterii englezi. La Stuttgart, Düsseldorf și în alte mari orașe s-au înregistrat pagube materiale și zeci de arestări. Ziarele și televiziunea au transmis imagini de coșmar ale înfruntărilor dintre grupurile rivale de suporteri sau dintre acestea și poliție. Oamenii politici au reacționat. S-a cerut o anchetă. S-au cerut măsuri noi și drastice. Probabil Anglia nu va mai participa la asemenea competiții. Dar se va stăvili, astfel, fenomenul, devenit o plagă înfierată chiar de primul ministru? Nu constituie, mai degrabă, condițiile socio-economice terenul propice pentru înflorirea lor ?

Malcolm Macalister Hall, *de la* Sunday Telegraph Magazine, *a însoțit, vreme de o săptămînă, acești suporteri huligani englezi și a publicat un reportaj din care reproducem ample fragmente în traducerea lui* Stelian Țurlea). *Chiar dacă reporterul nu analizează fenomenul și nu propune soluții, simpla imagine a celor petrecute devine elocventă : violență, ideologie fascizantă, incultură — tare persistente ale unei anume societăți.*

Era ora 1 noaptea și Angelica tocmai își terminase lucrul la bar. Luase ceva de băut împreună cu prietenul ei, înainte să plece acasă. Spunea că Düsseldorf-ul era cam prea liniștit după gustul ei și, în general, de-a dreptul plictisitor. Dar în acea seară toate arătaseră diferit.

În fața barului la care lucra ea, avusese loc o luptă de stradă feroce și rapidă. Cartierul vechi din Düsseldorf era înțesat de polițiști, cu cîini alsacieni care lătrau puternic sub botnițele lor grele de piele. Vreo 130 de persoane fuseseră închise în celulele secției centrale de poliție, iar 2 300 de polițiști se aflau pe străzi. La vreo milă depărtare, la gară, aproape că avusese loc un miracol : era incredibil cum nu fusese nimeni ucis.

„Ne e atît de teamă de suporterii englezi", spune Angelica. „Săptămîna trecută au fost aici suporteri italieni. Nimeni nu era beat și n-au fost tulburări. Dar cînd apar suporteri englezi iese *întotdeauna* o tulburare. N-am mai văzut vreodată atît de mulți polițiști la Düsseldorf. E ca într-o poveste științifico-fantastică, e ca în război".

Într-adevăr, aceasta e imaginea pe care o creează „forța expediționară" a huliganilor fotbalului, prezenți la Campionatul european de fotbal. Umflată cu bere Pilsner și cu sloganuri patriotice prost îndrumate, hoarda aceasta pleacă la „luptă", în costumație specială : jeanși, tricouri cu inscripții pe ele, părul de pe cap ras după anumite reguli ; cînd își dau jos echipamentul, e ușor să observi cicatricile sălbatice lăsate de cuțite în luptele anterioare.

Dar, pînă și veteranii au fost surprinși de brutalitatea luptelor de la gara din Düsseldorf. Puțin după orele 9 seara, vreo 300 de suporteri vest-germani din Köln, Dortmund și München au sosit cu un tren, după ce fuseseră adunați la un punct în lungul liniei. Ușile gării au fost smulse. Englezii au apărut și i-au atacat. Vreme de o oră a continuat lupta, în care erau folosite drept proiectile pietre, cărămizi, sticle, bucăți de metal, rachete semnalizatoare și artificii...

O clădire din apropiere și o zonă de trecere au fost asaltate pentru căutarea muniției. Aerul fierbinte al serii de pe Kadlstrasse era înțepător datorită bombelor cu gaze lacrimogene și spintecat de vaietul sirenelor și de vacarmul luptelor. Pietre din caldarîm erau azvîrlite în automobile, sfărîmînd parbrizurile. Un club din zonă, un magazin muzical și o filială a Băncii Comerciale a Greciei au fost devastate. Un centru de divertisment a fost lovit în plin. Thomas lucrează acolo ; ședea rezemat de un dispozitiv de parcare și l-a văzut pe patronul său strîngînd cioburile ferestrelor. „Îi înțeleg pe oamenii ăștia — spune Thomas pe neașteptate. Șomaj, frustrare. Dar nu așa trebuie făcut".

Cu echipament antiterorist, cîini, măciuci și vreo 50 de dube și camioane, poliția a intervenit, separînd grupurile și înghesuindu-i pe englezi în cartierul general provizoriu — curtea gării și un restaurant de peste drum. Folosind terminologia de luptă, flăcăii se lăudau că au „ținut" gara chiar și împotriva acestei ofensive majore. Dar toată lumea a fost de acord că fusese bătaia cea mai crîncenă văzută vreodată. „Am fost al dracu' de înspăimîntat, dar a fost bine", spunea unul din suporterii din Leeds, aflat între cei arestați de poliție și închis în curtea păzită de cîini.

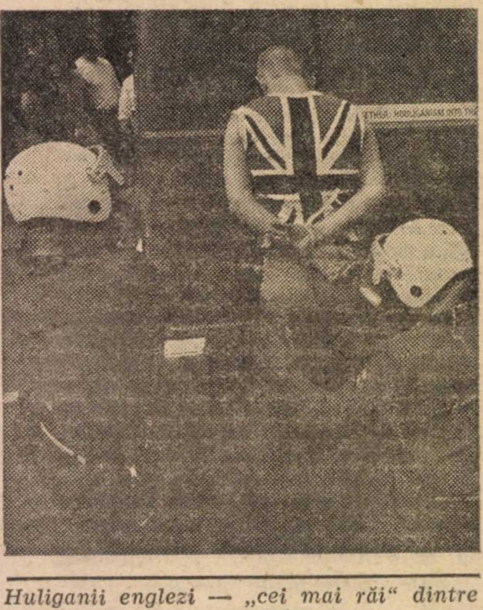

Huliganii englezi — „cei mai răi" dintre suporteri

În chestionările de după ostilități, zvonurile se răspîndeau prin mulțime ca focurile ascunse din brusă. Doi englezi au fost uciși, nu-i așa ? Acolo, în seara asta. Nu, s-a întîmplat la Köln, ieri... Nemții au pistoale, nu-i așa ?... Olandezii au bombe făcute de mînă... Cum de știi asta ? Mi-a spus cineva... Thatcher a renunțat să apară la meciul de mîine cu Olanda... A renunțat ? Cine a spus asta ? Era o înghesuială în jurul cabinelor telefonice, să se afle cît mai repede veștile ziarelor. „Să scrieți asta în ziarul ăla al vostru murdar : ședeam să bem, vreo 15 dintre noi, la un bar din apropiere și o mașină s-a îndreptat spre noi și i-a trîntit la pămînt pe englezii ăia doi. Apoi, tipul a scos un cuțit și i-a tăiat gîtul unui flăcău. Vă spun eu, e al naibii de adevărat". Cineva a zis că mașina era un taxi. „La gunoi cu afurisitele de taxiuri ! ACUM !", a strigat un altul, dar oboseala luptei îi cuprinsese pe toți și nimeni n-a mișcat. „Vă mai spun ceva — adaugă un alt tînăr. Or să fie morți mîine. Veți vedea".

La 10,30, a doua zi dimineață — ziua meciului cu Olanda — totul părea să-i dea dreptate. La gară, un grup de suporteri se mișcau încolo și încoace, răspîndind fițuici. Apucaseră să le imprime la un word-processor ; toți erau susținători ai echipei Nottingham Forest. Pe fițuici erau imprimate șase capete de mort și cuvintele : *Kill the Dutch* (ucide-i pe olandezi).

Pe măsură ce dezbaterea despre huliganismul în fotbal capătă amploare în parlament, la televiziune, în ziare și în baruri, există puține dubii că evenimentele de acum două luni de la Stuttgart, Düsseldorf, Frankfurt și Köln vor rămîne un moment de cumpănă în analele violenței fotbalului.

Recidiviști cunoscuți, fanii englezi au insultat din nou lumea, în timp ce erau încă în libertate supravegheată, după măcelul de la stadionul „Heysel“ din Bruxelles, din 1985, cînd 38 de persoane au pierit. În vreme ce parlamentari, sociologi și cărturari încă se mai ciorovăiesc asupra cauzelor, violența în fotbal a fost pusă în seama unei mulțimi de lucruri, de la locuințele proaste și șomaj, la prea mulți bani și prea multă bere, trecînd prin năruirea familiilor. Dacă tinerii înșiși sînt întrebați, nu se ajunge la nici un rezultat. Așa cum arcașii englezi uitaseră probabil, la bătălia de la Agincourt, de ce se luptau cu francezii, cînd războiul de o sută de ani intrase în a doua sa jumătate, la fel suporterii fotbalului britanic știu doar că ei îi urăsc pe vest-germani și încă și mai și pe olandezi. Din vreo 10 000 de sprijinitori englezi care s-au dus la Campionatul european din R.F.G., probabil 500 erau în mod serios în căutare de bătaie. Alți 200 s-au alăturat, probabil, părîndu-li-se că va ieși ceva amuzant. „Pur și simplu îi urăști pe vest-germani și pe olandezi — declara unul din ei. Iar dacă unul din băieții tăi e lovit, îi urăști și mai mult“. Acest personaj, puțin trecut de 20 de ani, încă mai are o cicatrice pe cap, de pe vremea cînd, la 16 ani, a fost aruncat printr-o fereastră de magazin, după o bătaie la Manchester. Ca și alți gangsteri, s-a dus în R.F. Germania cu avionul și a tras la unul din cele mai bune hoteluri din Stuttgart ; luase cu el și șase ajutoare, să doarmă pe podeaua camerei sale.

Toată lumea știe că aceste meciuri pot fi, aproape cert, una din ultimele participări ale Angliei, pentru mulți ani. Din punctul de vedere al „logicii“ huliganilor, tot din acest motiv ei trebuiau să arate cît mai mult despre ei înșiși. Un apel difuzat publicului înaintea meciului Anglia—Olanda pentru „o după-amiază calmă de sport și bună purtare“ a fost întîmpinată de un vuiet de bătaie de joc din partea spectatorilor englezi. La această presupusă ultimă participare europeană ținuseră să ia parte toți huliganii care sprijină o echipă sau alta, bande precum „Blades Business Crew“ din Sheffield sau „Exeter City Sly Crew“ (ale căror cărți de vizită, ce sînt lăsate asupra victimelor sau răspîndite, includ inițialele KKK — de la Ku Klux Klan — și AWL — de la Anti Welsh League — grup terorist).

Unele zvonuri spun că marea ciocnire cu vest-germanii, la Düsseldorf, a fost aranjată dinainte, de liderii din umbră ai celor două tabere. „Liderii cunosc numărul de telefon al celuilalt și pot suna să aranjeze un tărăboi“, spune Charlie, un fan al echipei Arsenal din Essex. „În cazul acela, totul era aranjat să înceapă la ora opt, dar vest-germanii au întîrziat și nu s-au arătat pînă la nouă“. Charlie mai spune că banda din care face parte are de regulă „cam 500 de băieți“. „Dar pentru o mare cupă în Anglia poți strînge și 2 500“. Mai spune că unele grupuri încep să se transforme în bande care acordă „protecție“, precum gangsterii, sau se ocupă de traficul cu droguri. „Violența asta a fotbalului începe să semene cu o mică Mafia. Cu opt sau zece ani în urmă, tipii ieșeau la bătaie doar cu pumnii. Acum sînt puși să te lovească fără milă, să te rănească rău, să te omoare“.

„Cu toții am sfîrșit-o în treaba asta pentru că e ultima șansă pe care o avem să arătăm că însemnăm ceva în Europa“, mai spune Charlie, care a mai fost arestat de două ori în ziua dinainte, suspectat de furt și pentru a fi utilizat salutul nazist — cel puțin așa susține el.

În jurul unor mese de cafenea, înconjurați de resturile de pahare de bere de plastic, de sticle sparte și de cutii de bere goale care îi însoțesc pe suporterii englezi oriunde merg ei, erau acolo susținători ai echipelor Sheffield United, West Ham, Liverpool, Manchester United, Arsenal, Oldham și Leeds. În Marea Britanie, ar fi sărit unul la gîtul altuia. „Niciodată n-am stat împreună — doar dacă nu-i vorba de o celulă“, zîmbește Charlie. La Stuttgart nimeni n-a încercat să rezolve vechile dispute, erau acolo ca englezi. „Am fost scoși din competițiile din Europa de atîta timp, încît de-abia ne amintim cum era înainte. Iar echipa era să fie oricum eliminată, așa că de ce să ne mai batem capul cu asta ? Am venit cu adevărat aici să ne luăm la bătaie“, mai spune Charlie, candid.

Unul din suporteri a scos o carte de vizită făcută special pentru aceste campionate și pe care era scris „Invazia engleză a Germaniei ’88“. O făcuse la computerul mamei sale, profesoară. Părinții celor din jurul mesei aveau felurite meserii : doctor, tencuitor, morar, constructor ș.a. În alte părți întîlnești fii de bancheri, curtieri, funcționari în ministere.

Să petreci aproape o săptămînă cu suporterii aceștia ai fotbalului englez înseamnă să începi să te îndoiești de frontierele civilizației. Un punct asupra căruia orice parlamentar, sociolog sau cărturar a fost de acord este că această armată peticită, cu dinții stricați, tatuaje, limbaj necivilizat și atitudine nesăbuită servește drept delegație deosebit de vicioasă a Marii Britanii. Miriadele de tricouri englezești pe care scria „England Invasion of Germany 1988“ erau cea mai nevinovată provocare. Pe altele scria : „Băieți (vest)-germani, am sosit să vă vînăm fetele și să vă bem berea“. Fetele (vest)-germane erau acostate fără milă pe stradă de suporteri beți cu remarci de felul : „Arăți bine. Cîte mărci ?“ Alte sloganuri favorite ale huliganilor erau : „Voi, bastarzi (vest)-germani, sînteți mai răi decît Argentina“ sau „*Noi* am cîștigat războiul“. Imnul național britanic și „Rule Britannia“ sînt în mod regulat cîntate — dar însoțite de salutul nazist — și se încheie frecvent cu strigăte în cor „Sieg Heil, Sieg Heil, Sieg Heil“. Motivul pentru care transmisiile de televiziune ale jocurilor internaționale de fotbal nu-i arată niciodată pe suporterii englezi cînd se cîntă imnul național înainte de meci este că grupul lor e o masă de saluturi naziste.

Există puternice elemente de rasism și fascism în huliganismul fotbalului, în afara obișnuitei xenofobii. Un cor de strigăte de gorilă sau un baraj de banane întîmpină, din tribunele suporterilor englezi, pe jucătorii echipei adverse, precum pe olandezul Ruud Gullit. Sprijinind-o pe Margaret Thatcher, mulți huligani sugerează că politica ei este prea blîndă.

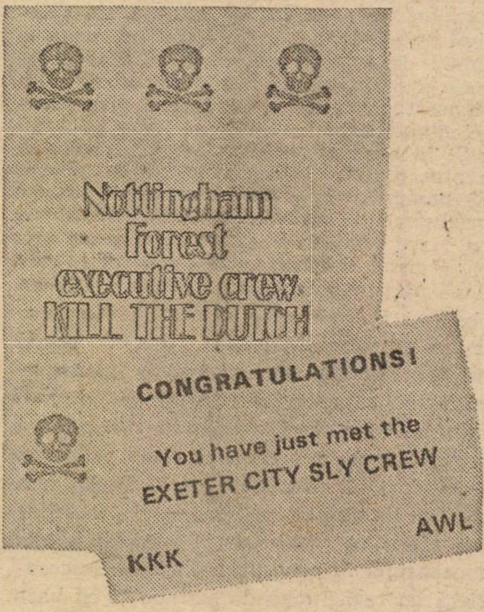

Nottingham Forest executive crew KILL THE DUTCH

CONGRATULATIONS!
You have just met the
EXETER CITY SLY CREW
AWL
KKK

Fițuici și cărți de vizită rasiste — îndemnînd la violență, mesaje ale extremei drepte

Tendințele de extremă dreapta au fost văzute în modul cel mai înfiorător la Stuttgart, un oraș curat, liniștit și harnic. Dimineața de duminică, cu o zi înaintea meciului Anglia — Irlanda, a trecut calmă. Huliganii sosiți în oraș nu păreau interesați să viziteze Vechiul Palat, cu spectaculoasa sa grădină renascentistă, sau casa în care s-a născut Hegel, pe Eberhardstrasse, nr. 53. S-au tolănit pe iarbă în Schlossplatz, în cămășile lor cu culorile drapelului, înconjurați de o grămadă de cutii de bere. După zece ore de serioase aperitive, au început să rechiziționeze treptele neoclasicului Königsbau. Seara, orășenii din Stuttgart priveau cu stînjeneală strigătele „Sieg Heil“ și saluturile naziste. „Mă simțeam rușinat“, mi-a spus un fotograf vest-german. Iar un student : „Era atît de insultător. Se spune că Angia e țară civilizată, dar încep să mă întreb dacă e așa“.

După o oră de cîntece, a fost desfășurat steagul negru al Mișcării Britanice de extremă dreapta. Ceva mai tîrziu, un tînăr negru se rătăcise pe acolo. Într-o clipă, o duzină de englezi au sprintat după el, zigzagînd printre mesele cafenelei de pe Königstrasse. L-au ajuns din urmă, l-au lovit și au fost ridicați de poliție. Sticle au început să fie aruncate în detașamentul de vreo 50 de polițiști care se strînseseră. A început lupta cu poliția.

Din acel moment, vreme de cîteva ore sirenele poliției au urlat în sus și în jos pe Königstrasse. Rezultatul : pagube de 5 000 mărci aduse unui restaurant, două vitrine de magazine sparte, cîteva răni minore, 44 de arestați. 43 dintre ei erau englezi. În următoarea noapte, un tînăr egiptean de 22 de ani a fost atacat lîngă un bufet expres. Poliția a spus că a fost tăiat cu un cuțit, dar chirurgul a declarat că a fost înjunghiat. Am întîlnit pe cineva care fusese la expresul acela și l-am întrebat de ce fusese atacat egipteanul. „Ei, era negru și n-aveam ce face“.

După înfrîngerea din meciul cu Irlanda, grupul de suporteri englezi s-a dus liniștit spre paturi și corturi, tîrînd după ei steagurile. Suporterii irlandezi, celebrînd în mod firesc victoria pînă noaptea tîrziu, au arătat un viu contrast cu huliganii englezi care mai erau treji. Au refuzat, mereu și mereu, să se lase provocați la bătaie de cîntecele și zeflemelile englezilor.

După cinci zile petrecute în R.F. Germania cu cei mai răi suporteri englezi, e greu de spus ce soluție va avea succes în eliminarea huliganismului. Introducerea unor cărți de membru pare să aibă șanse îndoielnice, din moment de huliganii sînt prea puțin interesați să și vadă meciurile. Centrul violenței fotbalului s-a mutat din stadion în barurile din centrul orașului și în gări. Interzicerea băuturii pe stadioane are și ea puține efecte, din moment ce luptătorii cei mai duri își fac un țel din a rămîne treji pentru a fi fruntea la bătaie.

Aceste măsuri trebuie să lupte cu atracțiile de necontestat ale apartenenței la un gen de subcultură în care singurele reguli sînt duritatea și supunerea.

Foarte multora violența acesta le produce excitație, respect fără egal în grup și statut. Adăugați la aceasta o atitudine arogantă, antiautoritară dată de zece halbe de bere și rețeta e aproape cea care declanșează violența la sfîrșit de săptămînă în orașele englezești.

PUNCTE DE VEDERE

ПРАВДА

MOSCOVA

O NOUĂ RUNDĂ A TRATATIVELOR SOVIETO-AMERICANE *)

LA 12 IULIE s-a deschis la Geneva o nouă rundă a tratativelor sovieto-americane asupra armamentelor nucleare și cosmice. Într-un interviu acordat ziarului „Pravda“, conducătorul delegației U.R.S.S., A. Obuhov, s-a referit la însemnătatea acestei runde. Redăm, mai jos, ideile principale ale interviului.

Lucrările abia au început. Personal — afirmă conducătorul delegației U.R.S.S. — am avut două convorbiri temeinice cu conducătorul delegației S.U.A., ambasadorul M. Kampelman. La 12 iulie a avut loc o ședință în plen a delegațiilor. Ambele părți și-au exprimat dorința fermă de a face ca lucrurile să progreseze, ca problemele aflate în suspensie în cadrul celor două grupuri de tratative — asupra Cosmosului și asupra armamentelor strategice ofensive — să fie rezolvate. Se poate constata existența unei înțelegeri reciproce și într-o altă problemă, anume că în cursul noii runde trebuie să se acționeze cu toată energia și perseverența pentru încheierea pregătirii documentelor — proiectul tratatului cu privire la reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive și proiectul unui acord separat în problemele Tratatului de apărare antirachetă. Tocmai în aceasta constă mandatul pe care l-au dat delegațiilor conducătorii U.R.S.S. și S.U.A., ca rezultat al întîlnirii lor de la Moscova.

Tratativele — arată A. Obuhov în continuare — au început deci pe un ton constructiv. Este însă evident că declarațiile despre hotărîrea de a acționa constructiv trebuie să fie atestate prin fapte concrete.

Trebuie să spun că delegația sovietică a prezentat, chiar în prima ședință, o inițiativă importantă : noi am propus un proiect de protocol în problema greutății totale a încărcăturii rachetelor balistice intercontinentale și a rachetelor balistice de pe submarine ce urmează a fi redusă, care va constitui parte inseparabilă a tratatului în curs de pregătire cu privire la reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive.

Care este sensul acestui document ?

După cum se știe — precizează A. Obuhov — părțile au convenit ca, în urma reducerilor de armamente strategice ofensive, greutatea totală a încărcăturii rachetelor balistice intercontinentale și a rachetelor balistice de pe submarine ale Uniunii Sovietice să fie redusă la nivelul de aproximativ 50 la sută față de cel actual și ca acest nivel să nu fie depășit de către cele două părți. Proiectul sovietic de protocol cuprinde prevederi ce privesc problemele controlului asupra acestor reduceri. Proiectul nostru ia în considerare doleanțele exprimate anterior de către partea americană și asigură o bună bază de înțelegere. În felul acesta am răspuns la solicitările privind accelerarea tratativelor. Partea americană nu a prezentat deocamdată noi idei concrete de natură să asigure progresul negocierilor.

În cadrul tratativelor s-au realizat deja multe. Rămîn însă numeroase probleme — mari, mici și mijlocii — nesoluționate, asupra cărora va trebui să muncim din greu, a relevat, în interviul său, conducătorul delegației sovietice. Mă voi referi la cele mai importante. Acestea sînt, în primul rînd, problemele legate de Tratatul de apărare antirachetă. Sarcina noastră este de a elabora proiectul unui acord separat cu privire la respectarea Tratatului de apărare antirachetă, în forma în care a fost semnat în anul 1972, și la neretragerea din el în termenul ce va fi stabilit de comun acord.

În opinia noastră, există elementele necesare pentru un astfel de acord, și anume formularea consemnată în Declarația comună de la Washington (din 10 decembrie anul trecut) și reafirmată în timpul întîlnirii la nivel înalt de la Moscova. Tocmai aceasta trebuie reflectată pe deplin și integral în acord, într-o formulare juridică adecvată. Iar în protocolul acordului ar urma să se reflecte problemele controlului, astfel încît să existe garanții că Tratatul de apărare antirachetă va fi respectat întocmai. Căci respectarea acestui tratat reprezintă premisa necesară a stabilității strategice fără de care ar fi imposibile reducerile substanțiale de armamente strategice ofensive. Căile de extindere a cursei înarmărilor în Cosmos trebuie să fie barate. A. Obuhov consideră că o altă problemă importantă ce își așteaptă rezolvarea privește limitarea rachetelor de croazieră cu rază lungă de acțiune și cu baza pe mare, care sînt un tip nou și periculos de armamente strategice ofensive. Limitarea lor efectivă, sub control corespunzător, este necesară pentru asigurarea stabilității viitorului tratat, pentru excluderea posibilității de eludare a lui. Ni se spune că în prezent nu ar exista mijloace sigure de verificare a respectării limitărilor în această privință. Desigur, problema nu este simplă. Dar sîntem convinși că și ea este perfect surmontabilă dacă va fi abordată în mod complex, cu dorința și hotărîrea de a bloca și acest canal de escaladare a armamentelor nucleare.

Și în această problemă partea sovietică a prezentat un întreg program de măsuri de perspectivă — de la controlul asupra producerii de rachete de croazieră cu baza pe mare pînă la inspecții reciproce pe orice navă militară a fiecăreia din cele două părți. Controlul nu trebuie să fie un obstacol în reducerea armamentelor strategice ofensive. În cursul actualei runde ne vom strădui să convingem partea americană să accepte sistemul de control complex și radical, propus de noi, asupra rachetelor de croazieră cu baza pe mare.

Aș dori să mai spun ceva. După cum se știe, în timpul întîlnirii de la Moscova s-a ajuns la extinderea considerabilă a consensului în privința rachetelor de croazieră cu rază lungă de acțiune și cu baza în aer, precum și în privința controlului asupra instalațiilor mobile de lansare a rachetelor balistice intercontinentale. Noile domenii de înțelegere sînt concretizate în documente ce au fost schimbate între părți. Delegațiile trebuie să consemneze aceste înțelegeri reciproce în proiectul comun al textului tratatului, să rezolve integral cele două probleme menționate.

Întrebat dacă este posibilă încheierea activității de pregătire a proiectului de tratat cu privire la reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive — în condițiile respectării stricte a Tratatului de apărare antirachetă — în cursul anului 1988, adică în timpul actualei Administrații americane, A. Obuhov a răspuns: Credem în această posibilitate. Dar, așa cum am mai spus, pentru a se ajunge la înțelegere sînt necesare voința și eforturile ambelor părți.

---

*) Dintr-un interviu apărut în „Pravda“ nr. 203/1988

Frankfurter Allgemeine Zeitung

FUGIND DUPĂ STELE. PROGRAMUL S.D.I. RĂMÎNE O UTOPIE *)

„RĂZBOIUL stelelor“ al președintelui Reagan se află într-un stadiu în care susținerea lui pierde tot mai mult teren. Cinci ani au trecut de la lansarea apelului lui Reagan către cercetători. Aceștia urmau să examineze, în cadrul unui amplu program, posibilitatea apărării teritoriului american cu ajutorul unor rachete amplasate în spațiul cosmic. Se pare însă că programul S.D.I. se află într-un declin continuu.

După cuvîntarea președintelui, din martie 1983, au apărut multe critici, în special din rîndul oamenilor de știință, care susțineau că o apărare cu rachete din spațiul cosmic este, pe de o parte, imposibilă, iar, pe de altă parte, foarte costisitoare. Discursul lui Reagan nu a avut efectul scontat, și anume cel de a implica oamenii de știință americani într-un obiectiv măreț, așa cum a reușit Kennedy în 1961 cu programul său de cercetare a Selenei. Programul lui Reagan era mult prea controversat printre cercetători, iar în instituțiile de învățămînt superior de elită cei ce îl criticau reprezentau majoritatea. Mulți fizicieni au refuzat să colaboreze în cadrul programului S.D.I. În cele din urmă, cercetările s-au desfășurat la laboratoarele secrete din Los Alamos, Livermore și Lexington.

Un alt grup influent de critci se afla la Capitoliu. În pofida divergențelor, deputații și senatorii aprobau anual alocații bugetare destinate programului, ce depășeau trei miliarde de dolari. Pentagonul considera prea mică această sumă, însă ea era suficientă pentru a menține un program de cercetare în cadrul căruia oamenii de știință experimentau aparate „exotice“, cum sînt laserul cu röntgen, tunul cu fascicule și arme cu unde electromagnetice.

---

*) Dintr-un articol apărut în „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ nr. 134/1988.

Cu cît participanții la S.D.I. pătrundeau tot mai mult în materie, cu atît problemele deveneau tot mai greu de rezolvat. La începutul anului 1986, directorul programului, Abrahamson, a menționat că cercetarea tunurilor cu laser și armelor cu fascicule va fi continuată, dar într-un ritm mai lent. Fostul ministru al apărării Caspar Weinberger, un vajnic susținător al programului, s-a pronunțat pentru amplasarea cît mai grabnică a unor componente, precizînd chiar și termenul — anul 1992. Dar în planul său nu mai erau amintite armele „exotice“ cu fascicule.

De curînd, un consiliu l-a sfătuit pe Frank Carlucci, succesorul lui Weinberger, să renunțe, deocamdată, la amplasarea de arme în Cosmos.

Este incontestabil faptul că alocațiile destinate programului S.D.I. au constituit un mare sprijin financiar pentru multe firme de armament. În ultimii cinci ani, Congresul a pus la dispoziția programului S.D.I. aproape 20 de miliarde, iar multe întreprinderi au putut să realizeze profituri datorită contractelor cu Pentagonul.

În anul fiscal curent, mai puțin de unu la sută din contracte au fost repartizate unui număr de 10 întreprinderi din Europa occidentală, printre care trei vest-germane. Unul din cei mai importanți colaboratori străini este concernul vest-german Messerschmitt-Bölkow-Blohm, care a preluat contracte în valoare de 10 milioane de dolari. Timp de doi ani, colaboratorii O.T.E. au examinat cu mare atenție programul S.D.I. și au ajuns la concluzia că acest proiect este irealizabil. În special, nu se pot realiza acele programe de computer care urmează să dirijeze întreaga strategie de luptă. Raportul O.T.E. menționează că, în cazul unui atac cu rachete, sistemul S.D.I. ar suferi un eșec catastrofal.

Există certitudinea că, în cazul în care la Casa Albă va fi ales un președinte democrat, programul S.D.I. nu va mai fi un program de sine stătător. Visul lui Reagan de a putea dovedi, încă în timpul președinției sale, că pe viitor întreaga Americă va fi apărată de arme cosmice a rămas o utopie.

l'Unità

ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

ROMA

NECESITATEA ELIMINĂRII DECALAJULUI DINTRE DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A NORDULUI ȘI SUDULUI TERREI*)

CIFRELE sînt cunoscute, dar repetarea lor nu este de prisos, pentru că în țările așa-zis „dezvoltate“, care au uriașe probleme, ca șomajul sau pericolul de recesiune, există tendința de a da uitării condițiile de trai din țările „sărace“ sau subdezvoltate, în care trăiesc două treimi din populația mondială.

La sfîrșitul anului 1986, datoriile țărilor lumii a treia, în frunte cu Brazilia și Mexic, au depășit cifra de 1 000 de miliarde dolari. În prezent, aceste datorii se ridică la 1 300 de miliarde și nici o bancă nu mai vrea să acorde împrumuturi, nimeni nu mai vrea să facă investiții.

Scăderea prețurilor materiilor prime, care reprezintă 80 la sută din totalul exporturilor acestor țări, creșterea concomitentă a prețului de cost al produselor industriale finite, precum și rambursarea datoriilor au creat un dezechilibru profund între Nord și Sud, între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare care n-au nici o posibilitate să-și procure mijloacele tehnice pentru dezvoltare. În multe din aceste țări, venitul mediu pe locuitor a scăzut cu 20 la sută în ultimii 8 ani, milioane de oameni mor de foame, iar vîrsta medie de viață nu depășește 48 de ani. Conform unui recent raport dat publicității la Madrid, populația săracă, ce constituie în prezent 78 la sută din populația mondială, va ajunge la 86 la sută în primul deceniu al anului 2000.

De aici decurg și luările de poziție ale unor vest-europeni — șefi de guvern și de stat, deputați în parlament și organizații neguvernamentale — de a convinge opinia publică vest-europeană că există o interdependență între economia celor două lumi. Există două posibilități : sau țările bogate să-și schimbe atitudinea față de țările lumii a treia, rezolvînd într-un mod sau altul atît problema datoriilor, cît și pe cea a dezvoltării acestor țări, sau va urma o perioadă de recesiune și pentru acele țări care au reușit pînă acum să-și mențină ritmul de dezvoltare.

Din cuvîntul participanților la ședința inaugurală a Consiliului Europei de Vest de la Palatul Congreselor din Madrid am extras cîteva fraze care denotă spiritul în care anumiți lideri din Europa occidentală încearcă să impună o cotitură, o revizuire totală a politicii aplicate pînă în prezent de Nord față de Sud. Regele Juan Carlos a spus, de exemplu : „Pacea și abundența există concomitent cu foamea și nedreptatea în lumi aparent depărtate, dar care sînt în realitate tot mai apropiate una de alta“. Așadar, „solidaritatea trebuie să depășească domeniul moralei și să devină o obligație rațională“. Ministrul de externe Ordonez a mers și mai departe : „Solidaritatea nu mai este o categorie etică, ci condiția necesară pentru supraviețuirea tuturor“.

Deci, ori se elaborează „o politică de dezvoltare pentru lumea a treia“ în locul celei de exploatare sau de simplă existență — rezolvînd în același timp, printr-un moratoriu de lungă durată, problema datoriilor — ori Occidentul bogat va ajunge să plătească scump propria sa insensibilitate.

„Pînă în acest moment — a afirmat Uwe Holtz, membru al Parlamentului vest-european —, relațiile economice și comerciale dintre Nord și Sud au fost stabilite pe baza principiului războiului rece. Trebuie să înlocuim acest principiu cu principiul destinderii și solidarității. Europa de vest are un rol important în relansarea unei politici de reechilibrare a dezvoltării. Dacă vom permite în continuare să se deterioreze economia țărilor din Sud, în curînd și noi vom suporta consecințele“.

---

* Dintr-un artiool publicat de ziarul italian „L'Unita“ nr. 117/1988.

Africa de Sud.
Forme ale opoziției albe

Mulți afrikaaneri au părăsit Partidul Național de guvernămînt din Africa de Sud, ajungînd, astfel, subiect de preocupare a presei oficiale. Dar, cînd afrikaanerii se orientează spre mișcările de stînga, situația devine mult mai dramatică pentru Pretoria. La ora actuală, omul cel mai căutat din Africa de Sud este Hein Grosskopf, fiul unui profesor universitar și nepotul unui judecător de la Curtea de apel. Poliția îl acuză că ar fi comis două atacuri cu bombe din însărcinarea Congresului Național African (A.N.C.).

Grosskopf a fost ales, în anul 1981, primar la Johannesburg. Acum, pentru capturarea lui, s-a anunțat o recompensă de 23 000 dolari. Afrikaanerii de rînd nu pot înțelege motivul pentru care unul dintre ai lor ar putea lucra pentru A.N.C. Dar, dacă acuzația poliției este întemeiată, Grosskopf nu este primul afrikaaner care a trecut la „lupta armată“. Bram Fischer, avocat, fiul unui președinte de tribunal din statul Orange Free, a murit în anul 1974, după ce, în 1966, fusese condamnat la închisoare pe viață. Breyten Breytenbach, poet afrikaaner, a fost condamnat la închisoare, între 1975—1982, pentru „acte de terorism“. Karl Niehaus, student, a fost condamant la 15 ani închisoare în 1983, pentru că încercase să arunce în aer un depozit de gaze.

Nu, însă, toți disidenții afrikaaneri recurg la violență. Unii trec la o opoziție pașnică. Frederik van Zyl Slabbert, care conducea Partidul Federal Progresist, și-a pierdut speranța în politica convențională a albilor și, anul trecut, a condus un grup de afrikaaneri, printre care scriitori și ziariști, la o întrunire cu reprezentanți ai A.N.C., desfășurată în Senegal. Alt politician deziluzionat, Wymand Malan, rămîne în parlament, dar încearcă să inițieze un dialog cu populația de culoare în afara acestui organism restrîns și restrictiv.

În instituțiile tradiționale ale afrikaanerilor se află mulți nemulțumiți. Studenții de la universitatea Stellenbosch — Alma Mater a multor conducători afrikaaneri — au protestat împotriva politicii guvernului. Albert Nothnagel, membru în Parlament, reprezentant al Partidului Național, insistă asupra ideii că A.N.C. este prea important pentru a fi exclus din viitorul Africii de Sud.

(Din „The Economist“)

1000+1

Consultări

La Geneva — a informat agenția „TASS“ — s-a încheiat cea de-a noua rundă a consultărilor sovieto-americane privind interzicerea armei chimice. În cadrul acestei runde, s-a făcut o analiză aprofundată a problemelor nerezolvate, legate de viitoarea convenție cu privire la interzicerea atotcuprinzătoare și lichidarea armei chimice, precum și a măsurilor vizînd consolidarea încrederii atît pe bază multilaterală, cît și bilaterală. Consultările vor continua.

Aspecte

Primii miniștri ai Franței și Belgiei — Michel Rocard și Wilfried Martens — au avut, la Paris, convorbiri „detaliate și concrete“ privind relațiile bilaterale și probleme ale C.E.E. — a anunțat un purtător de cuvînt al premierului francez. Au fost discutate aspecte privind piața financiară vest-europeană unică și consecințele ei pe plan fiscal, precum și probleme privind apărarea și armamentele.

Concerne

O serie de concerne nord-americane, care activează în Panama, au cerut guvernului S.U.A. să ridice sancțiunile adoptate împotriva acestei țări latino-americane — consemnează ziarul „Washington Post“. Administrația S.U.A. a respins însă cererea reprezentanților concernelor „Xerox“, „Eastman Kodak“, „Texaco“ și „United Brands“. Începînd de la 8 aprilie a.c., firmelor americane li s-a interzis efectuarea oricăror plăți către Panama, sumele datorate fiind depuse într-un cont la o bancă centrală din New York — relevă agenția „ADN“.

Populație

Populația orașului Ciudad de Mexico va ajunge, în condițiile menținerii actualului ritm al migrației din zonele rurale și al natalității, la aproximativ 27 milioane de locuitori, în anul 2010. În prezent, la Ciudad de Mexico și în suburbiile orașului trăiesc aproximativ 18 milioane de persoane

Observatori

Din Copenhaga s-a anunțat că, în perioada 22 august-23 septembrie, pe teritoriul Danemarcei, vor avea loc manevre militare comune, la care vor luat parte contingente daneze, britanice și vest-germane, cu un efectiv total de peste 17 000 de soldați. În conformitate cu hotărîrile Conferinței de la Stockholm, la manevre au fost invitați 35 de observatori militari de peste hotare, inclusiv din țările participante la Tratatul de la Varșovia — a relevat Statul Major danez.

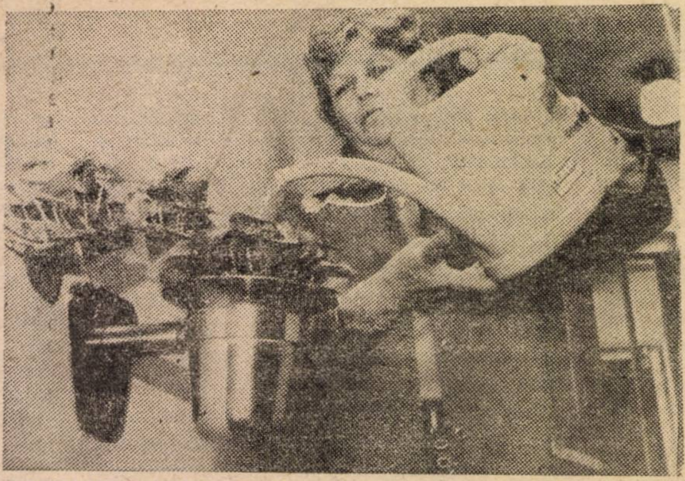

RECONVERSIUNE. De la 1 iulie a.c., în locurile publice din Norvegia a fost interzis fumatul. Un „efect“ al acestei decizii : scrumierele au fost transformate în ghivece pentru flori, ca în imaginea de mai sus

Firme

Un raport dat publicității la Paris apreciază la 1 200 numărul firmelor străine care au filiale în R.S.A., între ele figurînd 374 societăți britanice și 333 vest-germane. Principala atracție pentru companiile străine din R.S.A. o constituie forța de muncă ieftină, și nu, așa cum declară conducerile unor firme, „dorința lor de însănătoșire a situației sociale din această țară“ — constată raportul.

Cuvîntare

Într-o cuvîntare, rostită la sesiunea Adunării Naționale Revoluționare (Parlamentul), președintele Beninului, M. Kerekou, președintele C.C. al Partidului Revoluției Populare din Benin (P.R.P.B.), a arătat că situația economică a țării se înrăutățește ca urmare a crizei economice a sistemului capitalist, precum și a unor grave deficiențe în conducerea întreprinderilor, a refuzului patronilor de a readuce în țară uriașele fonduri pe care le-au transferat peste graniță. M. Kerekou a cerut să se dea o ripostă hotărîtă reacțiunii interne și externe. Parlamentul a aprobat o hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.R.P.B. privind schimbări în guvern. Au fost înlocuiți patru miniștri, între care cel de finanțe, și a fost creat Ministerul Industriei și Energeticii.

Marș

Președintele „Campaniei pentru dezarmare nucleară“, cea mai mare organizație antirăzboinică din Marea Britanie, Bruce Kent, efectuează prin mai multe țări europene un marș în favoarea unei lumi fără arme nucleare și fără blocuri militare. La 1 august, el a sosit în localitatea Waren, din R.D. Germană, unde s-a aflat o bază de rachete sovietice cu rază medie de acțiune, iar acum există o casă de odihnă — a informat agenția „ADN“. Kent va mai străbate R.S. Cehoslovacă și R.F. Germania, urmînd să ajungă, la 31 august, la Bruxelles.

Organizație

La Detroit se desfășoară lucrările congresului organizației obștești a negrilor americani, Liga urbană națională. Ele sînt consacrate analizării sarcinilor ce revin organizației în vederea alegerilor prezidențiale din noiembrie 1988. Într-o conferință de presă, cu prilejul deschiderii congresului, John Jacob, președintele organizației, a afirmat că în ultimii ani situația populației de culoare din S.U.A. s-a înrăutățit. El a relevat că sînt necesare măsuri pentru respectarea drepturilor și libertăților omului în S.U.A., pentru eliminarea discriminării rasiale, crearea de noi locuri de muncă, îmbunătățirea asistenței medicale, a învățămîntului, ajutorarea săracilor.

Tendințe

Comisia pentru politică externă a Adunării Populare a Bulgariei — relatează agenția „BTA“ — și-a afirmat sprijinul față de tendințele pozitive care s-au conturat în colaborarea balcanică, față de contactele dintre statele din regiune în toate domeniile de interes reciproc. Deputații s-au pronunțat în favoarea sporirii eforturilor vizînd dezvoltarea relațiilor de bună vecinătate și întărirea încrederii și securității în această parte a lumii.

Prizonieri

La Mogadiscio au avut loc convorbiri somalezo-etiopiene privind aplicarea, în continuare, a acordului de pace semnat între cele două țări, respectiv a prevederilor referitoare la schimbul de prizonieri de război, capturați de o parte și de alta, în cursul conflictului din anii 1977—1978. (Trei din cele patru puncte ale acordului, semnat la începutul lunii aprilie și anume : retragerea trupelor de la frontieră, încetarea activităților ostile și restabilirea relațiilor diplomatice — au fost puse în aplicare, consemnează agenția „China Nouă“). În cadrul unei conferințe comune de presă, reprezentanții celor două țări au precizat că schimbul de prizonieri va avea loc în a doua jumătate a lunii august. Potrivit datelor comunicate de cele două părți, în Somalia există 3 500 de prizonieri etiopieni, iar în Etiopia 229 de prizonieri somalezi de război.

Echitate

„Emiterea de opinii care reflectă prejudecăți, egoism, neînțelegere și dorința de a impune modele, care, în cazul concret al Braziliei s-au dovedit inadecvate, trebuie înlocuită printr-o cooperare și o înțelegere reciproce și nu prin atitudini discriminatorii, de felul celor aplicate de Piața comună la adresa unor produse de export braziliene“ — a declarat ministrul adjunct de externe al Braziliei, Paulo Tarso Flecha de Lima, cu prilejul vizitei întreprinse în această țară de vicepreședintele Comisiei C.E.E., Karl-Heinz Narjes. Ministrul brazilian a evidențiat necesitatea de a se promova raporturi echitabile și juste în schimburile comerciale și în cooperarea economică internațională și de a se ține seama de condițiile concrete specifice din fiecare țară și de interesele majore ale fiecărui popor, fără a se face presiuni și fără a se încălca principiile neamestecului în treburile interne, egalității juridice a statelor, suveranității și independenței naționale.

Daune

Explozia platformei „Piper Alpha“, din Marea Nordului, de la începutul lunii iulie, va provoca Marii Britanii pagube de circa 300 milioane lire sterline — a precizat ministrul energiei, Cecil Parkinson, într-o cuvîntare rostită în Camera Comunelor. Încetarea extracțiilor la „Piper Alpha“ și la alte cinci platforme, conectate la aceasta, a dus la o reducere cu 12,5 la sută a producției de petrol britanice și cu 1 la sută a celei de gaze naturale.

IN LUMEA STIINTEI

Secretele creierului

Cu certitudine, cînd omul a început să gîndească asupra celor din jur și asupra propriilor acte a fost preocupat, uimit, fascinat și intrigat de modul în care el însuși gîndește și înțelege lumea. Dacă a reușit, totuși, să descopere multe taine, înțelegerea modului foarte intim de funcționare a creierului i-a rămas interzisă, pentru că uimitoarea complexitate a acestui proces nu poate fi surprinsă cu cunoștințele — chiar cele mai avansate — existente. Dar, iată că — după cum își intitulează revista U.S. News and World Report *un articol — „creierul începe să-și dezvăluie secretele“. Un nou model al creierului începe să dezvăluie secretele aptitudinilor sale, aptitudini ce depășesc capacitatea celor mai puternice creiere electronice moderne ; să recunoască chipuri, să recheme amintiri îndepărtate, să facă salturi intuitive. Cheia : complicata rețea care leagă miliardele de celule nervoase existente în creier. Reproducem articolul revistei amintite, în traducerea* Alinei Ungureanu.

„Imaginați un bloc de ceară“... scria, cu peste două mii de ani în urmă Platon, încercînd să descrie memoria. De atunci, oamenii de știință au apelat, în modelele lor, la ceasornice, centrale telefonice, computere, în tot atîtea încercări simpliste de a explica misterioasa activitate a creierului.

Explozia produsă însă de recentele descoperiri ale „științei creierului“, susținută și de noile programe ale computerelor, apte să simuleze o celulă nervoasă în acțiune, ne pun în fața unei revelații : creierul este, de departe, cu mult mai complicat decît orice schemă mecanică imaginabilă. Pentru prima dată cercetătorii săi încep să explice prin ce modalitate creierul poate reactualiza amintiri îndepărtate dintr-un vast depozit de memorizări și recunoaște instantaneu figuri, mirosuri sau alte modele complicate — comenzi care depășesc chiar capacitatea celui mai puternic creier electronic din ultima generație.

„Pentru fizicieni, epoca cea mai fascinantă a constituit-o nașterea mecanicii cuantice la începutul acestui secol“, declară Christof Koch, unul dintre cercetătorii care se ocupă cu studierea creierului la Institutul de Tehnologie al Californiei. „Aceeași fascinație o resimțim astăzi în neurocercetare — începem să descifrăm modul de funcționare a creierului“.

Oamenii de știință renunță la imaginarea acestuia după modelul unei mașini mecanice care lucrează, calculînd din aproape în aproape. Noua imagine a „mașinii care gîndește“ este mai degrabă asemănătoare cu aceea a unui stup sau a unei piețe : un roi clocotitor de celule nervoase interconectate puternic — numiții neuroni — care-și trimit încontinuu semnale electrochimice, modificîndu-și liniile de comunicare, odată cu fiecare nouă experiență.

Această nouă viziune a creierului a izbucnit în fiecare colț al științei în care cercetătorii studiază gîndirea. În medicină, se speră că o nouă teorie comprehensivă a modului în care se desfășoară gîndirea va oferi soluții de control asupra unor afecțiuni cum ar fi epilepsia sau boala lui Alzheimer. Electroniștii studiază desfășurarea sistemelor de lucru ale creierului în speranța că-și vor putea dota ulterior roboții cu văz, auz și memorie și că vor putea construi creiere electronice apte să învețe singure. Iar, pe filozofi, noul model al intelectului i-a determinat să purceadă la scuturarea prafului de pe anticele lor întrebări asupra naturii raționalului și a conștiinței.

La interferența unor domenii

Revoluția în înțelegerea funcționării creierului a început întrucîtva datorită intersectării a două zone de cercetare destul de diferite — neurobiologia și informatica —, convergență care ar fi fost imposibilă cu zece ani în urmă. De mai mulți ani, electroniștii încearcă să creeze mașini cu o inteligență care să imite inteligența umană, ignorînd însă complexele detalii ale anatomiei creierului. În schimb, ei au încercat să înțeleagă gîndirea la un nivel teoretic mai ridicat decît cel atins de psihologie, mai exact în termenii săi comportamentali.

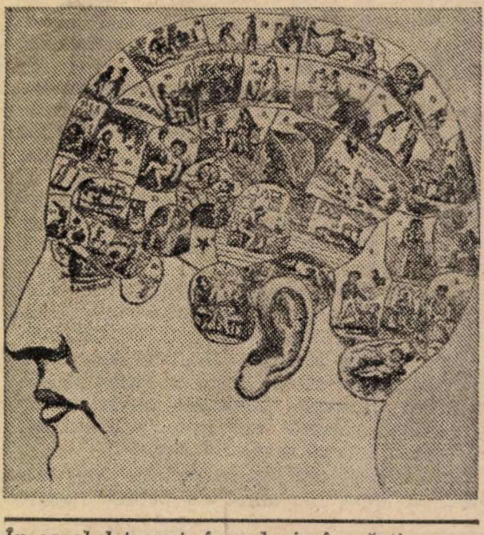

În secolul trecut, frenologia împărțise creierul în parcele, fiecăreia dîndu-i o putere aparte

Neurocercetătorii, la rîndul lor, și-au focalizat atenția asupra biologiei creierului folosind probe microscopice pentru a eșantiona pulsațiile electrice ale celor 100 de miliarde de neuroni care constituie creierul și pentru a încerca să descifreze chimia prin care acești neuroni comunică între ei. Mulți dintre neurocercetători încep să realizeze că, totuși, creierul este mai mult decît suma propriilor sale particule. „Să presupunem că doriți să știți cum funcționează un computer — propune Koch. Veți putea eșantiona semnalele tuturor tranzistorilor, veți putea chiar desprinde unul dintre ei pentru a-i studia alcătuirea, dar, în final, tot nu veți ști sistemul de analiză al unui computer. Pentru aceasta este necesar să înțelegeți modul în care toate componentele computerului lucrează împreună“.

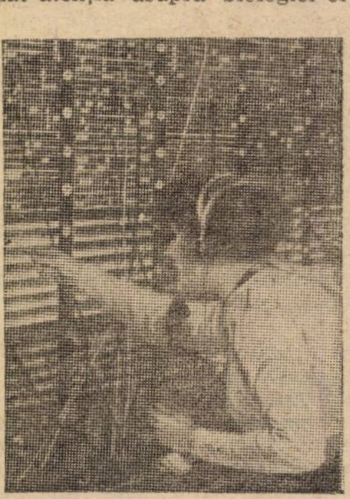

Creierul a fost adesea comparat cu un computer sau chiar o centrală de computere

Odată cu recenta dezvoltare a inexpresivelor, dar puternicelor computere și răspîndirea cunoștințelor de detaliu cu privire la anatomia creierului, cercetătorii electroniști au format, în sfîrșit, o echipă comună care va studia pe simulatoare modul în care neuronii se interconectează în vasta rețea care constituie gîndirea. Nici unul dintre cei care au sugerat această apropiere nu va ști însă să explice, „neuron cu neuron“, de ce rîdem în hohote la comediile fraților Marx. Și încă nu este clar în ce măsură diferite tipuri de rețele neurale sînt responsabile pentru producerea tuturor acestor remarcabile acte de care creierul este capabil. Dar cercetătorii încep să vadă ceea ce se ascunde în spatele minunatei organizări a creierului, ce anume îi permite acestuia să învețe noi deprinderi, să își amintească vechi întîmplări, să vadă și să audă, să se adapteze noilor situații.

Modelele de laborator ale creierului — denumite rețele neurale — constau dintr-o duzină de mai multe sute de neuroni artificiali a căror acțiune este simulată pe un computer digital convențional, aidoma simulării traiectoriei particulelor dintr-un val de aer format în jurul aripilor unui avion de luptă. Tot așa cum un singur neuron al creierului natural este conectat la mai mult de alți 10 000 de neuroni, fiecare neuron artificial dintr-o rețea neurală își are conexiunile sale, astfel încît fiecare dintre ei să poată transmite semnale tuturor celorlalți. Pe simulator sînt implementate cîteva reguli simple care calculează schema prin care neuronii își modifică căile de comunicare în creier. Rezultatul este o schemă care împărtășește cîteva din proprietățile reale ale creierului. Prin particularizare, sarcina oamenilor de știință de a examina și conduce un experiment este deja cu mult mai simplă. „Aceste modele nu sînt niște jucării“ — declară Richard Granger de la Universitatea California din Irvine, care folosește rețelele neurale pentru obținerea unui model al procesării mirosurilor de către creier. „Faptele sînt extrase din creierul natural. Implantăm datele din laborator modelului nostru și ulterior îl programăm să ne ofere predicții cu care revenim în laborator pentru testare“.

Un grup de cercetători a creat rețele neurale ce indică modul în care creierul formulează categoriile generale ale mirosului, cum ar fi cel al brînzei sau al fructelor și care poate opera chiar distincții în cadrul aceleiași categorii. Alții modelează schema prin care menționarea întîmplătoare a unui anumit loc sau eveniment poate evoca amintirea unui prieten de mult dispărut, sau schema după care își organizează semnalele primite de la ochi, creînd o imagine sau modelul schemei după care neuronii își reorganizează conexiunile după o lovitură care afectează creierul sau ca răspuns la o nouă comandă.

Modelele oferă cercetătorilor o nouă breșă în procesul dinamic prin care creierul realizează toate aceste performanțe. De pildă, un neuron are nevoie de un răstimp de un milion de ori mai mare pentru a trimite un semnal decît întrerupătorul unui computer clasic. Cu toate acestea, creierul poate recunoaște un chip familiar în mai puțin de o secundă. O adevărată lovitură dată abilității celor mai puternice computere. Un ascendent datorat bilioanelor sale de neuroni, care, spre deosebire de computerele ce lucrează din aproape în aproape, pot ataca problema simultan.

Acest liber-arbitraj al creierului, sau stil colectiv de procesare a informației, poate explica de ce apar uneori perturbări în efectuarea unor operații matematice de care este în stare chiar și un calculator de buzunar de 5 dolari. Dar tot el poate constitui și secretul care conferă creierului enorma sa flexibilitate și putere de a armoniza scheme ce sînt similare, dar nu și identice, de a conduce mulțimea de biți disparați ai informațiilor vizuale către o imagine coerentă și de a efectua salturi intuitive.

Să luăm în considerație, spre exemplu, tot ceea ce creierul trebuie să facă pentru a recunoaște un miros. Este puțin probabil că un prînz compus din aceleași alimente ar avea de fiecare dată același miros. O rețea neurală nu verifică pur și simplu dacă schema semnalelor nervoase provenind de la un aliment se suprapune perfect pe vreuna din schemele aflate deja în memorie. Compararea acestor scheme, una cîte una, ar dura mult prea mult. Neuronii care sînt puternic activați de semnalul mirosului semnalizează intens, la rîndul lor, altor neuroni care îi vor activa sau, în unele cazuri, dezactiva pe alții, aceștia urmînd să îi influențeze pe cei care vor deveni recurenți la semnalul emițătorilor inițiali. Așa cum neuronii semnalizează dus-întors, variindu-și nivelul de activitate, grupul ca întreg acționează după o schemă cît mai apropiată de perechea ei din memorie : o schemă care să reflecte similarități fundamentale extrase din numeroasele variante pe care mirosul unui aliment le poate prezenta.

O gîndire complementară

Se presupune că acest tip de proces interactiv permite creierului să recunoască tipare care sînt slab diferențiate sau incomplete, aparținînd totuși aceluiași grup. Sîntem apți să recunoaștem toate diferitele tipuri de obiecte pe care stăm, ca fiind tipuri de scaune, deși deseori s-ar putea să ne fie dificil să precizăm ce ne face să le calificăm ca atare. De asemenea, mărunte fragmente de amintire pot pune în mișcare întreaga memorie, chiar dacă, uneori, o parte din noua informație primită este greșită : fiind întrebați dacă ați citit ultimul număr din, să zicem, *U.S. News and Global Report*, veți ști totuși, în ciuda inadvertenței parțiale, despre ce revistă este vorba. Acest tip de memorie este posibil, dat fiind că unii dintre neuronii dintr-o rețea dispun de căi de comunicație mai puternice decît vecinii lor. Această mulțime stîrnită de neuroni poate avea o puternică influență asupra căilor de comunicare ale neuronilor vecini și, astfel, chiar și atunci cînd numai cîțiva dintre ei sînt activați, aceștia pot orienta rețeaua în direcția corectă.

Simulînd aceste procese în laborator, cercetătorii au ajuns la surprinzătoare observații asupra modului în care rețelele neurale — și probabil creierul însuși — pot îndeplini astfel de atribuții. Granger și colegul său de la Universitatea California din Irvine, neurocercetătorul Gary Lynch, au folosit date din experimentele lor de laborator efectuate pe neuroni, provenind din sistemul olfactiv al șobolanilor, pentru a crea o rețea neurală de simulare destinată recunoașterii mirosurilor. Această rețea formată din 500 neuroni a fost dotată cu seturi de simulatori ai mirosurilor, fiecare conținînd variante ale unui tipar general sau cum ar fi mirosul de brînză sau acela al florilor.

La început, rețeaua a răspuns printr-o unică schemă de activitate pentru fiecare miros. Dar, pe măsură ce au fost procesate din ce în ce mai multe mirosuri similare, acei neuroni care au fost în mod repetat activați au devenit mai puternici, uneori afectînd chiar activitatea altor neuroni, mai puțin activi. Probabil acești neuroni supraactivați au devenit reprezentativi pentru fiecare categorie de mirosuri. După șase eșantionări, declară Granger, circuitul cerebral artificial a răspuns cu aceeași schemă de neuroni de la prima inspirație a oricăreia dintre variantele de miros existente în fiecare categorie. Cu toate acestea, la următoarele inspirări, rețeaua neurală a comis un lucru cu totul neașteptat. Vechea schemă a dispărut și noi neuroni au creat cîte o schemă corespunzătoare fiecărei variante de miros în parte. „Se pare că am reușit", — afirmă Granger — „la prima inspirație, rețeaua a recunoscut schema generală și a decretat : este brînză. La următoarele inspirații, ea a făcut distincții în cadrul aceleiași scheme, particularizînd : este brînză de Jarlsberg".

Studiile efectuate asupra țesutului cerebral actual nuanțează legile fundamentale pe care oamenii de știință le aplică acestor modele, făcîndu-le astfel din ce în ce mai apropiate de realitate. O lege recent confirmată — aceea care decretează că doi neuroni comunică mai puternic dacă au fost activați, ambii, în același timp — a fost încorporată în mai multe simulatoare de rețele neurale. Adeseori asemenea legi sînt suficiente pentru a produce un rezultat surprinzător : o rețea se va organiza singură, astfel încît să realizeze o comandă cum ar fi aceea a recunoașterii mirosului, după ce a fost supusă unor stimuli repetați.

Studiile biologice au oferit, de asemenea, uimitoare confirmări ale faptului că modelele rețelelor neurale se află pe calea cea bună. Experimente recente cu rețele neurale care construiesc modelul vederii la maimuțe au scos la iveală o schemă avînd la bază actuala biologie a

Incomparabil mai simplu...

Futurologia este un domeniu care provoacă delicii futurologilor și copiilor. Adulții obișnuiți și, în general, opinia publică manifestă, în mod tradițional, o anume precauție față de formele sofisticate ale viitorului, ca și față de conținutul acestuia nu din conservatorism, ci, mai degrabă, din comoditate. Desigur, viitorul intră în viața noastră pe toate canalele și devine, în mod obiectiv, atotputernic, deși nu este căutat cu lumînarea.

Rămîne cît se poate de firesc ca publicul larg să denote o oarecare stupefacție și chiar îngrijorare, cînd este informat că mașini stranii, dotate cu o scăpărătoare inteligență artificială chibzuiesc instantaneu sute de alternative privind contra-atacarea altor mașini stranii dotate cu o inteligență echivalentă, capabile, la rîndul lor, să inițieze, instantaneu, sute de atacuri împotriva primelor. În tot acest joc lugubru al computerelor, decise să se războiască pînă la ultimul om, opinia publică, avînd statutul de spectator, se află într-o situație paradoxală, incomodă și precară. S-ar părea că există forțe oculte care obligă viitorul să lucreze împotriva prezentului pe pielea omenirii întregi.

Să recunoaștem — ca și cum am uita că sîntem în epoca electronicii și a laserului — că o asemenea conjunctură nu este cea mai liniștitoare din cîte se puteau inventa. Iată, de altfel, în nuanțe „science-fiction" unde au ajuns computerele investite de om cu dreptul de a-l încurca definitiv. Citez din „The Times" : „Calculatoarele sînt cele care vor trebui, în limbajul științific, să «încheie» «războiul stelelor». Într-un «război de 2 000 de secunde», inteligența lor artificială va trebui să ghideze și să controleze sistemele de arme pentru a distruge mii de rachete inamice. În interiorul unei clădiri extrem de protejate, aparținînd Centrului de cercetări avansate (ARC), aflată în orașul Huntsville din statul Alabama, experții vor încerca să găsească răspunsul la această întrebare.

Experimentul poartă numele codificat EV-88 și va fi condus dintr-o cameră de control mare, din care se văd rînduri-rînduri de terminale în «coridoare» lungi și întunecoase. În cadrul acestui experiment vor fi conectate 16 calculatoare principale, dintre care șase sînt de ultimul tip Vax 8 800, care vor trasa, analiza și respinge un atac în 2 000 de secunde cu «rachete nucleare balistice», reprezentate de 8 000 de focoase și instalații aparente. Scenariul prevede folosirea mai multor sisteme de apărare ale «războiului stelelor», inclusiv 36 de platforme de supraveghere și sisteme la sol de interceptare antirachetă.

Comandantul «conducerii bătăliei» va fi înconjurat de o «echipă roșie», care va crea amenințarea, o «echipă albastră», care va para amenințarea, și o «echipă albă», care va arbitra. În următorii doi ani se vor efectua în continuare experimente EV-88.

Centrul de cercetări avansate este condus de o companie numită Colsa, care lucrează pentru Comandamentul de Apărare Strategică al armatei S.U.A., aflat tot în Huntsville. Inginerul proiectului, Mike Gately, angajat al Colsa, și care lucrează de multă vreme la perfecționarea componentei soft pentru sistemele de apărare împotriva rachetelor, este optimist. «Există deja unele sisteme soft fantastice, cum este sistemul Aegis al marinei».

Acesta este un sistem de comandă și decizie aflat pe o navă și care detectează și urmărește mai multe ținte și controlează o întreagă varietate de arme. Deci se poate realiza. De fapt este mult mai puțin complicat decît s-a crezut la început".

Așa e. Totul este mult mai puțin complicat decît ne-am obișnuit să credem cu toții. În definitiv, problema se reduce la calitatea ambiției. Pînă unde ne vom osteni pentru a asigura calculatorului competența și puterea de a face și desface soarta omenirii după cum îl taie.. capul?

Radu Budeanu

creierului. Astfel, a fost explicat modul în care creierul în creștere al unui foetus își dezvoltă circuitele neurale. În urmă cu circa douăzeci de ani, doi cercetători de la Universitatea Harvard — Torsen Wiesel și David Hubel — au descoperit că, la maimuțe, neuronii creierului răspund unor foarte specifice imagini vizuale cum ar fi punctele luminoase sau dungile de culoare închisă așezate sub unghiuri diferite. Și totuși, acești neuroni s-au dezvoltat înainte de naștere și înainte, deci, ca vreun semnal luminos să le poată influența modul de organizare.

Ralph Linsker de la Centrul de cercetări Thomas J. Watson al IBM, din Yorktown Heights, a creat un model de rețea neurală al sistemului vizual al creierului, care indică cum se poate acesta autodetermina în mod spontan să îndeplinească o asemenea sarcină. Rețeaua sa constă din mai multe învelișuri de neuroni organizați în straturi, grupuri de neuroni din fiecare înveliș fiind conectate la diverși neuroni individuali din învelișul următor. Pentru a-și face rețeaua să funcționeze, Linsker aplică aceeași lege ce guvernează modul în care sinapsele din creier își măresc puterea de comunicare atunci cînd neuronii pe care îi conectează sînt activizați toți simultan. La fel cum a procedat Granger la simularea mirosului, simplele legi de întărire a rețelei determină neuronii să se organizeze singuri în grupuri specializate pe diferite însărcinări. În răstimpul în care semnalul de intrare tip și-a exercitat acțiunea asupra rețelei, neuronii din stratul de vîrf s-au organizat în ciorchini specializați să răspundă semnalelor constituite din dungi luminoase cu orientări specifice — identic neuronilor specializați din creierul maimuțelor.

Rețeaua neurală se organizează singură, fiecare neuron primind informația de la un grup de neuroni din stratul imediat inferior. Acești neuroni sînt întăriți în cazul cînd unul dintre ei scapă de sub influența grupului. „Grupul dezvoltînd un consens — explică Linsker — rebelul va fi eliminat".

Noi conexiuni

Studii recente au demonstrat că, deși în mare parte legăturile din creier sînt stabilite cînd foetusul se află încă în uter, conexiunile între neuroni pot fi rearanjate și în stadiul de maturitate al acestuia. Este ca și cum creierul ar fi procedat la o serie de modificări subtile ale propriilor sale conexiuni, chiar în timpul petrecut de cînd ați început să citiți acest articol. Reorganizări mai substanțiale este de presupus că au loc în creierul victimelor unor lovituri care și-au pierdut pentru un timp, recîștigîndu-și ulterior, controlul unuia dintre membre. Michael Merzenich, de la Universitatea California din San Francisco, a fost primul care a redactat pe creierul maimuțelor o hartă a ariilor specifice care au fost activate mai întîi atunci cînd diferite degete ale animalelor-subiect au fost atinse, apoi cînd animalul a fost antrenat să folosească cu preferință un deget anume în timpul hrănirii. Cînd Merzenich a recartat ariile din creierul maimuței activate prin atingere, a descoperit că aria corespunzătoare semnalului provenit de la degetul exersat prin antrenament se lărgise cu circa 600 de procente. Merzenich a descoperit reorganizări similare și atunci cînd a programat pe simulator avarii ale creierului provocate de o lovitură.

Cercetătorii Lef Finkel și Gerald M. Edelman de la Rockefeller University au putut amplifica acest fenomen într-o rețea neurală prin aplicarea unei simple legi la comportamentul unui mic grup de neuroni. Grupuri de neuroni au fost activate pentru a „completa" conexiunile nervilor senzitivi. Cercetătorii au descoperit astfel că atunci cînd au dat unui grup de neuroni un semnal excesiv — analog antrenamentului căruia i-a fost supusă maimuța pentru a folosi cu predilecție un deget anume — pachetul de neuroni a crescut. Cînd stimulul a încetat, pachetul s-a micșorat și el.

Cercetări convergente

Cel mai puternic impact al rețelelor neurale este resimțit de cercetătorii care studiază modul cum creierul prelucrează informațiile sofisticate. Chiar dacă oamenii de știință pot înregistra semnale provenind de la neuroni individualizați, implicați într-o comandă cum ar fi urmărirea unui obiect cu privirea, totuși nu se știe în ce mod coordonează creierul milioanele de semnale către imaginea de ansamblu. Dar, dat fiind că o rețea neurală își poate adapta conexiunile ca răspuns la propriile experiențe, se poate exersa învățarea unor asemenea însărcinări complicate ale creierului.

Rețeaua neurală îi sprijină pe cercetători în explicarea modalității prin care creierul este apt să judece poziția unui obiect prin prisma semnalelor transmise de neuronii conectați la ochi. Cercetătorul Richard Andersen de la Institutul de Tehnologie din Massachusetts și Davis Zipser de la Universitatea California din San Diego au programat o rețea neurală să realizeze o asemenea sarcină, oferindu-i date înregistrate de la neuronii unei maimuțe, în timp ce animalul urmărea un obiect care se mișca în fața lui. Cunoscînd deja poziția obiectului căruia îi corespundeau semnalele nervoase, cercetătorii au fost apți să programeze rețeaua pentru a îndeplini următoarea comandă : Rețeaua se va ajusta singură la semnalele programate pînă ce va fi aptă să ofere constant răspunsul corect. Cercetătorii au examinat ulterior rețeaua pentru a pune în evidență complexele calculele efectuate de aceasta pentru a focaliza toate datele primite într-un răspuns coerent.

Aceste experimente sugerează că un număr de fapte extrem de complexe ale percepției pot fi, cel puțin în teorie, explicate prin interacțiunea mai multor neuroni, fiecare dintre aceștia realizînd o însărcinare aparent simplă. Terrence Sejnowski, de la Universitatea Johns Hopkins, a creat o rețea neurală care a învățat să aprecieze cît este de curbat un obiect sferic, prin modul în care un fascicul de lumină decupează umbra acestuia. Spre surpriza sa, Sejnowski a descoperit că, deși rețeaua era antrenată să realizeze conturul obiectului din umbra sa, neuronii individuali din cadrul rețelei au răspuns printr-un maximum de activare atunci cînd rețeaua a fost testată ulterior nu prin suprafețe curbe, ci prin serii de fascicule luminoase liniare. În fapt, neuronii au răspuns exact ca și neuronii specializați din creierul maimuțelor studiat cu ani în urmă de Hubel și Wiesel, neuroni care și-au asumat mai mult timp sarcina de a se implica în detectarea riglelor de nivel ale obiectelor, și nu a curburii lor. „Rețeaua mea nu dovedește că acele celule din creierul maimuțelor sînt actualmente cele care sesizează curbura și nu vîrfurile — afirmă Sejnowski — dar o semnificație există : și anume că nu îți poți asuma răspunderea pentru activitatea întregului creier, studiind activitatea unor neuroni disparați. Sistemul trebuie privit numai ca un întreg".

Abilitatea rețelelor neurale de a învăța să simuleze sarcini după modelul creierului a interesat și pe cercetătorii preocupați de crearea mașinilor apte să acționeze cît mai fidel unui creier natural. În timp ce computerele convenționale pot realiza mari performanțe în operațiuni numerice, apar mari dificultăți la nivelul realizării unor operațiuni mai apropiate de cele ale creierului natural, cum ar fi realizarea vederii, a auzului, a înțelegerii unui discurs — lucruri pe care le socotim ca fiind date, dar care sînt extrem de complexe la nivel operațional. „Lucrurile care ne deosebesc de maimuțe — jocul de sah, de pildă — sînt foarte simplu de realizat de către computere — declară unul din membrii echipei lui Koch. Odată aflați în fața acestor date care ne leagă de lumea animală, computerele sînt neputincioase. În procesarea vederii sau a mișcării, de pildă, nici un computer nu a ajuns să realizeze o schemă care să redea suficient de fidel zborul". În aeronautică, ca și în companiile electronice din întreaga lume specialiștii se luptă pentru aflarea celei mai bune metode de implementare a unor rețele neurale ale computerelor.

Va mai dura, cu toate acestea, foarte mult pînă cînd cineva va fi în stare să construiască o mașină care să funcționeze exact ca un creier natural. În definitiv, natura are un avans de 7 milioane de ani față de ingineri, și cercetătorii nu au întîlnit încă ceva mai complex și mai ingenios proiectat decît această grămăjoară de țesut în greutate de două kilograme și ceva pe care o adăpostește craniul.

Cu toate acestea, primul pas către înțelegerea modului în care creierul își înfăptuiește minunile a fost făcut. Mulți cercetători sînt de părere că marele mister al utilizării limbajului sau al efectuării unor alegeri, al acelor amintiri care dăinuie, în timp ce altele se estompează și pier, își va dezvălui în mod inevitabil secretele. Chiar și natura creativității creierului, a atenției sau a conștiinței va putea fi cîndva revelată. „La bază, creierul este o rețea neurală oarecum mai complicată — afirmă Andersen —, este nevoie doar de timp pentru a putea fi descifrată".

SINGAPORE

Ritm susținut de dezvoltare

În regiunea de sud-est a continentului asiatic, Singapore constituie o prezență economică distinctă, caracterizată de dinamism, un susținut ritm înalt de dezvoltare, de valorificare, cu inteligență și hărnicie, a tuturor posibilităților de propășire economică și socială. Acestea au permis insulei-stat să depășească handicapuri, precum lipsa de resurse, și să înregistreze, aproape constant, rate însemnate de dezvoltare.

Datele recent furnizate indică astfel că, și în primul trimestru al anului în curs, economia singaporeză a continuat să se dezvolte, consemnînd o creștere de 10,9 la sută, față de aceeași perioadă a anului trecut. Industria prelucrătoare a rămas principalul sector, cu o producție cu 20,3 la sută mai mare față de perioada similară din 1987. Aproape toate principalele ramuri industriale au înregistrat rezultate bune ; de asemenea, transporturile și comunicațiile, iar comerțul exterior și-a continuat tendința de creștere.

Deși, aflate, geografic, la mare distanță unul de celălalt, popoarele român și singaporez nutresc reciproce sentimente de stimă și respect față de valorile ce caracterizează activitatea și prezența în lumea de azi a celor două națiuni, contribuie la crearea unui climat internațional de pace, colaborare, progres.

Omenirea la prezentul continuu

Opresiunea ecologică

Mi-am însuşit un punct de vedere foarte clar, deşi nu am deloc pretenţia să fie împărtăşit şi de alţii : marile oraşe pot fi studiate numai în zori. Scăldate în lumina onestă a dimineţii, scutite de bruscările reflectoarelor, reclamelor sau a altor surse de stricat proporţiile reale, în absenţa tumultului îndrăcit al circulaţiei rutiere sau pietonale, metropolele au în clipele proaspete ale ivirii dimineţii o insolenţă robustă, o anume impermeabilitate la echivoc, o sinceritate cuceritoare, monumentală. Oraşele nord-americane nu fac excepţie, deşi probează această regulă.

Ori de cîte ori am ajuns la New York, am rezervat zorilor un maraton al cunoaşterii. Poţi vedea multe aici la cinci dimineaţa. O groază de imagini-tip îşi volatilizează conţinutul, iar altele capătă pondere şi culoare, dar, mai presus de orice, secvenţa-cheie, leit-motivul acaparator devine punga. Punga de plastic imensă, burduşită de resturi şi, printr-o acerbă repetiţie, golgotele de pungi de plastic disimulînd resturile zilei precedente. Gîndiţi-vă la munţii frecvent asamblaţi din asemenea saci cenuşii care împînzesc trotuarele, ridicîndu-şi crestele pînă la etajul întîi al clădirilor. Este adevărat că diviziile blindate ale gunoierilor dotaţi cu măşti, mănuşi lungi şi salopete terifiante şi maşinile gigantice, ascunzînd malaxoare colosale, îşi fac ofensiv datoria, degajînd, în timp util, zonele de mezanin de colinele de gunoaie. Într-un oraş care consumă enorm şi aruncă enorm, într-o lume în care ambalajul este un rege încoronat şi îşi dictează regula pînă în cel mai ascuns ungher al pieţei, volumul resturilor nu poate fi decît impresionant. El devine un peisaj în sine, o geografie obsesivă dispărînd dimineaţa şi reprofilîndu-se în restul zilei. Dar problema gunoaielor este incomparabil mai complexă şi aceasta nu pentru că oferta depăşeşte masiv cererea, ci pentru că dimensiunile acestei „oferte" întrec imaginaţia curentă şi bruiază circuitele normale de drenare. Este vorba – nici mai mult, nici mai puţin – de conturarea unei stări de asediu. Resturile eliminate în condiţii tradiţionale, deplasate şi depozitate în depozite clasice, au început să deverseze şi să se constituie într-o ameninţare ecologică de vaste proporţii. „The Economist" notează : „Primul efect al acestei situaţii este faptul că a început să crească vertiginos preţul eliminării deşeurilor. La Minneapolis, preţul a crescut de 6 ori în 6 ani. În California, se aşteaptă ca pînă la sfîrşitul acestui deceniu să ajungă la 1 miliard de dolari. Anul acesta, locuitorii din nordul statului New Jersey plătesc gunoierilor de 10 ori mai mult decît anul trecut. Statele New Jersey şi Pennsylvania îşi mituiesc locuitorii ca să accepte terenuri de depozitare în vecinătate. Unele oraşe disperate îşi trimit deşeurile în alte state, şi uneori chiar şi în străinătate.

În fiecare an, newyorkezii aruncă la gunoi de nouă ori greutatea lor. Oraşul depozitează majoritatea celor 24 000 tone de deşeuri produse zilnic pe terenurile de la Fresh Kills de pe Staten Island, cel mai mare loc din lume pentru depozitarea gunoaielor. Acolo se produc anual 5 milioane de picioare cubice de metan, suficient pentru a încălzi 50 000 de case, iar, la viteza cu care creşte mormanul de gunoaie, va ajunge curînd să constituie cel mai înalt deal de pe coasta răsăriteană din sudul golfului Maine. Dar, terenul de la Fresh Kilis se umple rapid şi deja sînt încălcate o serie de legi privind protejarea mediului înconjurător, deoarece elimină apă contaminată. Iar oraşul nu dispune de un alt teren cu care să-l înlocuiască. Singura variantă, în afară de cea a reciclării (pentru care primarul oraşului propune să se cheltuiască, anul viitor, 25 milioane dolari, faţă de 4 milioane anul acesta), este de a se construi cîte un incinerator în fiecare din cele cinci districte ale New Yorkului, la un preţ de 3 miliarde de dolari pe an. Aceste incineratoare ar prelua 70 la sută din deşeurile produse de oraşul New York.

Alte oraşe investesc deja în incineratoare. Acestea prezintă avantaje evidente. Transformă deşeurile în cenuşă, reducîndu-le astfel volumul cu nouă zecimi. Şi produc, totodată, căldură şi aburi, care pot fi folosite la obţinerea energiei electrice. Mai multe companii au obţinut profituri constante din exploatarea incineratoarelor şi taxarea ambilor beneficiari : a oraşelor pentru care ardeau gunoiul şi a celor care foloseau energia produsă astfel.

Philadelphia a tras alte învăţăminte. Deoarece cenuşa de la incineratoare poate conţine dioxină şi metale grele, nu poate fi depozitată pe terenuri obişnuite. Aşa că, de 18 luni, Philadelphia, încearcă să vîndă în Caraibi 28 000 tone de cenuşă. Unul dintre cele două şlepuri care transportă cenuşă, «Khian Sea», s-a întors la bază, după ce a scăpat în Haiti de un sfert din încărcătură, înainte de a fi alungat de autorităţi. Celălalt şlep, «Bark», se află încă pe mare".

În lume se comentează tot mai frecvent în ultima vreme o problemă nouă germinată de contradicţii mai vechi. Bogaţii încearcă să-şi plaseze reziduurile nocive sau pur şi simplu incomode în zone aflate la o convenabilă distanţă de teritoriul metropolitan. Altfel spus, poluarea se exportă ca şi cum s-ar exporta o epidemie de ciumă sau un nor de lăcuste. „Der Spiegel", referindu-se la mecanismul rapace, adevărat sistem de opresiune ecologică, relevă : „Avînd în vedere că reziduurile toxice ale societăţii industriale sînt din ce în ce mai multe şi înghit mulţi bani, pentru a le neutraliza au apărut oameni de afaceri inventivi ce oferă înlăturarea lor ieftină şi discretă în ţările în curs de dezvoltare. Henrico Falqui, profesor de ecologie la Florenţa, declară că acestor ţări li se oferă «un nou tip de sclavie». Falqui, împreună cu «Lista verde din Toscana», gruparea condusă de el, au fost cei care au dezvăluit pentru prima oară – în decursul lunilor trecute – afacerile dubioase ale reţelei internaţionale de plasare a reziduurilor toxice.

Cercetările au început în legătură cu afacerea vasului «Zanoobia», a cărui încărcătură a revenit la locul de unde plecase – după o odisee aventuroasă prin Djibouti, Venezuela, Siria şi Grecia – în micul port din nordul Italiei, Marina di Carrara. Reintoarcerea în port a vasului cu această încărcătură a fost mai degrabă un accident al exportatorilor de reziduuri ; de regulă, reziduurile rămîn în locul unde au fost descărcate, precizează Falqui. Cu ajutorul unei reţele organizate pe cont propriu, detectivii ecologişti au putut descoperi, în ultimele luni, în porturile din nordul Italiei, zece vase, ce au transportat pe mare circa 10 000 tone reziduuri otrăvitoare".

Iată aspecte cît se poate de relevante extrase din culisele acestei afaceri de calibru mondial puse în lumină de acelaşi ziar : „Rămîn de obicei secrete atît numele adevăraţilor organizatori ai afacerilor, cît şi locul de unde provin reziduurile toxice ; în documentele de transport se indică numai intermediarii, iar proprietarii acestora refuză să dea amănunte". Falqui declară : „principiul de a păstra sub tăcere numele firmelor implicate sau de a-l falsifica este similar cu cel utilizat în traficul de droguri şi arme. Transporturile din nordul Italiei nu reprezintă, probabil, decît o parte din cantităţile de reziduuri deplasate din Europa occidentală în ţările sărace din sud. Documentele puse la dispoziţia lui François Roelants du Vivier, deputat belgian în Parlamentul vest-european, preşedintele Organizaţiei europene pentru mediul înconjurător (EEE – Entente européenne pour l'environement) atestă volumul traficului de reziduuri, pe care îl organizează intermediarii.

Potrivit documentelor, intermediarii diverselor organizaţii elveţiene sau britanice au izbutit să convingă guvernele sau autorităţile de resort din cel puţin cinci state africane să accepte reziduuri toxice din CEE şi SUA. De pildă, guvernul din Guineea-Bissau (900 000 de locuitori) a încheiat cel puţin două acorduri în acest sens ; primul, cu firma intermediară britanică «Hobday Ltd.», prevede depozitarea a 15 milioane tone reziduuri din industria farmaceutică pentru o perioadă de cinci ani – cantitatea respectivă corespunde cu un volum de trei ori mai mare decît reziduurile înregistrate oficial anual în RFG. Ţara cu o datorie externă imensă primeşte 40 de dolari per tonă ; neutralizarea acestora în CEE – în funcţie de conţinutul toxic – ar costa de cinci ori respectiv, zece ori mai mult. Gian Franco Ambrosini, proprietarul firmei «Intercontract», înregistrată în Elveţia, consideră că aceste contracte nu sînt «serioase, deoarece cantitatea este mult prea mare pentru o ţară atît de mică». În schimb, contractul încheiat de el cu această ţară privind livrarea a 50 000 tone de reziduuri toxice anual este «o afacere curată». Ambrosini afirmă : «Această cantitate se depune în deşert». Curios însă că în Guineea-Bissau nu există nici un deşert ; pentru depozitare este prevăzut un loc în sud, unde produsele toxice dizolvate în sol ar putea otrăvi întreaga pînză de apă freatică a ţării. Şi mai aventuriste sînt contractele încheiate cu Benin şi Congo la începutul anului. Intermediarii firmei «Sesco Ltd.», înregistrată în Gibraltar, au oferit statului Benin 2,5 dolari per tona de reziduuri toxice şi vor fi livrate în cantitate de «una pînă la cinci milioane tone anual»".

„Der Spiegel" îşi încheie fără concluzii amplul său panoramic : „Dacă după 1990 nu se va mai permite, după cum este prevăzută, arderea reziduurilor cu un conţinut mare de clor în zona Mării Nordului, situaţia va deveni probabil şi mai critică. Ultima soluţie ar fi construirea în Arabia Saudită a unui cuptor de ardere la temperatură înaltă – cu o capacitate de 72 000 tone anual. Potrivit societăţii «Arabian Oil Company», cea care a făcut comanda, aceasta ar putea arde de trei ori mai mult decît volumul reziduurilor proprii, deci ar mai rămîne capacităţi libere pentru exportatorii de reziduuri din Europa".

După cum presupuneţi, „capacităţile libere" sînt minuscule în raport cu avalanşa reziduurilor deversate pe mereu mai neîncăpătoarea noastră planetă. Şi atunci ? Nu văd de ce exigenţele despre care se vorbeşte mult şi pe drept cuvînt – exigenţele noii ordini economice – nu ar fi legitim şi coerent cuplate cu acelea ale noii ordini ecologice. O ordine care îl priveşte da capo al fine pe om luat individual, global, în clipa de faţă şi în veacurile ce vor urma.

Radu Budeanu

1000+1

Alianță

Claudio Petruccioli, membru al Secretariatului P.C. Italian, a subliniat necesitatea realizării unui acord între P.C.I. și Partidul Socialist Italian. Această alianță — a spus el, într-o declarație, preluată de agenția „ANSA“ — reprezintă un obiectiv de luptă, care, deocamdată, nu este ușor de realizat. Deși aprecierea noastră cu privire la P.S.I. este critică, considerăm că pentru schimbarea situației este necesară afirmarea unei politici bazate nu pe dezbinarea forțelor de stînga, ci pe căutarea unității lor, pentru a oferi țării noastre o alternativă de guvern și de program — a afirmat C. Petruccioli. La rîndul său, secretarul general al Partidului Socialist Italian, Bettino Craxi, a exprimat, într-un interviu, speranța că în viitor, în Italia, vor exista condiții pentru o mai puternică unitate a forțelor de stînga.

Obiective

În mesajul adresat națiunii, cu prilejul celei de-a 167-a aniversări a independenței țării, președintele peruan Alan Garcia a relevat că obiectivele cele mai importante ale guvernului său sînt, în acest moment, întărirea luptei împotriva terorismului și realizarea dialogului tripartit (între stat, finanțe și forța de muncă), în vederea relansării economiei. Subliniind că, din 1980 și pînă acum, peste 15 000 peruani și-au pierdut viața în urma acțiunilor teroriste, șeful statului a lansat un apel la unitate națională pentru a face față acestui fenomen extrem de periculos și a propus membrilor Congresului adoptarea unui proiect de lege care înăsprește măsurile juridice împotriva terorismului.

Cazuri

Potrivit datelor furnizate de oficialități la sfîrșitul săptămînii trecute, numărul total al victimelor epidemiei de holeră din capitala Indiei se ridica la 157. Pînă în prezent, la Delhi s-au înregistrat 12 000 cazuri de holeră. Se întreprind măsuri pentru combaterea și prevenirea epidemiei, inclusiv vaccinări masive. Agenția indiană „UNI“ a informat că s-au depistat cazuri de holeră și în alte regiuni ale țării. Astfel, în orașul Patna, din statul indian Bihar, au existat, în ultimele zile, 70 de cazuri mortale de holeră.

Reuniune

Secretarul general al Ligii Arabe, Chedli Klibi, a început consultări cu țările arabe în vederea convocării unei reuniuni de urgență a Consiliului Ligii, la nivel de miniștri de externe, pentru a se discuta problema atacurilor împotriva taberelor palestiniene din Liban.

Grup

Agenția „TASS“ a informat despre sosirea la Moscova a unui grup de diplomați israelieni. Potrivit unui reprezentant al M.A.E. al U.R.S.S., citat de agenție, Uniunea Sovietică, la cererea părții israeliene, a fost de acord cu sosirea grupului de diplomați israelieni pentru a lua cunoștință de activitatea secției ambasadei Olandei care reprezintă interesele Israelului. La rîndul său, partea israeliană a fost de acord cu aceste condiții tehnice, limitate ale vizitei. Reprezentantul M.A.E. al U.R.S.S. a subliniat că modul în care partea sovietică abordează problema reglementării relațiilor dintre U.R.S.S. și Israel rămîne neschimbat. Vizita respectivă nu are nici o legătură cu aceasta. În ce privește problema reluării relațiilor diplomatice între U.R.S.S. și Israel, partea sovietică a declarat în repetate rînduri că sînt posibile acțiuni în acest domeniu numai în cadrul procesului de reglementare a situației din Orientul Mijlociu.

Dialog

Ministrul uruguayan al relațiilor externe, Luis Barrios Tassano, a precizat, într-o declarație făcută la Montevideo, că șefii de stat din țările membre ale „Grupului de la Contadora“ și ale „Grupului de sprijin“, care urmează să se reunească în octombrie, în Punta Del Este (Uruguay), caută o nouă formă de dialog cu țările occidentale industrializate. Există un acord general privind reactualizarea acestor raporturi, în spiritul echității și dreptății — a afirmat ministrul uruguayan, precizînd că reuniunea la nivel înalt va fi precedată de două întîlniri ministeriale — una la Quito, la 10 august, și cealaltă, ulterioară, la Brasilia.

Ostatic

Consiliul de Securitate al O.N.U. a hotărît prelungirea cu încă șase luni a mandatului Forțelor Națiunilor Unite în Liban (U.N.I.F.I.L.). Totodată, a fost adoptată, în unanimitate, o rezoluție prin care se cere punerea imediată în libertate a colonelului William Richard Higgins, observator militar al U.N.I.F.I.L., care a fost răpit în februarie 1988 în timp ce se deplasa cu un autoturism pe o șosea din sudul teritoriului libanez. Rezoluția cere tuturor țărilor membre ale O.N.U. să facă uz de influența lor pentru a promova eliberarea ostaticului.

Intimidare

Locuința, din ghettoul sud-african Soweto, a lui Winnie Mandela (soția lui Nelson Mandela, liderul Congresului Național African, condamnat de autoritățile sud-africane, acum 26 de ani, la închisoare pe viață pentru activitatea sa antiapartheid) a fost complet distrusă de un incendiu provocat de persoane rămase necunoscute, care au profitat de absența acesteia de acasă. Actul — consideră agențiile de presă — constituie o nouă încercare a regimului rasist de la Pretoria de a intimida și reprima, prin orice mijloace, mișcarea populației majoritare de culoare din R.S.A. împotriva politicii de segregație rasială, fapt confirmat și de sosirea cu mare întîrziere a pompierilor, precum și de ineficiența cercetărilor întreprinse de poliție.

Alegeri

Viitoarele alegeri pentru Parlamentul (vest)-european — organ consultativ al Pieței comune — au fost stabilite pentru perioada 15-18 iunie 1989, — informează agenția „ANSA“.

Inflație

În perioada iunie 1987-iunie 1988, inflația în țările membre ale C.E.E. a înregistrat un ritm mai rapid decît în perioada anterioară, iunie 1986 - iunie 1987, situîndu-se la nivelul de 3 la sută — a specificat biroul de statistică al Pieței comune. Oferind și unele date comparative, studiul, dat publicității la Bruxelles, menționează că, în aceeași perioadă, în Statele Unite, acest ritm a fost de 3,9 la sută, iar în țările din nordul Europei — în jur de 4 la sută.

Cooperare

Într-un discurs, pronunțat la o întîlnire cu conducerea Băncii naționale de comerț exterior, președintele Mexicului, Miguel de la Madrid, s-a pronunțat pentru diversificarea geografică a schimburilor comerciale și a cooperării economice externe mexicane — relatează agenția „Prensa Latina“. El a precizat că una din prioritățile guvernului în actuala etapă de dezvoltare a țării o constituie ridicarea, pe o treaptă superioară, a comerțului exterior mexican și, în această ordine de idei, a subliniat necesitatea de a se proceda la lărgirea ariei geografice a schimburilor comerciale și a cooperării economice externe. Președintele Miguel de la Madrid a calificat drept un inconvenient faptul că aproximativ 65 la sută din comerțul exterior mexican se realizează cu S.U.A. „Trebuie să punem baze mai solide pentru dezvoltarea economică a țării în condițiile respectării echității și dreptății sociale“, a spus el.

Energie

Raportul pe 1987 al Agenției Internaționale pentru Energie Atomică precizează că puterea instalată totală a centralelor electrice nucleare s-a ridicat, pe plan mondial, la 297,9 milioane kilowați. La sfîrșitul anului 1987, în întreaga lume existau 417 centrale electrice nucleare, ponderea lor în producția de curent electric cifrîndu-se la 16 la sută.

ZID. În timpul unor excavații, în zona Palatino din centrul Romei, arheologii au descoperit așa-numitul „zid al lui Romulus“, construit în secolul al VII-lea î.e.n.

„C.I.A. – războaiele secrete: 1981 – 1987“

(4)

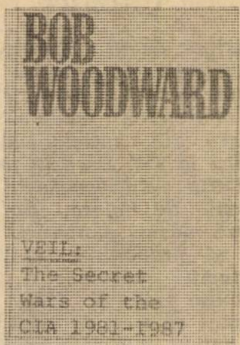

Bob Woodward

[De la numirea lui William Casey în funcția de director, C.I.A. s-a străduit să nu mai dea socoteală despre întreaga ei activitate în Congres. Parțial a reușit, audierile desfășurîndu-se doar în două comitete și insistîndu-se pe menținerea secretului. În 1981, în ciuda protestelor și temerilor privind reluarea unor practici incriminate în 1975, un ordin al Executivului a permis C.I.A. să se infiltreze, din nou, în organizațiile interne americane, să alcătuiască programe de spionaj intern, inclusiv deschiderea corespondenței. Faptul că F.B.I.-ul n-a privit cu ochi buni această imixtiune n-a avut vreun efect.

A început să nu se mai vorbească despre „operațiuni secrete“, se prefera sintagma „activități speciale“, deși se referea tot la acțiuni paramilitare, sabotaj, diversiuni, atentate și lovituri de stat. În parte, și pentru a compensa resursele „reduse“ ale Agenției în sfera operațiunilor secrete — constata „Newsweek“ — a fost creată AISA (Army Intelligence Support Activity), grup foarte secret și total independent, format pentru misiuni stil comando. Nu s-a aflat de el decît în urma unei menționări accidentale într-o audiere din 1983. Directorul Casey a refuzat să dea detalii. Casey a creat Weekly Watch Report, cu ultimele evenimente pe care le prezintă președintelui. S-a insistat, în mod deosebit, pe apărarea secretului. Au fost votate — preciza „U.S. News and World Report“ — legi de pedepsire a foștilor angajați activi care dezvăluiau secrete ale C.I.A.: pînă la 10 ani închisoare și amenzi de pînă la 25 000 dolari; ziariștii sau orice altă persoană care fac publice numele unor colaboratori sau agenți ai C.I.A., precum și documente ale Agenției sînt pasibili de pedepse de pînă la 3 ani închisoare și amenzi de pînă la 15 000 dolari. Cenzura a fost întărită. Pînă și fostului director, amiral Stansfield Turner, i-a fost cenzurat capitolul referitor la activitățile secrete și memoriile sale au fost lipsite de 10 la sută din textul original. Echipa de conducere este alcătuită, în mare parte, din veterani ai serviciilor de spionaj. Toate acestea determină „un moral excelent“ (!) — declara John McMahon, directorul adjunct. „Se poate spune că serviciile noastre de spionaj și-au revenit“, constata și senatorul Barry Goldwater, președintele comitetului serviciilor de informații. Seymour Hersh avea să-și titreze un articol : The C.I.A. Reborn *(C.I.A. renăscută). Dar această renaștere și acest secret, dincolo de care se acumulau operațiunile clandestine, aveau să stîrnească, în curînd, probleme.*

Bob Woodward povestește :]

În cursul iernii 1981—1982, Michael Barnes, membru al Congresului, un democrat din Maryland, în vîrstă de 38 de ani, auzise zvonuri despre proiectele de acțiuni clandestine în America Centrală. Barnes, președinte al subcomisiei pentru emisfera occidentală din comisia de afaceri externe a Camerei Reprezentanților, se ocupa de America Centrală, dar, cum nu făcea parte din comisia de informații, nu știa ce se întîmplă cu adevărat. Barnes era destul de influent în cadrul Departamentului de Stat și îl cunoștea bine pe subsecretarul Tom Enders. Era de părere că nu i se putea cere să-și exercite corect funcțiile de președinte al subcomisiei, dacă nu era ținut la curent cu principalele operțiuni duse de C.I.A.

Barnes i-a telefonat, deci, lui Enders. „Aș dori o întrevedere cu dv.“, i-a spus el. „Nu vreau să vorbim la telefon“. Au hotărît să ia masa împreună la Hotelul Hay-Adams, din centrul Washingtonului, unde mesele erau suficient de depărtate una de alta, încît să permită discuții particulare.

„Am aflat că C.I.A. ar angaja mercenari să arunce în aer poduri din Nicaragua“, a spus Barnes, după ce chelnerul s-a îndepărtat.

„Ar trebui să vorbiți comisiei pentru informații“, i-a răspuns Enders, care, ca și Barnes, respecta regulile.

Absența vreunei dezmințiri l-a convins pe Barnes că informația sa nu era departe de adevăr.

L-a căutat, deci, pe președintele comisiei pentru informații din Camera Reprezentanților, Edward Boland, 70 de ani, democrat din Massachusetts. Boland nu împărtășea neîncrederea tinerei generații în operațiunile de informații, dar era de părere că Barnes trebuia pus la curent cu ce se petrecea în sectorul său. Astfel, el i-a explicat planurile elaborate de C.I.A. pentru a proceda la formarea, în Argentina, a 500 de „contras“ în scopul de a pune capăt livrărilor de arme din Nicaragua spre Salvador.

Aceste dezvăluiri l-au uimit pe Barnes. El cunoștea forțele prezente în America Centrală: nimeni, nici chiar C.I.A. — gîndea el — n-ar fi în măsură să-i controleze pe generalii argentinieni, a căror lipsă de scrupule era notorie. Boland îi preciză, însă, că nu vor fi acțiuni teroriste, nici incendii de ferme sau altceva de acest gen. Intervențiile C.I.A. vor fi limitate ; pe scurt, de rutină. Barnes i-a cerut, apoi, o nouă întrevedere lui Enders. I-a spus că planul e stupid și că va costa vieți omenești.

Enders cunoștea punctele sensibile ale lui Barnes și a știut cum să-l liniștească. Nu vor fi asasinate, operațiunea va fi riguros controlată și drepturile omului — respectate. „Aveți încredere în mine“, a spus el. În calitatea sa de subsecretar, era direct interesat și va veghea ca toate să fie în regulă.

Michael Barnes, reprezentant democrat din Maryland, și Thomas Enders, subsecretar de stat pentru problemele interamericane, în 1982

Barnes avea impresia că e prins în capcană. În materie de politică externă, adevărata putere aparținea Senatului, singurul care putea ratifica tratatele și aproba numirile în organele executive. Comisia de afaceri externe a Camerei avea, cel mult, un rol consultativ. Și nici pe acesta nu-l putea îndeplini cu adevărat, dacă n-avea cunoștință de operațiunile clandestine.

În cursul unei audieri publice a comisiei, Haig a refuzat să revină asupra deciziei privind o acțiune clandestină antisandinistă, adăugînd : „Dar aceasta nu trebuie interpretată de către observatorii răuvoitori, ca o orientare a politicii noastre într-un sens sau într-altul“.

„Dacă aș fi nicaraguan, — a replicat Barnes — răspunsurile dv. m-ar incita să-mi construiesc un adăpost antiaerian“.

◆

Christopher Dodd, senator de Connecticut, se simțea exclus din dezbaterile privind America Centrală, deși era membru al comisiei pentru relații externe. Democrat liberal, în vîrstă de 37 de ani, petrecuse doi ani într-un sătuc de munte din Republica Dominicană, ca voluntar al Peace Corps-ului *[organizație americană de „cooperare“, aparent de ajutorare, dar și de informare asupra țărilor în curs de dezvoltare]* și vorbea curent spaniola. Ca și lui Barnes, îi ajunseseră la urechi unele zvonuri în legătură cu C.I.A., dar nu reușea să afle ce se întîmpla.

Potrivit lui, C.I.A. practica un imperialism din alte vremuri. Statele Unite mergeau, de fapt, mînă în mînă cu negustorii de sclavi. S-a gîndit că, dîndu-și ceva osteneală, ar fi putut cunoaște liniile mari ale planului C.I.A. Dar, datorită capcanei tăcerii „oficiale“, nu se putea exprima în public. Situația era fără ieșire : dacă ignora operațiunile, trecea drept un incompetent ; dacă afla despre ele, era redus la tăcere.

La 10 decembrie, el asistă la un „briefing“ cu ușile închise ale comisiei senatoriale pentru relații externe, organizat de Constantine Menges, ofițerul de informații al C.I.A., responsabil cu America Centrală. Dodd știa că Menges era un apropiat al lui Casey și că le va furniza cîteva indicii, poate nu despre operațiunile ca atare, cît despre diversele luări de poziții. Dar „briefing“-ul a degenerat într-o predică politică îndreptată împotriva Havanei. Ambianța amintea mitingurile electorale ale lui Ronald Reagan, cînd se denunța comunismul și se atribuiau toate relele Americii Centrale, Moscovei și marxiștilor. Sprijinit de doi din colegii săi, Dodd i-a trimis lui Casey o scrisoare prin care protesta împotriva atitudinii lui Menges. Era evident că ceva grav se pregătea, deși el, Dodd, nu putea dovedi nimic.

Cînd, la 14 februarie 1982, Casey a văzut prima pagină a ziarului „Washington Post“ consacrată planului C.I.A. pentru Nicaragua, estimat la 19 milioane dolari, a citit cu ușurare : „N-a fost posibil să aflăm dacă planul acesta a fost aprobat și pus în acțiune“.

A doua zi, între 14,30 și 15,45, Casey i-a făcut o expunere „top secret“ lui Reagan, în „sala adunărilor“ (situation room). L-a anunțat că Dewey Clarridge reușise să formeze un grup de rezistență antisandinistă în Honduras și că operațiunile de trecere a frontierei în Nicaragua vor începe în curînd.

[*În paralel, în aceeași perioadă, se făceau și presiuni pe față. Într-un discurs rostit la sediul O.S.A., președintele american anunța un program de ajutorare fără precedent, destinat dezvoltării țărilor din America Centrală și Caraibe — 350 milioane dolari. Dar ajutorul nu era nici egal, nici acordat tuturor. „Prensa Latina“ aprecia : „Faptul că președintele american a precizat, în mod expres, că acest ajutor este condiționat atestă intenția Washingtonului de a izola Cuba, Nicaragua și Grenada de restul țărilor din America Centrală și Caraibe“.*

„Ca și în Vietnam — comenta «Rinascita» — revolta armată din Salvador și alte țări din America Latină este atribuită de liderii de la Washington unor factori externi. După părerea Washingtonului, oamenii nu pot găsi, în ei înșiși, rațiuni și forțe suficiente pentru a se revolta împotriva nedreptăților sociale și a agresiunii politice care le perpetuează. Deci, partizanii salvadorieni ar putea fi împinși de Nicaragua, care, la rîndul ei, s-a răsculat împotriva lui Somoza împinsă de Cuba, care la rîndul ei... Și ar lupta nu împotriva barbarilor ucigași, ci împotriva reformiștilor, care, odată lichidată revolta, ar trebui să înfăptuiască acea reformă agrară și acele transformări sociale cărora li s-au împotrivit întotdeauna... Dacă nu ar fi existat Vietnamul, îndoiala care pune sub semnul întrebării aceste false axiome ar cuprinde numai cercuri restrînse“.

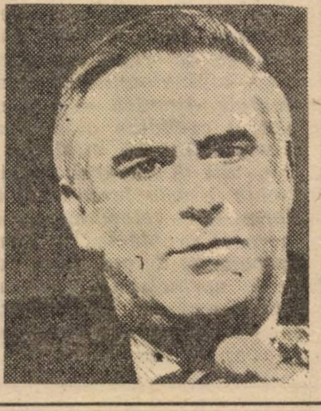

John McMahon a fost numit director adjunct al C.I.A. în mai 1982

Pe măsură ce presiunile și elementele diverse vizînd o posibilă agresiune se acumulează, reprezentanții Nicaraguei reacționează. La 4 martie 1982, Jaime Wheelock pronunță un discurs la Washington, în care afirmă : „Prea multe lucruri se produc în același timp pentru a fi o simplă coincidență. Toate aceste elemente duc la o singură concluzie : C.I.A. este unica forță capabilă să orchestreze totul. E dificil de dovedit, dar nu lipsesc indiciile“.

Nicaragua cere — în martie — convocarea Consiliului de Securitate al O.N.U., plîngîndu-se de pericolul unei intervenții străine. „Iminența unei intervenții în America Centrală ne-a obligat să convocăm această sesiune“, sublinia Daniel Ortega, coordonatorul juntei guvernamentale nicaraguane. Guvernul sandinist declară, apoi, starea de urgență, după ce forțe „contras“, infiltrate din Honduras, au dinamitat două principale poduri din Nicaragua.

La 9 martie, „Washington Post“ publică un articol incendiar în legătură cu operațiunea nicaraguană. Bob Woodward scrie :]

Articolul a apărut pe prima pagină, cu un titlu pe o coloană, cu caractere mici : „Proiectul de acțiune clandestină în Nicaragua aprobat de guvern“.

A doua zi dimineața, telejurnalul de la orele 7 făcea, din afacerea nicaraguană, principalul subiect de actualitate. Administrația n-a reacționat. Tăcere deplină toată ziua. Haig s-a mulțumit să declare că „era inoportun să comenteze activitățile clandestine, fie că există ele cu adevărat sau nu“. Weinberger nu s-a arătat mai locvace : „Nu voi face nici un comentariu — nu fac niciodată. Aceste informații sînt toate strict confidențiale, ca și întreaga afacere“. Iar Casey a păstrat o muțenie totală.

La 15 martie, revista „Time“ a citat declarațiile lui Goldwater : „În articolul din «Post», totul este adevărat. Nu au spus totul, dar tot ce au spus este adevărat“.

**Versiune românească
și comentarii de
Stelian Țurlea**

(Va urma)

ECUADOR

Programe economice de perspectivă

Legîndu-și numele de una din determinările sale geografice — linia Ecuatorului trece în apropiere de Quito, capitala țării —, Republica Ecuador și-a proclamat independența de stat la 10 august 1809. Mișcarea de eliberare națională a continuat, apoi, timp de încă două decenii, pentru a împlini astfel idealurile de independență și libertate ale poporului ecuadorian.

Aniversarea proclamării independenței Ecuadorului prilejuiește reafirmarea și mai puternică a acestor idealuri, angajarea în desfășurarea de noi eforturi pentru dezvoltarea țării. De asemenea, sărbătorirea zilei naționale va coincide, anul acesta, cu momentul instalării oficiale a noului președinte al țării, social-democratul Rodrigo Borja, candidat al Stîngii Democratice la alegerile din primăvară. Noul președinte a declarat, în această perspectivă, că, în timpul mandatului său, statul va exercita un control sporit în economia națională. Rodrigo Borja a relevat, de asemenea, necesitatea ca guvernul să se ocupe direct de problemele legate de devize, dobînzi și bunuri de capital, pentru depășirea dificultăților social-economice cu care se confruntă în prezent Ecuadorul. Aceste obiective sînt concepute în cadrul programului de redresare economică a țării, de edificare a unei noi societăți, democratice, de îmbunătățire a condițiilor de muncă și viață ale întregului popor. În problemele datoriei externe, președintele ales s-a pronunțat pentru o abordare realistă și constructivă, atît din partea debitorilor, cît și a creditorilor, pentru garantarea dreptului legitim al țării la dezvoltare și progres.

Bunele raporturi de prietenie dintre România și Ecuador au cunoscut o evoluție mereu ascendentă, pe multiple planuri. Un rol deosebit a revenit, desigur, dialogului la nivel înalt, prilejuit de vizita la Quito a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, moment de stabilire durabilă a cadrului optim de dezvoltare, pe mai departe, a relațiilor de prietenie și conlucrare multilaterală româno-ecuadoriene.

BOLIVIA

Proiecte de dezvoltare

Proclamîndu-și independența de stat la 6 august 1825, Bolivia a adoptat, în mod semnificativ, acest nume în cinstea marelui erou al luptei pentru eliberarea popoarelor latino-americane, Simon Bolivar.

Bogată în importante zăcăminte de staniu, ca și de tungsten, argint, plumb și zinc, Bolivia a depus eforturi constante pentru valorificarea acestor resurse, pentru dezvoltarea industriei naționale.

Actualul program economic guvernamental prevede, în următorii trei ani, un ritm mediu de dezvoltare de 4,2 la sută pe an și investiții de aproximativ 1,750 miliarde dolari, a anunțat ministrul bolivian al planificării, Gonzalo Sanchez de Lozada. Se apreciază că circa 51 la sută din totalul investițiilor este asigurat de organisme și instituții de stat boliviene. De asemenea, se estimează că, în baza programului menționat, se va înregistra și o creștere semnificativă a exporturilor. În același timp, Bolivia va beneficia, în realizarea proiectelor sale de impulsionare a economiei naționale, de asistența Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), care va acorda acestei țări 19,5 milioane dolari, pînă în 1991. Cea mai mare parte a fondurilor va fi destinată înfăptuirii planurilor de dezvoltare a sectoarelor agricol și zootehnic în regiunile sudice, preconizîndu-se, între altele, lucrări de ameliorare a solurilor și de sporire a randamentului pe baza folosirii fertilizanților.

Preocupată de accelerarea dezvoltării proprii, Bolivia se pronunță, pe plan internațional, pentru asigurarea păcii și dezarmării, pentru folosirea, în vederea progresului, a fondurilor ce se irosesc pentru înarmări. Actuala cursă a înarmărilor, a arătat ministrul bolivian de externe, Guillermo Bedregal, deturnează imense resurse necesare dezvoltării și distorsionează scopurile științei și tehnologiei, orientîndu-le spre fabricarea de unelte ale morții, și nu în folosul realizării unor obiective pozitive, cum sînt soluționarea problemei datoriei externe și a altor grave dificultăți cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare.

1000+1

Proiect

Conducerea P.C. German a elaborat proiectul documentului politic „Republica Federală în anul 2000“, care cuprinde propunerile comuniştilor vest-germani privind o serie de probleme ale vieţii interne şi externe a ţării, pornindu-se de la evaluarea condiţiilor actuale. Documentul a fost supus dezbaterii organizaţiilor de bază ale partidului, după care va fi prezentat celui de-al IX-lea Congres al P.C. German, din ianuarie anul viitor.

Turneu

Șapte state caraibiene : Antigua-Barbuda, Bahamas, Belize, Dominica, San Cristobal Nevis, Santa Lucia, San Vicente-Insulele Grenadine sînt cuprinse în turneul întreprins de o misiune a Ministerului relaţiilor externe din Columbia şi a Secretariatului permanent al Sistemului Economic Latino-American, (S.E.L.A.), în scopul invitării miniştrilor de externe din ţările amintite la dialogul regional de la Caracas, din 21 septembrie, consacrat dezbaterii problemelor majore ale actualităţii latino-americane şi caraibiene.

Singurătate

Solitudinea poate să provoace, ca şi obezitatea, fumatul sau hipertensiunea, grave probleme sănătăţii — se arată într-un studiu publicat de revista „Science“, care apare în S.U.A. O echipă de sociologi de la Universitatea din Michigan a ajuns la concluzia că izolarea este, în general, cauza şi nu efectul unei sănătăţi şubrede. Cercetătorii au recunoscut, totuşi, că nu au putut stabili o legătură concretă între singurătate şi o maladie anume, ca în cazul fumatului şi al cancerului la plămîni.

Agregat

O firmă suedeză a realizat un agregat-robot care, ataşat la un tractor obişnuit, plantează 1 800 puieţi pe oră. „Silva Nova“ — cum este denumită noua maşină — efectuează simultan pregătirea solului şi operaţiunea de plantare. Un microordinator verifică cu minuţiozitate respectarea densităţii adecvate a puieţilor.

Reţea

Amănunte despre recenta descoperire a unei mari reţele internaţionale de traficanţi de narcotice au fost furnizate la Miami de un purtător de cuvînt al Ministerului justiţiei al S.U.A. : au fost arestaţi 22 de traficanţi, care, timp de 17 ani, au vîndut droguri în Marea Britanie, Olanda, Spania, Portugalia, Australia, Singapore, Hongkong, S.U.A. şi în alte ţări. Autorităţile apreciază că banda a comercializat în diferite ţări sute de tone de narcotice.

Pescuit

Reprezentanţi din 21 de state vor lua parte la o conferinţă la nivel ministerial a ţărilor africane riverane Oceanului Atlantic în problemele cooperării în domeniul pescuitului, ce se va desfăşura la 13—14 octombrie, în Maroc — au declarat surse oficiale ale ţăriigazdă. Participanţii îşi propun să formuleze o strategie a cooperării ţărilor africane în materie de pescuit şi resurse piscicole, în cadrul programelor de dezvoltare naţională.

Rundă

La Londra, a început, la 28 iulie, o nouă rundă a convorbirilor anglo-irlandeze, din cadrul conferinţei interguvernamentale menite să contribuie la reglementarea problemei Ulsterului. Sînt examinate probleme privind garantarea securităţii în Irlanda de Nord.

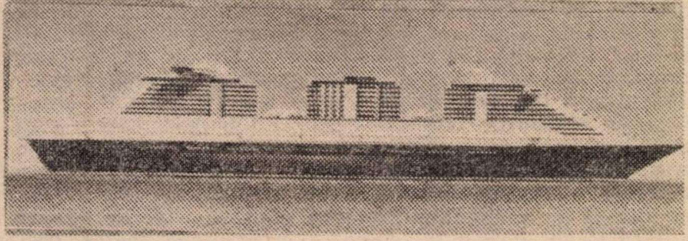

„METROPOLĂ-PLUTITOARE“. „Phoenix“ — o veritabilă metropolă plutitoare, cu o capacitate de transport de 5 600 pasageri şi membri ai echipajului — ar putea deveni realitate în preajma anului 1992. O companie maritimă norvegiană a semnat, de curînd, o înţelegere de cooperare în acest sens, cu patru şantiere navale vest-germane. Cu 380 de metri în lungime şi cele 225 000 tone ale sale (adică mai mult decît trei din cele mai mari pacheboturi actuale la un loc), „Phoenix“ ar urma să revoluţioneze lumea navelor de croazieră. Suprastructura va fi compusă, printre altele, din trei hoteluri de opt etaje, iar pasagerii vor putea face plajă la umbra palmierilor. Patru ambarcaţiuni de cîte 400 de locuri vor asigura deplasarea de la navă spre locurile pentru excursii

Fermi II — „reactorul cu probleme“

Canada a cerut Statelor Unite ca o echipă de experţi internaţionali să se pronunţe asupra securităţii reactorului unei centrale nucleare din apropierea frontierelor sale — s-a anunţat oficial la Ottawa.

Demersul canadian — relatează agenţiile de presă — a fost determinat de o scurgere de vapori radioactivi, care s-a produs la 23 iulie,la reactorul Fermi II al centralei nucleare din localitatea Monroe, statul Michigan, situată la 60 km sud-vest de oraşul canadian Windsor (Ontario). Ottawa a cerut Washingtonului să apeleze de urgenţă la Agenţia pentru Energie Atomică — a precizat, în Camera Comunelor, ministrul canadian al comunicaţiilor, Flora MacDonald, care îl reprezintă pe ministrul afacerilor externe, Joe Clark. Deputaţii din cadrul opoziţiei au cerut ca reactorul să fie închis în aşteptarea unei inspecţii internaţionale. Reactorul Fermi II — relevă agenţiile internaţionale — a provocat numeroase probleme ; în timpul construirii sale, care a durat aproape 20 de ani, fiind comise un număr record de abateri de la normele de securitate. El a fost închis, în luna ianuarie a.c., din cauza unei pene, iar cîteva luni mai tîrziu, şase lucrători au fost contaminaţi în urma unei scurgeri de vapori radioactivi.

Casă

Administraţia oraşului Malaga a cumpărat, recent, casa natală a lui Picasso, din această localitate. După ce va fi restaurată, clădirea va deveni sediul fundaţiei „Pablo Ruiz Picasso“, creată la Malaga. Ulterior, aici va fi înfiinţat şi un centru de documentare, unde vor fi efectuate studii asupra vieţii şi operei marelui pictor, născut în acest oraş. De asemenea, aici va exista o sală de expoziţie.

Comerţ

Volumul comerţului ţărilor Asociaţiei Naţiunilor din Asia de Sud-Est (A.S.E.A.N.) cu Japonia a crescut, anul trecut, cu 23 la sută, atingînd cifra de 35,1 miliarde dolari — relevă revista indiană „Business Times“. Se menţionează, totodată, că exporturile ţărilor membre pe piaţa niponă au fost de 19,6 miliarde dolari.

Eforturi

Potrivit buletinului de ştiri al Casei Albe, într-o convorbire cu membrii Asociaţiei veteranilor americani ai războiului din Vietnam, preşedintele Ronald Reagan a salutat dorinţa guvernului vietnamez de a intensifica eforturile în vederea rezolvării problemei americanilor consideraţi prizonieri de război sau daţi dispăruţi în Vietnam. El s-a referit la normalizarea relaţiilor cu Hanoiul în contextul unei soluţionări politice a conflictului din Kampuchia, de unde Vietnamul şi-a exprimat intenţia de a-şi retrage forţele (Potrivit unei declaraţii, difuzate de ambasada S.U.A. din Bangkok, Statele Unite şi Vietnamul au convenit să continue „eforturile, în următoarele trei luni“, inclusiv „acţiunile comune de căutare“ a militarilor americani dispăruţi în Vietnam). Agenţia iugoslavă „Taniug“ adaugă faptul că, la Washington, se apreciază că, în Vietnam, se mai află rămăşiţele pămînteşti ale unui număr de 2 400 militari americani.

Teatru

La Havana au avut loc festivităţile prilejuite de împlinirea a 150 de ani de la crearea Teatrului Mare — cea mai veche instituţie de profil din America. Fondat în 1838, Teatrul Mare din Havana a găzduit prestigioase spectacole de teatru, operă şi balet, bucurîndu-se de participarea unor iluştri reprezentanţi ai vieţii artistice internaţionale : Sarah Bernhardt, Carusso, Anna Pavlova, Serghei Rahmaninov.

Preşedinte

La 1 august, Vigdis Finnbogadottir a depus jurămîntul pentru un al treilea mandat consecutiv de patru ani ca preşedinte al Republicii Islanda. Ea a cîştigat alegerile de la 26 iunie, pentru funcţia supremă în stat, obţinînd 92,7 la sută din voturile exprimate.

Rubrică realizată de Liana Enescu

Sfidarea mondială 1986*)

(8)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

DÉFI MONDIAL
1986
Jean-Jacques Servan-Schreiber

Uzina de creat cunoaştere, care va transforma celelalte uzine în pigmei, trebuie să-şi multiplice şi să-şi diversifice continuu capacităţile.

Am văzut cum fiecare student, încetînd să fie, în cea mai mare parte din timpul său şi din activitatea sa, un înregistrator de cunoştinţe devine un factor activ şi un creator. De asemenea, am văzut cum inginerii, în epoca „software"-ului, nu mai trebuie să ştie să refacă chiar la perfecţiune aparatele şi sistemele, ca inginerii de altădată. Deoarece această sarcină este îndeplinită, şi încă mai bine, de automatismul şi precizia roboţilor. Ei trebuie aşadar să înveţe, la rîndul lor, să fie creatori, inventatori. Sînt prea puţini-şi prea scumpi ca să fie lăsaţi să îndeplinească sarcinile unui robot.

Alături de această metamorfoză a ceea ce era institutul de învăţămînt, există, în imediata apropiere, dezvoltarea unei alte matrice cu totul deosebite : cea a aparatelor inteligente. Nu mai sînt roboţi, ci sisteme-expert, iar materia cu care se hrănesc este mai presus de informatică. Este inteligenţa artificială.

Trebuie să ne apropiem din ce în ce mai mult de mecanismele creierului uman pentru a-i permite să se consacre unor sarcini pur creatoare, dincolo de tot ceea ce aparatele, care se vor perfecţiona neîncetat, vor putea să atingă vreodată.

Inventarea şi punerea la punct a acestor aparate inteligente este sarcina fundamentală a Institutului de robotică, institut care, la Carnegie Mellon, a devenit primul din lume şi la care vin să se adape, încă de pe acum, zeci de mari industrii americane şi europene.

Cel care l-a creat, îl conduce şi îl animă este, fireşte, un conducător de întreprindere, dar el este, în primul rînd, un mare om de ştiinţă. Căci rolul lui de conducător şi de administrator nu reprezintă nimic în raport cu cel de animator intelectual permanent al tuturor savanţilor şi studenţilor pe care îi atrage la creaţie pentru a le permite să fie ei înşişi cei mai buni educatori ai cercetătorilor din domeniul industriei care vin să li se alăture pentru ca, pornind de la aceste laboratoare din faimoasa şi urîta clădire „Wean Hall", din campus, să irige întreprinderile care, de pe tot cuprinsul ţării, au nevoie de aceste descoperiri, ca de oxigen.

Raj Reddy se întoarce în ţara sa de baştină, India, de două sau trei ori pe an, pentru a trage de acolo seva inspiraţiei sale de ordin universal, pentru a nu se lăsa asfixiat de cadrul îngust şi convenţional al societăţii industriale. Iar acum a creat un sistem mai perfecţionat şi mai rafinat : a atras, întîi cu zecile, apoi cu sutele, pe cei mai buni elevi ai şcolilor din India să vină să-şi facă studiile superioare la Carnegie Mellon şi să fie purtători ai ultimelor cunoştinţe ştiinţifice pentru a îndruma, la rîndul lor, dezvoltarea în ţara lor.

Raj Reddy a reuşit atît de bine, încît la ultima serbare de sfîrşit de an — unde cei care iau diploma cea mai înaltă, doctoratul, sînt poftiţi la tribună, unul cîte unul, rostindu-li-se numele şi titlul tezei căreia i-au dedicat doi sau trei din ultimii ani pentru a obţine acest doctorat. —, jumătate din laureaţi erau străini şi, din această jumătate, jumătate erau indieni. Printre diplomaţii Universităţii Carnegie Mellon există, în prezent, de trei ori mai mulţi indieni decît studenţi de orice altă naţionalitate. Raj Reddy nu are nevoie să aducă o altă probă ca să dovedească că societăţile din lumea a treia au capacitatea necesară pentru a trece, fără tranziţie, în noua eră, prin proprii lor oameni şi prin propriile lor creaţii.

Japonezii, care îl ascultă astăzi, îi cunosc bine numele. A devenit, acum trei ani, preşedintele celei mai celebre Asociaţii ştiinţifice americane — cea a cercetătorilor în inteligenţă artificială Acestor două mii de cercetători americani li se alătură, acum, şase sute de cercetători japonezi. Raj Reddy :

„Misiunea noastră, la Institutul de robotică, este de a reuşi să creăm aparate din ce în ce mai inteligente. Aceste aparate trebuie să îmbunătăţească toate performanţele omului şi, totodată, să se apropie de ele din ce în ce mai mult, pentru a-şi asuma o parte din sarcinile lui.

Dacă luăm un organism uman dezvoltat, cu creierul şi cu sistemul său nervos, putem considera că el reprezintă 10 miliarde de microprocesoare care, împreună, operează cu o viteză de cinci miimi de secundă pentru o operaţiune.

Creierul însuşi constă într-o reţea densă de procesoare interconectate, legate între ele prin fire extrem de subţiri, mai subţiri decît toate cele pe care am reuşit să le creăm pînă în prezent. Şi, dacă aceste interconexiuni între 10 miliarde de procesoare se ridică la un număr pe care noi îl evaluăm la 10 000, înseamnă că, luînd în considerare organismul omului, vorbim de o reţea de 100 de bilioane de legături între celulele active.

Creierul uman este în funcţiune, în orice secundă, cu cel puţin 1 la sută din potenţialul său. Ceea ce înseamnă 200 000 de miliarde de operaţiuni.

Aceasta dă o idee despre ordinea de mărime şi progresele pe care le avem de înfăptuit, în noua ştiinţă a inteligenţei artificiale, pentru a apropia aparatele inteligente şi sistemele-expert de capacităţile omului.

Este vorba de a le permite oamenilor — debarasaţi de sarcini ce pot fi recopiate — să-şi îndrepte capacitatea specifică spre tot ceea ce este inventiv, nou, intuitiv, creativ. Ambiţia ansamblului este, deci, *expansiunea inteligenţei umane*. Ca sursă unică şi, în fond, nouă de creare de noi valori materiale şi imateriale, în toate sectoarele invenţiei şi ale producţiei.

În prezent, partea slabă a laboratoarelor noastre, chiar a celor mai bune, de inteligenţă artificială, este de a nu avea puse la punct sisteme capabile să înglobeze capacitatea de cunoştinţe indispensabile şi să le păstreze în stare de activitate permanentă.

Una din cheile indispensabile este viteza de acces la bazele de date. Ele trebuie să fie interconectate progresiv între continente şi în întreaga lume, ceea ce va consolida la infinit capacitatea calculatoarelor pe măsură ce vom şti să creăm — şi numai oamenii pot să o facă — «software» care le va face apte să se inspire din aceste date, să le combine între ele, să multiplice simulările, să compare soluţiile şi astfel, în cele din urmă, să dea, atît studentului cît şi cercetătorului, cu viteze vizînd instantaneul, elementele de natură să le permită să reflecteze şi să progreseze în chestiunile pe care ei trebuie să şi le pună în ce priveşte soluţiile posibile pentru noile probleme ce se cer rezolvate.

La Institutul de robotică, am vrut să menţinem efective destul de puţin numeroase, pentru a le păstra independenţa de gîndire, autonomia necesară, valoarea indispensabilă a echipamentelor care le sînt necesare şi — în sfîrşit, să nu uităm — nivelul salariului.

Gîndiţi-vă la acest lucru. Industria şi universitatea pot şi trebuie să se asocieze ; dar nu se pot înlocui una pe cealaltă. Nu au aceeaşi misiune. Tendinţa trebuie să fie de a nu lăsa complexul industrial să rămînă concurentul nostru. Ar fi o situaţie imposibil de susţinut din punct de vedere financiar — şi care, la urma urmelor, ar merge împotriva a înseşi progreselor industriei. Noi am creat, aşadar, bazele unei asocieri permanente între industrie şi universitate, în aşa fel încît cercetătorii să nu fie prejudiciaţi în nici un fel, iar cele mai bune creiere să poată, cu mintea liniştită, să se consacre progresului ştiinţei şi creaţiei, şi nicidecum obţinerii de profituri pentru una sau alta dintre întreprinderile particulare.

Voi arăta, în încheiere, şi înainte de a mă întoarce, chiar în cursul lunii viitoare, că stadiul în care ne aflăm în prezent nu este cel al punerii la punct a unor roboţi capabili să înlocuiască mîna de lucru. Lucrul acesta a fost făcut.

Noi abordăm conceperea şi punerea la punct a unei noi generaţii de roboţi care să poată să înlocuiască cel mai mare număr de categorii posibile de ingineri şi de manageri. *Mereu avînd aceeaşi strategie, aceeaşi idee fixă : de a lăsa în seama oamenilor activităţile superioare, pe măsură ce aparatele inteligente îi vor înlocui.*

Este ceea ce noi denumim «roboţii cu gulere albe» pentru a indica cu toată precizia

---

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecţia **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

că am trecut la noua generaţie, care nu mai are nevoie de mînă de lucru.

Problemele care ne stau în faţă sînt de o mare complexitate. Dar acum ştim că ele pot fi rezolvate. Cu condiţia de a înţelege bine că munca ce se desfăşoară acolo, şi se va desfăşura, luînd amploare pretutindeni, nu este o operă ostilă omului sau accesorie muncii omului. *Este invers.* E vorba de a ne consacra resursele financiare şi capacitatea noastră de a inventa şi de a pune în funcţiune aceste maşini inteligente, din ce în ce mai inteligente, pentru *a-i descărca* pe oameni de tot ceea ce, în mintea omului, nu ţine de fondul creaţiei. Înmulţirea sistemelor noastre de educaţie şi de perfecţionare a cunoştinţelor vor aduce milioane, apoi sute de milioane de oameni la nivelul celor mai remarcabile talente din ziua de azi. Creatori, în acelaşi timp, de valori, înnoire şi frumuseţe — ai tuturor operelor vieţii, ale vieţii de mîine.

Cel care vă vorbeşte a rămas, în străfundul sufletului lui, un ţăran indian. Această înrădăcinare, care-mi este absolut necesară, o cultiv, întorcîndu-mă, de mai multe ori pe an, în ţara mea. Ea constituie stimulentul, de neînlocuit, pentru lucrările mele de cercetare de la Institut. Sînt sigur că înţelegeţi ce vreau să spun, dumneavoastră, care vă datoraţi, în primul rînd, succesele cultivării culturii dumneavoastră".

◆

Ceea ce reprezenta America la sfîrşitul ultimului război, în raport cu restul lumii industriale în ruină — Europa, Japonia — reprezintă astăzi universul dezvoltat în raport cu lumea a treia.

Occidentul nu va mai regăsi calea spre o nouă creştere, va vedea cum ordinea sa socială se dislocă, dacă nu va avea tresărirea de inteligenţă şi de voinţă necesare pentru a deschide, de data aceasta, calea spre dezvoltare continentelor lumii a treia. Interdependenţa şi legile sale s-au extins, acum, la întreaga planetă. Aceasta este *noua dimensiune* a problemei.

Există tentaţia de a reproduce, în mai mare, ceea ce s-a făcut acum patruzeci de ani. Dar a ne închipui acest lucru ar însemna o greşeală care s-ar datora lenei. Înseşi condiţiile de creaţie de astăzi nu mai au nici o legătură cu cele de ieri.

Ceea ce a constituit „nada" planului Marshall a fost ajutorul financiar. Dar, astăzi, cine mai are bani de dat ? Cele peste 1 000 de miliarde datorate deja de ţările lumii a treia n-au dus la dezvoltarea lor şi o pun în pericol şi pe cea a creditorilor.

Lucrul de care are nevoie lumea a treia este, în primul rînd şi fără excepţie, o reţea completă de infrastructură care să pună bazele noii dezvoltări.

În era revoluţiei tehnologice şi a societăţii informatizate, aceste infrastructuri nu mai sînt echipamentele grele de care a avut nevoie societatea industrială decenii de-a rîndul, ba chiar secole. Astăzi este vorba de opere foarte diferite : cele care vor permite ţărilor din lumea a treia, conectate la sisteme de informaţie şi de comunicaţie comune întregii planete, să-şi dezvolte, ele singure, potenţialul de creaţie.

Ceea ce au însemnat, pentru o altă epocă, reţelele de căi ferate, de drumuri, de canale şi de porturi, înseamnă astăzi reţelele de telecomunicaţii, de informaţie, de educaţie, de pregătire, potrivit tehnologiilor celor mai moderne. Este vorba, pentru lumea a treia, de a avea cunoştinţele care să-i permită trecerea la faza superioară a societăţii informatizate pentru a o face capabilă să creeze ea însăşi.

Să luăm exemplul calculului, a cărui metamorfoză a constituit nucleul revoluţiei moderne a dezvoltării. A trebuit să treacă secole pentru a se ajunge de la abac la tabla înmulţirii. la logaritmi, la aparatele de calcul, apoi la primele şi greoaiele calculatoare şi, în sfîrşit, la microprocesoare.

La capătul acestui lung lanţ de invenţii şi de progrese s-a obţinut minunatul aparat în care s-au îmbinat cele trei elemente fundamentale ale oricărei creaţii : informaţia, materia, energia.

Celelalte popoare ale lumii vor fi nevoite să refacă, şi ele, acest lung traseu, cel al erei care, pentru noi, se încheie ? Telecomunicaţia, microprocesorul, îmbinarea lor în noul proces de creaţie trebuie, dimpotrivă, să le fie puse la dispoziţie, în mod liber şi complet, la ele acasă şi pentru ele, ca pretutindeni. Tocmai de acest transfer este vorba.

◆

Revista lunară de economie a Arabiei Saudite scrie : „Transferul de tehnologie e ca maternitatea. Toată lumea e pentru el. Ca şi maternitatea, nimeni nu ştie cu adevărat natura lui. Dar ştim că este matricea oricărei dezvoltări".

Cu condiţia de a înţelege bine că *nu mai e vorba de acelaşi lucru ca ieri,* în era industrială.

Dacă ţările cele mai avansate se angajează pe această nouă cale mai fecundă prin performanţele realizate de aparate şi superioară prin folosirea capacităţilor oamenilor, *cum să ne închipuim că lumea a treia se va rezuma doar să furnizeze „o mînă de lucru iefină" pentru uzine dintr-o altă epocă,* ale căror produse n-ar avea, de altfel, nici un debuşeu ?

Aici e capcana, întinsă de rutină.

De rutină şi de teamă. Dacă oamenii din ţările industriale sînt încă sceptici, în ciuda evidenţei, în ceea ce priveşte capacitatea popoarelor din lumea a treia de a se sluji de noile instrumente al ştiinţei, aceasta se datorează faptului că ei înşişi n-au fost, deocamdată, capabili să se folosească de ele, la ei, în propriile lor oraşe, în propriile lor uzine, care se prăbuşesc. Cum să accepte, atunci, să-i vadă pe cei care i-au dispreţuit întotdeauna săvîrşind ceea ce ei au ignorat atît ?

Lumea a treia trebuie, deci, fără mimetisme necugetate, care i-ar agrava şi mai mult rămînerile în urmă, să opteze pentru intrarea în această eră nouă. Informatizarea va fi aplicată şi adaptată la nevoile ei. Vor exista roboţi disponibili care să muncească pretutindeni, şi pretutindeni la acelaşi preţ. Informaţiile, datele, cunoştinţele vor fi, prin definiţie, accesibile tuturor. Singurul transfer care contează, de care va depinde întreaga dezvoltare, este promovarea fiecărui popor, fiecărui om la stadiul de a învăţa pentru a-şi dezvolta propriile facultăţi, aptitudini, propria creativitate.

Ce trebuie făcut pentru ca acest transfer să înceapă să opereze în atîtea ţări imense şi sărace ? Nimic care să mute acolo aparate depăşite. Trebuie introduse reţelele, care au deja vocaţie universală, ale societăţii informatizate : „infrastructurile imateriale". Este vorba de un transfer de cunoştinţe. Cele care, prin unde şi străbătînd spaţiul, să lege orice loc de muncă, din orice colţ al lumii, la reţeaua mondializată a datelor. Permiţînd să se conjuge într-un singur proces de producţie sau de creaţie orice „energie informatică", orice informaţie necesară, cu munca ce se efectuează în urma deciziei omului.

Comunicarea, educarea sînt primele dintre aceste infrastructuri imateriale care se vor extinde la întreaga planetă. Nu va semăna cu o atingere „cu bagheta magică". Dar totul se poate realiza în etape, din clipa în care va fi desprins esenţialul : lămurirea minţilor, dezvoltarea aptitudinii lor de a învăţa. Era, acum şase ani, în *Sfidarea mondială,* o viziune întemeiată. Astăzi, şi încă în fiecare continent, s-a făcut dovada temeiniciei ei. Din Brazilia în Pennsylvania şi India este vorba de o singură şi aceeaşi bogăţie : *Resursa umană.*

Raj Reddy o confirmă prin experienţa sa :

„Criza economică a lumii se rezumă la următoarele : 20 la sută din populaţia lumii consumă 90 la sută din bunurile şi serviciile produse. Dacă majoritatea ţărilor lumii ar avea un nivel de trai comparabil cu al nostru, atunci cererea de bunuri şi servicii ar depăşi cu mult capacităţile actuale de producţie. Ceea ce ar declanşa, în mod spontan, val după val, noi investiţii şi, în consecinţă, noi locuri de muncă. Această spirală nu depinde decît de o hotărîre simplă : a examina lumea a treia şi a constata că prosperitatea ţării noastre depinde, în întregime, de dezvoltarea ei.

În Statele Unite, ca să nu luăm decît un exemplu, există astăzi în medie şaptezeci de telefoane la o sută de locuitori. În ţările din Europa, media este de aproximativ patruzeci de telefoane la o sută de locuitori. În ţările lumii a treia, luate în ansamblul lor, media este cu mult mai mică, de un telefon la o sută de locuitori.

Aceleaşi proporţii le întîlnim pentru tot ceea ce tehnologiile noastre ştiu atît de bine să producă în momentul de faţă, dar pentru pieţe mult prea înguste, şi întîlnind, deci, o concurenţă sălbatică, în care ne facem să sîngerăm unii pe alţii.

Singurul răspuns pentru toţi industriaşii din toate ţările şi pentru toate locurile de muncă de care vom avea nevoie pe măsura dezvoltării exponenţiale a roboţilor şi a sistemelor automatice : să facem ca lumea a treia, datorită aceloraşi tehnologii, să devină, la rîndul ei, o mare piaţă, solvabilă prin ea însăşi, pentru că se va înzestra, prin educaţie şi cunoaştere, cu mijloacele de a crea şi de a deveni un partener.

Aceasta este adevărata revoluţie informatică : echiparea lumii a treia prin pregătirea propriilor ei oameni. Ceea ce putea apărea ieri ca utopie nu mai este astăzi decît o evidentă necesitate, şi aceasta în primul rînd pentru noi înşine. Miliarde de oameni aşteaptă această etapă, ştiu că ea este posibilă, *înţeleg mai repede* că oamenii muncii şi conducătorii din ţările industriale încep să se slujească de noile instrumente şi să-şi pună în aplicare instinctul de creaţie.

Fiind un om din lumea a treia, ceea ce am rămas, pot să am cugetul împăcat : ştiu că noile tehnologii pe care le dezvoltăm sînt şansa noastră de salvare şi de folosire integrală a mîinii de lucru, cu condiţia de a le împărţi cu populaţiile din cealaltă lume, de unde provin eu şi care nu trebuie să cunoască, în nici un caz, etapele erei industriale. Fiindcă lumea noastră, în întregul ei, nu mai poate să fie decît ori unificată, ori sufocată".

Traducere de Rodica Georgescu şi
Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

POSTA REDACTIEI

Istmul Kra

Ioan Ştefan, Braşov. Istmul Kra este acea strîmtă fîşie de pămînt care leagă partea continentală a sud-estului asiatic (Birmania, Thailanda, Laos, Kampuchia şi Vietnam) de partea sa peninsulară şi insulară (Malayezia, Singapore, Indonezia şi Filipine). În porţiunea sa cea mai îngustă, istmul Kra măsoară mai puţin de 100 km lăţime. A fost, în decursul istoriei, un important loc de trecere şi de schimburi, căci legăturile terestre pe această cale sînt mai scurte cu mii de kilometri decît pe calea maritimă prin strîmtoarea Malacca şi trecerile separînd insulele indoneziene.

Ideea de a construi un canal tăind istmul este mai veche, datînd cam de la mijlocul secolului trecut, dar ea a fost mereu abandonată. La începutul anilor '70, a circulat, cu insistenţă, o propunere privind construirea unei conducte destinate să transporte petrolul din Asia de sud-est spre Japonia. De curînd, revista franceză „Le Point“ a publicat o ştire potrivit căreia Thailanda studiază posibilitatea construirii, în sudul istmului Kra, a unui canal cu o lungime de 100 km, fără ecluză, care ar urma să permită navelor să scurteze cu 1000 km ruta Europa — Golful — Extremul Orient, evitînd Malacca. Marea Britanie, Franţa, Japonia şi alte state cu importante flote comerciale sînt interesate în realizarea acestui proiect — nota revista amintită.

Mirela Negoiţă, Tg. Jiu. Teoretic, problema unui strămoş comun pentru animale şi plante s-a pus de mai multă vreme. Descoperirea, în rădăcinile unei plante, originare din Australia, a hemoglobinei — proteină care la animalele vertebrate permite globulelor roşii ale sîngelui să fixeze oxigenul —, a dus la concluzia că existenţa acesteia ar fi un indiciu că plantele şi animalele descind dintr-un strămoş comun. Ipoteza a fost formulată pe baza unor cercetări efectuate de specialişti francezi, australieni şi vest-germani, ale căror rezultate au fost publicate de revista ştiinţifică „Nature“. Pînă în prezent, hemoglobina nu fusese detectată în regnul vegetal decît la unele plante, în special la leguminoase, cum sînt fasolea, lintea, lucerna sau soia, capabile — datorită unei simbioze cu bacterii — să fixeze direct azotul din aer. Printre plantele capabile să fixeze astfel direct azotul se află şi un mic arbore australian din familia ulmului — Parasponia. Echipa franco—vest-germano—australiană a descoperit prezenţa hemoglobinei, nelegată de o simbioză cu bacteriile, în nodulii rădăcinii unei plante din familia ulmului australian, denumită Trema Tomentosa. Cercetătorii au izolat şi caracterizat gena aflată la originea sintezei hemoglobinei realizate de plantă şi au descoperit că părţile sale active erau identice cu cele ale genelor altor hemoglobine vegetale şi ale hemoglobinelor animale, sugerînd astfel că plantele şi animalele le-au dobîndit de la un strămoş comun.

„Supernova“

Cristian Bădulescu, Bucureşti. Explozia supernovei din februarie 1987, eveniment unic, aduce astronomilor o „recoltă“ de informaţii noi. Astfel, o echipă franco-italiană a relevat existenţa unei întregi colecţii de nori necunoscuţi situaţi între supernovă şi noi. După explozie, cercetătorii utilizează strălucirea supernovei pentru a analiza tot ceea ce se profilează pe cîmpul vizual. Într-adevăr, materia situată între ea şi noi absoarbe în mod selectiv lumina intensă a a supernovei şi imprimă pe spectrul său o semnătură caracteristică, sub formă de linii spectrale de absorbţie. Analiza spectrală relevă pentru aceste linii decalaje în lungimile de undă, care permit să se stabilească viteza acestei materii absorbante în raport cu noi. Norii descoperiţi au fost revelaţi prin absorbţia de către ei a lungimilor de undă ale sodiului şi calciului. Studiul vitezelor confirmă că supernova este situată în Marele Nor al lui Magellan.

Stimaţi cititori,

În dorinţa de a veni în sprijinul celor ce doresc să-şi procure, la timp şi în mod sigur, **săptămînalul nostru, redacţia revistei „Lumea“, împreună cu Direcţia Expedierii Presei vă propun o nouă şi facilă modalitate de a vă abona.**

Completaţi talonul de pe verso şi prezentaţi-l factorului poştal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligaţia să vă elibereze, imediat şi pe loc, chitanţa respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni şi începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA“

Loch Ness

Valentin Ciucă, Orşova. Legenda privind existenţa unui monstru pe fundul lacului Loch Ness continuă să prolifereze, deşi, pînă acum, nu s-a putut prezenta o probă concretă. De curînd, experţii firmei americane Lowerance din Tulsa, statul Oklahoma, şi-au afirmat convingerea că se găseşte „ceva mare“ ascuns pe fundul lacului Loch Ness. Declaraţie interesată ? Se poate, pentru că firma Lowerance este cea care a furnizat radarul în timpul recentei expediţii care a avut drept scop căutarea celebrului monstru lacustru — se arată într-o notă publicată de „Sciences et Avenir“. Potrivit declaraţiilor lui Thaayne Smith, fost unul din directorii societăţii, convingerea specialiştilor se bazează pe un studiu aprofundat al înregistrărilor ecourilor sonar recepţionate în timpul campaniei din vara trecută şi în special asupra unui ecou înregistrat aproape de malul lacului, în apropierea castelului Urquhart, la 170 m adîncime. Purtătorul de cuvînt a declarat că, în timpul celor 30 de ani de activitate radar în domeniul submarin, Compania Lowerance nu a reperat niciodată „ceva aşa de mare“. Deci legenda continuă...

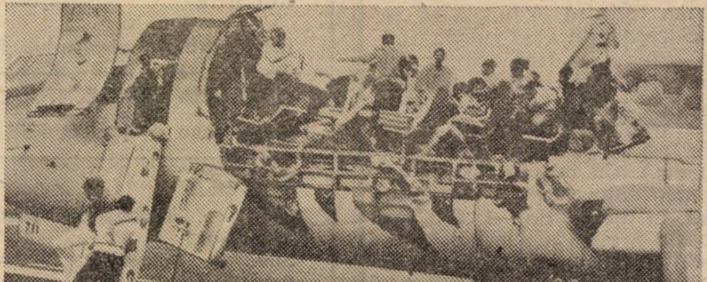

T. Petru, Ploieşti. Vă referiţi, probabil, la accidentul petrecut la sfîrşitul lunii aprilie, în Hawaii, cu un avion „Boeing 737“, aparţinînd liniilor aeriene „Aloha“. Avionul zbura între aeroportul Hilo, din insula Hawaii, şi Honolulu, în insula Oahu, cu 95 pasageri la bord, plus echipajul. La scurt timp după decolare, partea de sus a fuselajului, între cabina pilotului şi aripi, a fost pur şi simplu smulsă, împreună cu o stewardesă. 59 pasageri au fost răniţi. Pilotul a reuşit să evite dezastrul care, în mod normal, s-ar fi produs în asemenea condiţii şi a dirijat avionul spre aeroportul cel mai apropiat, Kahului, din insula Maui, la 25 mile nord-vest — o performanţă extraordinară, după spusele tuturor. Avionul „Boeing 737“ este unul dintre cele mai apreciate din lume — 1 500 aparate se află în serviciu. Exemplarul implicat în accident şi aparţinînd liniilor aeriene „Aloha“, a fost construit în 1969. În **imagine** : fuselajul avionului „deschis ca o maşină decapotabilă“, după aterizarea forţată — dar norocoasă.

Ceai

Valeriu Macarie, Iaşi. Ceaiul, nu cafeaua, ocupă locul principal printre băuturile preferate de populaţiile din nordul Africii. De pildă, este băutura naţională în ţări ca Maroc sau Mauritania. Cel mai răspîndit este ceaiul verde, căruia i se adaugă mentă, ca şi alte plante aromatice. În Tunisia, se adaugă, deseori, nucă de cedru sau migdale. Prepararea ceaiului reprezintă un întreg ceremonial. În Maghreb, în regiunile interioare ale statelor maghrebiene, se bea rar cafea, dar pe litoralul algerian sau tunisian aceasta este preferată. Cafeaua a fost introdusă în aceste ţări abia în secolul al XV-lea, odată cu anexarea la Imperiul Otoman. Obiceiul locurilor cere ca această băutură, cafeaua, să fie „neagră ca noaptea, fierbinte ca infernul şi dulce ca dragostea“. În Tunisia şi Algeria, sînt numeroase localuri maure, în care se serveşte numai cafea.

Mariana Şuta, Satu Mare. Recent, au fost făcute noi cercetări în legătură cu ipoteza după care continentul african ar fi leagănul civilizaţiei umane.

O expediţie arheologică internaţională a descoperit, în bazinul fluviului Congo, pe teritoriul Zairului oriental, aproape 300 de unelte din piatră avînd o vechime ce depăşeşte 2,5 milioane de ani. Aceasta este cea de-a treia descoperire de unelte cu o asemenea vechime din istoria arheologiei. Cele două descoperiri anterioare au fost făcute tot în Africa, în bazinele fluviilor etiopiene Omo şi Awash, arheologii scoţînd la lumină vestigii datînd între 2,4 şi 2,6 milioane de ani.

În acelaşi timp, geneticienii britanici au dezbătut ipoteza conform căreia toate rasele

TALON DE ABONAMENT

NUMELE ______________
PRENUMELE ______________
Str. ________ Nr. ________
LOCALITATEA ________ COD ____
Județul ______________

POȘTA REDACȚIEI

derivă din cea negroidă (urme ale acestei evoluții au putut fi observate în structurile ereditare ale omului — cromozomi). **(A.I.)**.

Yeti — mit sau realitate?

Haralambie Cristea, Iași. Cercetările privind existența omului zăpezilor continuă. De curînd, convins de existența vestitului Yeti, biologul sovietic Pavel Marikovski a lansat un apel pentru realizarea unor cercetări aprofundate pe teritoriul U.R.S.S., în vederea descoperirii omului zăpezilor. Punctul său de vedere este categoric : omul zăpezilor există. De peste 40 de ani, omul de știință sovietic a cules relatările unor martori oculari care s-au întîlnit cu vestitul Yeti în deșertul Karakum, din Asia centrală, în Mongolia sau Siberia. În susținerea afirmațiilor sale, Marikovski amintește de o declarație recentă a unui profesor de curs secundar și a doi tineri care se pregăteau să petreacă noaptea la 2 000 m altitudine. În apropierea cortului au răsunat pași, apoi cortul a început să se miște. Învățătorul a aprins în acel moment, lanterna și a văzut deasupra intrării un braț extrem de păros. Instinctiv a început să țipe și brațul s-a retras brusc. În dimineața următoare, oamenii au văzut o creatură de culoare gri, extrem de corpolentă, care se îndepărtă în fugă printre tufișuri. Mit sau realitate? Încă de pe vremea cînd omul străbătea regiuni necunoscute, numărul acestor mărturii era foarte mare. Dar pînă acum nimeni nu a adus o dovadă incontestabilă a existenței acestui om primitiv.

Clima Terrei

Petre Costescu, Buzău. Revenim cu o știre apărută recent privind modificările ce se produc în clima Terrei. Astfel, într-un raport al Centrului de studii geologice din S.U.A., citat de ziarul „Le Figaro“, se afirmă că subsolul înghețat din extremul nordic al Alaskăi s-a încălzit cu 2—3,5°C în cursul ultimului secol. Această constatare vine în sprijinul opiniei oamenilor de știință care susțin teoria efectului de seră, conform căreia clima terestră ar urma să se încălzească în mod substanțial ca urmare a degajării în atmosferă a unor gaze (bioxid de carbon, în special) rezultate din arderea surselor de energie fosile (cărbune, petrol, gaze etc.). Cu o sută de ani în urmă, temperatura subsolului era, în medie, de —12,2° C pe coasta arctică a Alaskăi și de —6,7°C mai spre nord, în apropiere de Brooks Range.

Coordonatorul rubricii : Aurel Zamfirescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

32 (1293) 4 august 1988

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Principialitatea și dinamismul politicii de pace și largă colaborare cu toate statele lumii. N. Pătrașcu 1
Strălucită contribuție la dezvoltarea creatoare a tezaurului gîndirii și practicii revoluționare. dr. Aurel Zamfirescu 2
„Dezarmare prin fapte“. I. Olteanu 4
Pentru măsuri hotărîte de dezarmare în Europa și în lume 5
Șapte zile. Liana Enescu 6
Geneva. Noile convorbiri cvadripartite privind Africa australă. Dumitru Constantin 6
Necesitatea folosirii tuturor premiselor pentru o soluție pașnică. Ștefan Cîrjă 7
Phenian. O nouă propunere constructivă vizînd destinderea în Peninsula Coreeană. M. Brumă 8
Nicosia. Întîlnire așteptată cu interes. I. Madoșa 9
Buenos Aires. Partidele și perspectiva electorală. Anca Voican 10
Tokio. Febra dezbaterilor parlamentare. Mihaela Brumă 12
Londra. Laburiștii într-o fază critică. Stelian Țurlea 14

DIN LUMEA CAPITALULUI

Huliganii fotbalului 16

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Pravda, Frankfurter Allgemeine Zeitung, L'Unità, The Economist 18

1000 + 1 20, 25, 28

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Secretele creierului 21

ACCENTE

Incomparabil mai simplu... Radu Budeanu 22

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Opresiunea ecologică. Radu Budeanu 24

SERIALE

„CIA – războaiele secrete : 1981–1987“ (4). Bob Woodward 26
Sfidarea mondială 1986 (8). Jean-Jacques Servan-Schreiber 29

POȘTA REDACȚIEI 31

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea“, București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA“ – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.
22

PENTRU MODA
VERII '88

— preferaţi confecţiile
din ţesături tip in:

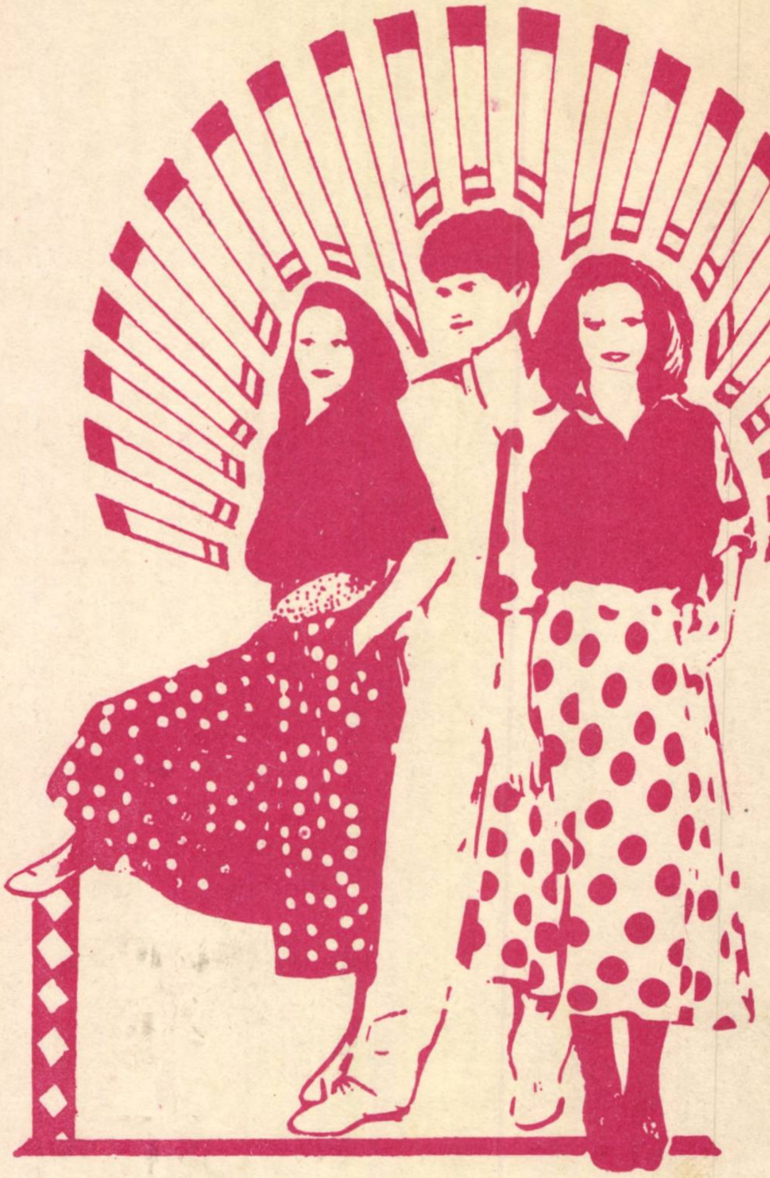

IN ACTUALITATE

•CONFECŢIILE DIN ŢESATURI TIP IN•

Confecţiile din ţesături tip in sînt moderne, uşoare, răcoroase, rezistente şi se întreţin uşor.

Magazinele şi raioanele de specialitate ale comerţului de stat au pus în vînzare confecţii din ţesături tip in pentru bărbaţi, femei şi copii, într-o bogată gamă sortimentală.

Îşi aşteaptă cumpărătoarele şi cumpărătorii multe şi variate modele de rochii, fuste, pantaloni, blezăre şi sacouri, costume bărbăteşti şi două piese, veste, în culori calde sau strălucitoare, adecvate, după caz, ţinutei elegante sau „sport".

CONFECŢIILE DIN ŢESĂTURI TIP IN — croială modernă, confort, funcţionalitate !

Nr. 33
11 august 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

23 AUGUST
1944-1988

Solidaritate militantă și largă colaborare cu forțele revoluționare, democratice și progresiste de pretutindeni

Din actualitatea internațională

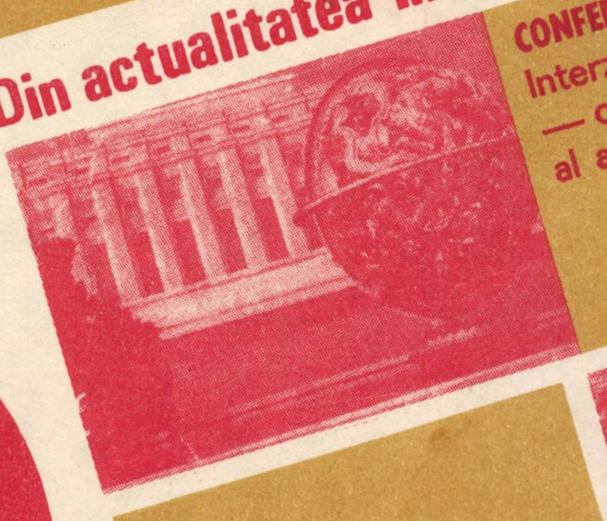

CONFERINȚA O.N.U. PENTRU DEZARMARE
Interzicerea armelor chimice
— obiectivul prioritar
al actualei sesiuni

WASHINGTON
Înaintea
Convenției
Partidului Republican

CIUDAD DE MEXICO
Valențe
ale cooperării
Sud-Sud

SERIALE

PANORAMIC

1000+1

POȘTA REDACȚIEI

17 A 3

23 AUGUST
1944-1988

Solidaritate militantă şi largă colaborare cu forţele revoluţionare, democratice şi progresiste de pretutindeni

În lumea contemporană, cu problemele ei atît de complexe şi adeseori atît de îngrijorătoare pentru viitorul omenirii, solidaritatea internaţională apare şi se impune ca o necesitate obiectivă. Evidenţiind acest considerent, partidul nostru promovează cu consecvenţă o politică principială, constructivă, de solidaritate internaţională, în deplină concordanţă cu deziderатul major al unirii tuturor forţelor revoluţionare şi progresiste pentru apărarea celor mai profunde interese ale omenirii în întregul ei : pacea, libertatea, independenţa naţională, progresul economic şi social.

Solidaritatea internaţională a fost întotdeauna una din trăsăturile de bază ale activităţii clasei muncitoare, a mişcării socialiste din ţara noastră, a poporului român. Continuînd aceste glorioase tradiţii, Partidul Comunist Român avea să îmbine, încă de la crearea sa, lupta pentru interesele fundamentale ale clasei muncitoare, ale poporului român, cu solidaritatea şi colaborarea internaţională. Pagini de profund eroism au înscris comuniştii români în lupta împotriva fascismului, mulţi dîndu-şi viaţa pentru libertatea poporului român şi a altor popoare. Sub conducerea Partidului Comunist Român, a fost înfăptuit actul revoluţionar de la 23 August 1944 — revoluţia socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă.

Solidaritatea internaţională a partidului nostru îşi are, astăzi, rădăcinile în însăşi esenţa orînduirii socialiste. Ea este determinată de marile transformări revoluţionare, de permanentele înnoiri cunoscute de lumea actuală, de modificările substanţiale intervenite în raportul de forţe pe plan mondial, în care voinţa şi acţiunea unită a popoarelor joacă un rol tot mai hotărîtor în evoluţia pozitivă a cursului istoriei. Orice analiză lucidă a evoluţiilor de pe arena internaţională conduce, în mod firesc, la concluzia că promovarea ideilor socialismului şi a obiectivelor sale de pace şi colaborare între popoare reclamă un nou concept, o nouă viziune a noţiunii de solidaritate internaţională, a modului cum trebuie înţeleasă şi aplicată pentru a se dovedi cu adevărat eficientă.

O astfel de viziune dinamică, profund novatoare, caracterizează concepţia partidului nostru privind solidaritatea internaţională. Este meritul excepţional al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, al partidului nostru, de a fi înlăturat, cu curaj, teze depăşite, abordări înguste şi sectare asupra solidarităţii în lupta revoluţionară pentru înnoiri sociale, pentru asigurarea triumfului politicii de pace şi colaborare, a cauzei socialismului şi progresului în lume.

În acest sens, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a elaborat o concepţie originală şi profund revoluţionară cu privire la natura şi formele de manifestare ale solidarităţii internaţionale, la sfera de acţiune şi obiectivele acesteia, la principiile şi normele, căile şi modalităţile menite să asigure, pe baze noi, mai trainice, unitatea tuturor forţelor revoluţionare, progresiste, înaintate, a tuturor popoarelor lumii.

În concepţia partidului nostru, a secretarului său general, colaborarea şi solidaritatea internaţională nu pot fi trainice decît dacă se întemeiază neabătut pe respectarea intereselor naţionale ale fiecărui popor, pe dreptul fiecărei naţiuni de a fi deplin stăpînă pe destinele ei, pe dreptul fiecărui partid de a-şi elabora independent strategia şi tactica revoluţionară, orientările sale de politică internă şi externă. Pe baza unei asemenea abordări înnoitoare şi-a găsit fundamentarea, în opera teoretică şi activitatea practică ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ideea fertilă a realizării unei unităţi de tip nou. Partidul Comunist Român s-a pronunţat ferm pentru dezvoltarea largă a relaţiilor cu toate partidele comuniste şi muncitoreşti, pentru întărirea solidarităţii şi colaborării lor. Partidul nostru consideră că aceste relaţii noi trebuie să se întemeieze pe principii de egalitate, de respect al independenţei, al dreptului fiecărui partid de a-şi elabora linia proprie. Este necesar ca aceste principii să se afirme şi să se dezvolte cu tot mai multă putere, pentru realizarea unei noi unităţi care să excludă orice amestec în treburile altor partide. O astfel de unitate întăreşte solidaritatea şi colaborarea forţelor revoluţionare şi progresiste, conducînd la participarea lor mai intensă, pe bază de egalitate, la realizarea dezideratelor fundamentale ale lumii contemporane.

O asemenea solidaritate şi colaborare sînt cu atît mai mult cerute de actuala situaţie internaţională, de sfera de acţiune globală a marilor contradicţii care se dezvoltă în lumea contemporană, de problemele complexe a căror rezolvare se impune în numele făuririi destinelor de pace şi progres ale umanităţii. Aceasta reclamă, în mod obiectiv, mobilizarea tuturor forţelor sociale purtătoare ale noului în istorie ; unirea lor, pe baze democratice, reprezintă garanţia de succes a eforturilor pentru promovarea transformărilor revoluţionare, pentru asigurarea păcii şi independenţei popoarelor. Unirea — atît în plan naţional, cît şi în plan internaţional — a tuturor forţelor revoluţionare, progresiste şi democratice constituie cheia de boltă a unei autentice strategii de promovare a noului în societate şi în lume.

Acţionînd cu fermitate, în acest sens, partidul şi statul nostru au desfăşurat şi desfăşoară o vastă activitate de continuă dezvoltare a relaţiilor cu ţările socialiste, cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu toate forţele revoluţionare şi progresiste care militează pentru pacea şi progresul omenirii.

„Ne-am angajat, la Congresul al IX-lea, să dezvoltăm relaţiile cu ţările socialiste — am militat cu consecvenţă şi am făcut acest lucru, sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în cuvîntarea sa la şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 23 iulie a.c. **Ne putem, astăzi, mîndri că am acţionat întotdeauna pentru depăşirea oricăror divergenţe, pentru unitatea şi colaborarea ţărilor socialiste şi, în felul acesta, ne-am adus o mare contribuţie la cauza socialismului, a unităţii ţărilor socialiste. Am dezvoltat larg relaţiile cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu partidele socialiste, social-democrate, cu alte forţe democratice, cu mişcările de eliberare naţională, considerînd că şi colaborarea, unitatea acestora constituie un factor primordial în politica de soluţionare a problemelor grave ale vieţii internaţionale".**

În acest context larg de relaţii internaţionale, sînt de menţionat legăturile Partidului Comunist Român cu 90 de partide comuniste şi muncitoreşti, cu 60 de partide socialiste şi social-democrate, cu 70 de partide şi forţe politice de guvernămînt, organizaţii şi mişcări de eliberare naţională. Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste, Marea Adunare Naţională, organizaţiile de masă şi obşteşti din România întreţin relaţii de colaborare cu 1 700 organizaţii politice, asociaţii profesionale, de femei, sindicat, tineret şi copii, cu mişcări pentru pace, precum şi cu 120 organizaţii internaţionale neguvernamentale, toate acestea constituind un tablou grăitor al proporţiilor actuale ale relaţiilor internaţionale ale României socialiste, ale solidarităţii sale active cu forţele păcii şi progresului din întreaga lume.

Partidul Comunist Român consideră că solidaritatea şi colaborarea internaţională trebuie să cuprindă o paletă cît mai largă de forţe social-politice. Partidele comuniste sînt chemate să facă totul ca, pe baza unor ample alianţe, să dezvolte conlucrarea cu partidele socialiste, social-democrate, cu alte forţe care se pronunţă, într-o formă sau alta, pentru socialism, cu toate forţele care acţionează pentru o politică de pace şi independenţă. Este, în acest sens, de mare valoare teoretică şi practică teza privind necesitatea unei reconcilieri istorice între comunişti şi socialişti. Problemele care se ridică acum sînt de aşa natură încît impun o abordare nouă şi o unire a tuturor forţelor care se pronunţă pentru opţiunea socialistă, aceasta cu atît mai mult cu cît, astăzi, s-au schimbat condiţiile istorice care au dus la vechea divizare din rîndurile mişcării muncitoreşti.

În politica externă a partidului şi statului nostru un loc important îl ocupă solidaritatea activă cu mişcările de eliberare naţională, cu partidele din ţările în curs de dezvoltare, care luptă pentru dobîndirea şi consolidarea independenţei, pentru progresul economic şi social al popoarelor lor.

Totodată, partidul nostru îşi extinde continuu relaţiile cu partidele şi forţele politice democratice, democrat-creştine şi liberale, cu toate forţele progresiste, pornind de la considerentul că aceasta constituie o necesitate pentru întărirea prieteniei şi colaborării între popoare, pentru dezvoltarea liberă şi independentă a tuturor naţiunilor lumii.

Pornind de la faptul că, în actualele condiţii internaţionale — marcate de o agravare a încordării, de ameninţarea permanentă reprezentată de acumularea de arme nucleare în proporţii suficiente pentru a distruge nu o dată, ci de zeci de ori întreaga planetă — problema unităţii tuturor forţelor iubitoare de pace împotriva cursei nefaste a înarmărilor capătă o însemnătate capitală pentru viitorul umanităţii. În acest scop, partidul nostru se pronunţă pentru dezvoltarea unui puternic front antinuclear care să cuprindă toate forţele politice realiste, indiferent de convingeri politice, filozofice sau religioase.

Poporul român, angrenat în procesul creator de construcţie a socialismului multilateral dezvoltat în patria sa, este, în mod firesc, preocupat de asigurarea unui climat internaţional propice, de pace şi destindere, de conlucrare între toate popoarele lumii. Pornind şi de la profundul umanism al societăţii noi pe care o edifică, el depune eforturi susţinute pentru întărirea solidarităţii şi colaborării cu toate forţele preocupate de viitorul paşnic al omenirii, convins că lupta lor unită poate să dea un curs favorabil acţiunii de apărare generală a păcii, de dezvoltare liberă, independentă, a popoarelor, într-o lume lipsită, definitiv, de coşmarul ameninţării războiului.

Strîns unit în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, poporul român îşi continuă, cu hotărîre, drumul său istoric de edificare a socialismului şi comunismului în patria înfloritoare, liberă, independentă şi suverană, făurind, prin hărnicie şi abnegaţie, viitorul de aur al României şi luptînd cu dîrzenie pentru pacea mondială, înţelegerea şi cooperarea dintre toate naţiunile lumii.

Crăciun Ionescu

INTERVIUL NOSTRU

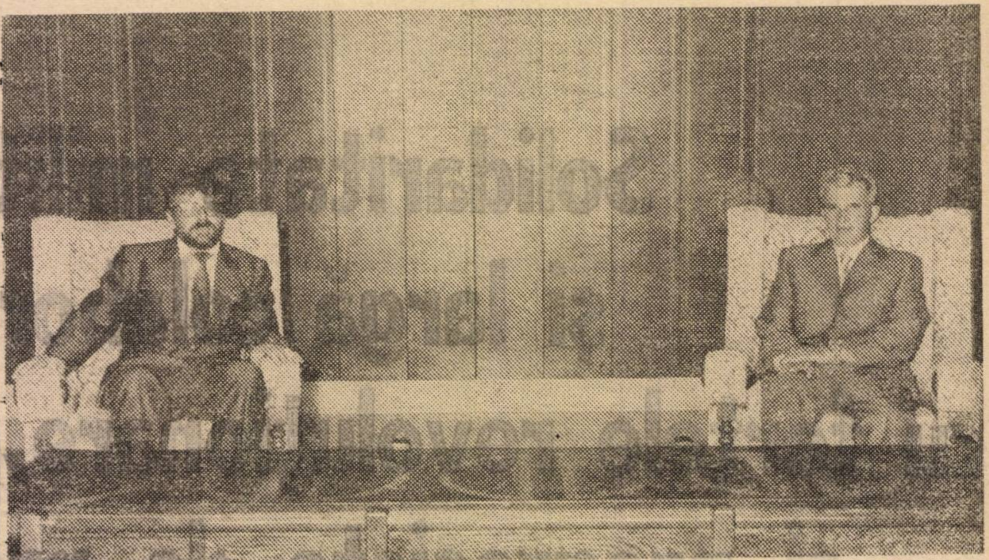

„Apreciez politica activă a P.C.R., a României pentru oprirea cursei înarmărilor şi trecerea la dezarmare"

Kare Andre Nilsen

preşedintele Partidului Comunist din Norvegia.

Cu puţin timp în urmă, ne-a vizitat ţara, la invitaţia C.C. al P.C.R., Kare Andre Nilsen, preşedintele Partidului Comunist din Norvegia. Momentul principal al vizitei l-a constituit întîlnirea cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România. Cu acest prilej, preşedintele Partidului Comunist din Norvegia a exprimat calde mulţumiri pentru posibilitatea oferită de a vizita România şi a apreciat activitatea desfăşurată de poporul român, sub conducerea partidului, pentru înfăptuirea unor ample programe de dezvoltare economico-socială, menite să asigure progresul multilateral al patriei.

La încheierea vizitei, oaspetele norvegian a avut amabilitatea să răspundă, în exclusivitate, pentru revista „Lumea", la unele întrebări privind vizita sa în ţara noastră, evoluţia relaţiilor dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist din Norvegia, preocupările partidului său în actuala situaţie politică din Norvegia.

Referindu-se, la începutul discuţiei, la problemele discutate în timpul întîlnirii cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, interlocutorul nostru a spus :

– Principalele subiecte abordate în timpul discuţiei cu secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, s-au referit la situaţia internaţională şi, în mod deosebit, la Europa. Am discutat, de asemenea, probleme privind mişcarea comunistă. Am căzut de acord asupra multora dintre problemele discutate. Tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat, în timpul convorbirii, că trebuie să se afirme un nou mod de gîndire şi acţiune în soluţionarea problemelor ce confruntă omenirea.

Precizînd că împărtăşeşte acest punct de vedere, preşedintele Partidului Comunist din Norvegia a făcut, în context, o serie de consideraţii :

– După părerea mea, există semne care indică faptul că unele cercuri din S.U.A. şi NATO nu doresc să renunţe atît de uşor la vechiul lor fel de a gîndi. Recent, R.F.G. şi Franţa au făcut o declaraţie privind constituirea unui comandament militar comun. Marea Britanie şi Franţa nu vor să accepte o reducere, în viitor, a arsenalului lor nuclear. Consider că aceste tendinţe contravin modului de gîndire care ar trebui să existe în lumea contemporană. Este foarte important să se înţeleagă că reducerile de armament trebuie să aibă un caracter general, nu numai nuclear. Trebuie eliminată divizarea Europei în două blocuri militare şi trebuie să luptăm pentru ca, în final, să realizăm un alt gen de cooperare pe continent. Europa trebuie să joace un rol progresist în lume. Se pune tot mai acut problema mobilizării mai active a opiniei publice. Reducerea forţelor convenţionale în Europa, constituirea unor zone de încredere, lipsite de arme nucleare, toate acestea reprezintă subiecte apropiate inimii tuturor locuitorilor continentului nostru.

Totodată, oaspetele norvegian a făcut aprecieri asupra evoluţiei relaţiilor dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist din Norvegia, la contribuţia lor în rezolvarea constructivă a problemelor majore ale vieţii politice internaţionale, relevînd că :

– Raporturile dintre partidele noastre au fost întotdeauna bune. Noi sîntem partide independente în mişcarea comunistă internaţională. Partidul nostru are principiile sale privind relaţiile cu partidele frăţeşti. Aceste relații trebuie să se bazeze pe independență, egalitate și neamestec în treburile interne. Fiecare partid trebuie să-și decidă singur linia politică, în funcție de realitățile din țara respectivă. Din aceste puncte de vedere, relațiile dintre P.C.R. și P.C. din Norvegia au fost întotdeauna corecte.

În mișcarea comunistă trebuie să se accepte faptul că nici un partid nu deține o supremație mondială și că, în sînul mișcării, nu există „campioni mondiali“ ai marxism-leninismului și socialismului. Cred că este oportună organizarea unor conferințe internaționale, partidul nostru pronunțîndu-se pentru organizarea unor astfel de întîlniri.

Noi vom dezvolta relațiile cu Partidul Comunist Român și în viitor. Am invitat o delegație a P.C.R. să ne viziteze țara, în 1989, și invitația a fost acceptată. Este o confirmare a bunelor raporturi dintre partidele noastre, raporturi pe care dorim, desigur, să le amplificăm.

În continuarea discuției, liderul politic norvegian s-a referit la pozițiile și demersurile României în favoarea opririi cursei înarmărilor și trecerii la măsuri hotărîte de dezarmare, în vederea instaurării unui climat de destindere în Europa și în întreaga lume, afirmînd că :

– Apreciez politica activă a Partidului Comunist Român, a României pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, eforturile pentru găsirea unor soluții politice și nu militare în toate stările conflictuale. România nu are arme nucleare pe teritoriul său, militează pentru crearea unei zone denuclearizate în Balcani și a redus, în mod unilateral, cu 5 la sută cheltuielile militare. Cred că aceasta exprimă, de fapt, o etică națională. Consider că este un act de înțelepciune atunci cînd un popor decide, în mod unilateral, să ia asemenea măsuri.

Apoi, președintele P.C. din Norvegia a subliniat inițiativele și eforturile depuse în vederea realizării unei zone denuclearizate în nordul Europei declarînd :

– Cred că această zonă ar fi trebuit să existe deja. Sondaje de opinie efectuate în Danemarca și Norvegia indică o proporție de 70–80 la sută a celor care doresc crearea unei zone denuclearizate nordice. Iar în Suedia și Finlanda, care sînt țări neutre, această opțiune a devenit un consens național. A sosit momentul ca țările nordice să-și intensifice eforturile pentru a duce în faza finală acest proiect. Am propus ca miniștri de externe ai țărilor nordice, care se întîlnesc regulat în cadrul Consiliului Nordic, să elaboreze, chiar în această toamnă, un proiect de tratat. Crearea unei zone denuclearizate nordice ar fi un pas important pentru procesul de destindere în Europa.

În încheierea convorbirii, interlocutorul nostru a prezentat cîteva din principalele preocupări ale Partidului Comunist din Norvegia, arătînd că :

– Principala preocupare a Partidului Comunist din Norvegia este aceea de a realiza o alianță politică cu forțele democratice, de stînga, din țară. În prezent, mișcarea ecologistă se bucură de o mare popularitate în Norvegia. Noi avem multe puncte comune cu programul acestei mișcări și încercăm să încheiem o alianță între forțele de stînga și promotorii mișcării ecologiste. În altă ordine de idei, în anul viitor, în țara noastră vor avea loc alegeri parlamentare. Norvegia se confruntă cu o serie de probleme cum sînt: criza economică, înrăutățirea condițiilor de asistență sanitară, creșterea costului vieții. Băncile particulare și-au întărit poziția în detrimentul clasei muncitoare, mai ales tinerilor. Ca rezultat al acestei stări de lucruri, există, desigur, și nemulțumiri în rîndul populației. Un fapt concludent : anul trecut, la alegerile locale comunale, 700 000 de electori nu s-au prezentat la urne.

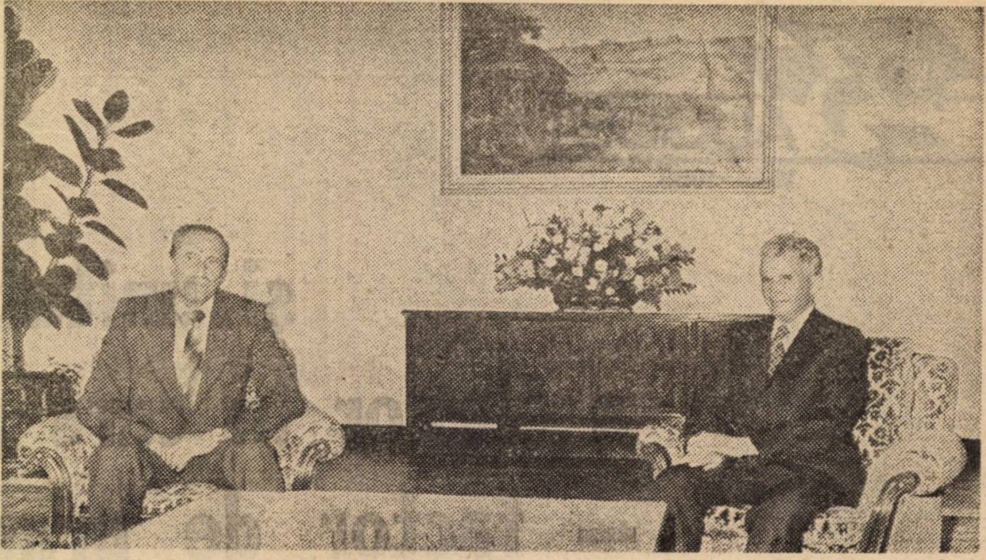

„Lupta pentru pace este un țel comun al partidelor noastre“

Salomao Malina

secretar general al Partidului Comunist Brazilian

La invitația C.C. al P.C.R., secretarul general al Partidului Comunist Brazilian, Salomao Malina, a efectuat săptămîna trecută o vizită în țara noastră. În timpul vizitei, oaspetele a avut posibilitatea să cunoască activitatea și realizările poporului român, în edificarea noii societăți. Momentul de referință al vizitei l-a constituit primirea sa de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii. Cu acest prilej, s-a făcut un schimb de păreri cu privire la activitatea și preocupările celor două partide, precum și asupra unor probleme internaționale actuale.

Cu puțin timp înaintea încheierii vizitei sale în România, secretarul general al P.C. Brazilian a acordat un scurt interviu revistei „Lumea“.

Exprimîndu-și satisfacția pentru posibilitatea de a se întîlni și purta discuții cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, interlocutorul nostru a spus :

– Am constatat, în discuțiile purtate cu secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că există o similitudine de păreri în privința aprecierii situației internaționale. S-a evidențiat, de asemenea, rolul ce revine tuturor forțelor progresiste în lupta pentru pace, în lupta pentru rezolvarea gravelor probleme economice.

Referindu-se la contextul vieții politice actuale, la necesitatea trecerii la dezarmare, la instaurarea unui climat de destindere, securitate și pace în întreaga lume, secretarul general al P.C. Brazilian a declarat :

– Consider că lumea se confruntă astăzi cu o situație paradoxală : oamenii au reușit, prin progresul științei și tehnicii, să atingă un stadiu superior, care ar putea asigura bunăstare, satisfacerea unui număr din ce în ce mai mare de exigențe materiale și spirituale. În același timp, acest stadiu poate crea condițiile unei noi ere de pace și prosperitate. Dar, din păcate, aceeași inteligență tehnică a creat pericolul distrugerii tuturor valorilor umanității, specia umană însăși. Cred că lupta pentru pace și dezarmare trebuie să ocupe un loc primordial în activitatea comuniștilor, a tuturor forțelor progresiste. Este de la sine înțeles că, atîta timp cît vor exista arme, va exista și pericolul ca, inițial, majoritatea conflictelor să fie rezolvate pe cale militară. Este, de asemenea, un paradox și faptul că în lume se cheltuiesc sume uriașe pentru perfecționarea mijloacelor de distrugere în masă, în timp ce un număr imens de oameni are nevoie de resurse pentru depășirea stadiului de subdezvoltare. Consider că este necesară lichidarea totală a arsenalelor militare, inclusiv cele cu armament convențional. Dezarmarea nu are alternativă. Trebuie ca toate forțele democratice și progresiste să se unească în lupta pentru soluționarea pașnică a conflictelor regionale. În acest sens, apreciez poziția României, care a luat decizia de a reduce unilateral cheltuielile militare, acționînd ferm în favoarea păcii și colaborării, pronunțîndu-se pentru soluționarea pașnică a tuturor conflictelor și pentru respectarea dreptului la autodeterminare a fiecărui popor.

În încheierea discuției, oaspetele brazilian a evocat evoluția relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Brazilian arătînd :

– Consider că relațiile dintre partidele noastre au fost întotdeauna fundamentate pe respect mutual, pe dreptul fiecărui partid de a-și decide singur linia politică și de a-și soluționa problemele proprii în funcție de particularitățile țării respective. Lupta comună pentru pace este o altă caracteristică a raporturilor dintre partidele noastre. Atît Partidul Comunist Român cît și Partidul Comunist Brazilian se dedică acestei lupte, problema dezarmării fiind, așa cum am mai spus, o chestiune vitală.

Declarații consemnate de Adrian Dascălu

23 AUGUST
1944-1988

Colaborarea și unitatea de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare — factor de primă importanță în promovarea obiectivelor noii ordini economice mondiale

„Pentru a se ajunge la depășirea crizei economice mondiale, la reluarea generală a activității economice și soluționarea problemelor complexe economico-financiare și sociale ale lumii contemporane — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român — **este necesară o conferință internațională pe problemele economiei mondiale și, îndeosebi, pentru problemele subdezvoltării, pentru realizarea noii ordini economice mondiale. România este ferm hotărîtă să contribuie activ, împreună cu toate țările în curs de dezvoltare, cu alte state ale lumii, la soluționarea tuturor acestor probleme, considerînd că acestea, împreună cu dezarmarea și pacea, constituie factori hotărîtori pentru noi relații internaționale, pentru progresul fiecărei națiuni, pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră“.**

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, colaborarea, solidaritatea și unitatea de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare au o însemnătate de prim ordin pentru promovarea în viață a obiectivelor lor de progres economico-social, pentru luarea în considerare, pe plan internațional, a cerințelor și revendicărilor lor legitime, pentru instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

Pornind de la aceasta, programul românesc al noii ordini economice internaționale urmărește să dea o expresie întărită unității și solidarității țărilor în curs de dezvoltare în planul ambelor lor dimensiuni : intensificarea colaborării și cooperării între înseși țările respective, a întrajutorării lor reciproce, în vederea soluționării problemelor arzătoare ale progresului lor economico-social ; dezvoltarea acțiunii comune a acestor țări în raporturile cu statele economic avansate.

Din punctul de vedere al ambelor aspecte, situația nu s-a dovedit, pînă în prezent, întrutotul satisfăcătoare. Cooperarea reciprocă a progresat în ciuda dificultăților obiective întîmpinate (vechile dependențe, caracterul nediversificat al producției și exporturilor lor, greutățile în găsirea unor complementarități economice), dar ritmul a fost, totuși, lent, iar nivelul mult sub posibilități. Între unele țări în curs de dezvoltare se manifestă încă divergențe, chiar conflicte, care favorizează dezbinarea, recuperările neocolonialiste, lupta pentru sfere de dominație, de influență, ceea ce impietează asupra posibilităților lor de a determina luarea în considerare a intereselor lor comune, asupra capacității lor de negociere. În pofida diferențierilor inerente, țările în curs de dezvoltare trebuie să prezerve o poziție unitară și solidară, să-și amplifice puternic cooperarea reciprocă. Este unica lor șansă reală. Extinderea și aprofundarea colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare au o mare importanță pentru facilitarea și grăbirea ridicării economico-sociale a acestor țări, din multiple puncte de vedere și pe variate planuri. Ca urmare a relațiilor de dependență colonială și dominație imperialistă, care au imprimat dezvoltării marii majorități a țărilor lumii o orientare unilaterală, nediversificată și, deci, o diviziune internațională a muncii nefirească, bazată pe „economii centrale“ și „economii periferice“, comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare și, mai ales, cel al țărilor slab dezvoltate se menține, încă și astăzi, structurat, în mod disproporționat, în fluxuri înspre și dinspre țările capitaliste industrializate. Economia nediversificată a unei țări slab dezvoltate, bazată într-o mare măsură pe producția unei singure sau a numai cîtorva materii prime minerale sau agricole, depinde nefiresc de exportul acestor produse pe piețele țărilor economic avansate, de unde își procură, de altfel, prin import, sortimentul divers de mărfuri industriale (și chiar de materii prime necesare !). Ca atare, pe plan general, doar puțin peste o pătrime din comerțul total al țărilor în curs de dezvoltare se desfășoară, în prezent, între ele însele, schimburile reciproce nereprezentînd decît 6 la sută din ansamblul celor internaționale, cu toate că țările respective dețin 20 la sută din produsul brut mondial și peste 70 la sută din populația globului. Rezultatele eforturilor acestor țări pe calea dezvoltării, a diversificării economiei și creării unei industrii proprii sînt strîns legate de încasările lor din exporturi, de găsirea în exterior a unor debușeuri pentru produsele tinerelor lor sectoare și ramuri industriale. Din considerente de competitivitate, precum și din lipsa unor condiții favorabile de acces, piețele țărilor dezvoltate nu reprezintă, de multe ori, asemenea debușeuri sau, chiar dacă reprezintă, termenii financiari în care se realizează pătrunderea produselor respective pe aceste piețe sînt defavorabili țărilor în curs de dezvoltare. Iată, dar, însemnătatea deosebită a promovării largi a schimburilor și colaborării dintre înseși țările în curs de dezvoltare, a ceea ce, în Grupul celor 77 a primit denumirea „collective self reliance“ — „bazare colectivă pe forțele proprii“ — înțeleasă ca un proces de sprijinire reciprocă între țările în curs de dezvoltare, prin cooperare, a eforturilor lor spre progres, desigur în cadrul și nu prin refuzul colaborării internaționale generale.

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

Pe calea intensificării cooperării lor pe multiple planuri — comercial, tehnologic, financiar, monetar etc. — țările respective își pot susține, pe baze mutuale, înfăptuirea obiectivelor lor de dezvoltare economico-industrială ; ele pot, în acest mod, înlătura, treptat, dependențele nefirești de țările capitaliste industrializate; ele pot, în acest fel, să-și îmbunătățească, gradual, participarea la circuitul economic mondial, sub raportul cuantumului și al eficienței ; oferindu-și reciproc debușeuri externe stabile pentru produsele tinerelor lor industrii, ele își pot înlesni una alteia realizarea unor transformări adînci, moderne în economia lor. Se evidențiază astfel importanța unui tratament preferențial în schimburile reciproce, fapt de natură să creeze un cadru propice impulsionării lor puternice. Prin toate acestea, colaborarea economică dintre țările în curs de dezvoltare se constituie într-un instrument de bază al dinamizării procesului de eliminare a subdezvoltării și de reducere a decalajelor economice între state.

În ce privește solidaritatea țărilor în curs de dezvoltare, în promovarea cerințelor lor în cadrul raporturilor cu țările industrializate, trebuie subliniat că numai acționînd unite țările respective pot dobîndi rezultate într-o atare direcție, că,

- ***Însemnătatea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare în sprijinirea reciprocă a eforturilor lor de progres economico-social, de lichidare a decalajelor***
- ***Acțiunea comună a țărilor în curs de dezvoltare — condiție de bază a luării în considerare, pe plan internațional, a cerințelor lor legitime în raporturile cu țările dezvoltate, factor al restructurării radicale a relațiilor economice internaționale și instaurării unei noi ordini economice mondiale***
- ***România și țările în curs de dezvoltare — schimburi largi, conlucrare fructuoasă, în interesul reciproc al cauzei progresului și păcii în lume***
- ***Cerința unei conferințe la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare, contribuție la impulsionarea colaborării dintre aceste țări, la întărirea unității lor de acțiune în vederea soluționării echitabile, pe baza unei abordări globale, a complexelor probleme din economia mondială***

dimpotrivă, existența unor fisuri în solidaritatea lor înlesnește manifestarea obstrucțiilor și tergiversărilor din partea țărilor industrializate. Această solidaritate decurge din preocupările și obiectivele comune ale țărilor în curs de dezvoltare, în ciuda diferențierilor inerente între ele, legate de diversitatea și specificitatea condițiilor privind situarea geografică, gradul dezvoltării, potențialul economic, nivelul și structura resurselor etc.

Iată, dar, importanța deosebită a unor reuniuni internaționale ale țărilor în curs de dezvoltare, desfășurate, în ultimii ani, în cadrul Grupului celor 77 sau sub egida O.N.U., și consacrate special intensificării schimburilor economice, cooperării tehnice și conlucrării țărilor respective. Cu prilejul acestor reuniuni, precum și al altora (ca de pildă, sesiunile UNCTAD) au fost stabilite o serie de măsuri care, în concepția României, se cer a fi transpuse urgent în practică, în beneficiul mutual, spre a se da colaborării dintre țările în curs de dezvoltare acea **nouă autentică dimensiune** de care este nevoie pentru a o transforma într-un instrument eficace de promovare a progresului reciproc și de impulsionare a procesului de radicală restructurare a economiei mondiale în ansamblul ei.

Un rol de prim ordin revine, în acest sens, în opinia României, Sistemului Global de Preferințe Comerciale (SGPC) între țările în curs de dezvoltare. Intrarea în vigoare a acestuia, odată cu semnarea acordului, la Belgrad, în aprilie 1988, în cadrul unei reuniuni ministeriale a Grupului celor 77 — după încheierea cu succes a primei runde de negocieri comerciale între țările în curs de dezvoltare — reprezintă un moment de importanță deosebită în colaborarea, conlucrarea și solidaritatea țărilor respective.

Punerea în aplicare a Sistemului Global de Preferințe Comerciale între țările în curs de dezvoltare este de natură să faciliteze satisfacerea, într-o mai mare măsură, a necesităților reciproce de materii prime, resurse energetice, produse industriale și tehnologii, să impulsioneze acțiunile de cooperare economică, industrială și tehnică atît pe plan bilateral, cît și multilateral, reprezentînd un pas concret în direcția dezvoltării conlucrării și unității țărilor respective. nu numai pentru intensificarea colaborării economice între ele, dar și pentru întărirea poziției lor în raporturile cu țările industrializate.

În cadrul SGPC, România a convenit schimburi de facilități vamale cu 25 de țări participante, ea înscriindu-se astfel, printre principalii protagoniști ai primei runde de negocieri. În vederea consolidării și dezvoltării rezultatelor obținute, România, exprimîndu-se pentru noi runde de negocieri, evidențiază exigența extinderii preferințelor și la alte domenii decît cel vamal, ca și a creșterii numărului țărilor participante (deocamdată, 48). România consideră că, în acest fel, s-ar întări caracterul global al SGPC și ar crește avantajele implicate de acest sistem comercial preferențial, în folosul tuturor țărilor participante, precum și al cauzei dezvoltării, în continuare, a cooperării economice Sud-Sud.

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, cerința întăririi colaborării și solidarității țărilor în curs de de dezvoltare s-a accentuat și mai mult în ultimii ani, în condițiile în care climatul dezvoltării globale s-a deteriorat și țările occidentale industrializate și-au înăsprit politicile economice față de țările în curs de dezvoltare, prin noi presiuni asupra prețurilor, prin ridicarea de bariere protecționiste suplimentare și, mai ales, prin înrăutățirea, fără precedent, a termenilor de creditare (îndeosebi datorită majorării excesive a dobînzilor). În asemenea condiții, fluxurile Sud-Sud capătă o semnificație sporită : nu ca substitut al fluxurilor Nord-Sud, ci ca o modalitate de sprijinire reciprocă între țările sărace din Sud, inclusiv pe linia determinării unei schimbări în conținutul relațiilor acestora cu țările bogate din Nord.

Astfel, România a înțeles să-și intensifice permanent — și înțelege s-o facă cu atît mai mult în viitor — legăturile economice externe cu țările în curs de dezvoltare, văzînd în aceasta o modalitate activă de potențare și dinamizare a eforturilor reciproce pe drumul înfăptuirii obiectivelor de progres pe care le împărtășesc deopotrivă, un mijloc concret prin care poate conlucra cu țările respective, în interesul și beneficiul mutual, prin care — în raport cu potențialul său — poate contribui efectiv la sprijinirea lor, participînd la fluxul de tehnică nouă către ele, acordînd asistență tehnică, construind în cooperare obiective industriale, pregătind specialiști etc.

Față de numai 30 la începutul anilor '60, România are în prezent legături economice cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare. Schimburile economice cu aceste țări au constituit cel mai dinamic flux în cadrul comerțului exterior românesc. Ca urmare, a sporit și ponderea țărilor respective în totalul schimburilor, România fiind, actualmente, țara socialistă europeană membră a C.A.E.R. în al cărei comerț de ansamblu relațiile cu statele în curs de dezvoltare dețin procentajul cel mai ridicat (circa o cincime). Mii de tineri din țările în curs de dezvoltare se pregătesc în institutele de învățămînt superior din România și un număr relativ similar de specialiști români acordă asistență tehnică în țări în curs de dezvoltare.

Se lărgește și se intensifică continuu cooperarea în producție, știință și tehnică cu țările în curs de dezvoltare. În anii '80, au fost în derulare circa 180 de astfel de acțiuni de cooperare cu țări în curs de dezvoltare : construcții de obiective industriale, valorificări de resurse energetice și de zăcăminte de materii prime, lucrări de irigații și ameliorări funciare, amenajări hidrotehnice, livrări de echipamente și executări de servicii de producție etc. La toate aceste acțiuni de cooperare — ca și într-o bună parte a schimburilor comerciale propriu-zise — un rol substanțial îl au contrapartidele în compensație, care asigură, în general, un echilibru de plăți și posibilități de dezvoltare stabile a relațiilor economice. O serie de societăți mixte de producție și comercializare funcționează cu participare românească în unele dintre țările respective.

Totodată, România întărește colaborarea cu țările în curs de dezvoltare în cadrul Grupului celor 77, al O.N.U. și instituțiilor sale specializate, în promovarea intereselor lor comune, a acțiunii lor unite pentru luarea în considerare a cerințelor legitime în raporturile economice cu țările industrializate, pentru lichidarea subdezvoltării și restructurarea, pe baze echitabile, a relațiilor economice internaționale. Poziția și politica României dau curs aspirațiilor fundamentale ale țărilor respective, vital interesate în afirmarea atributelor esențiale ale ființei lor naționale, în asigurarea dezvoltării lor de sine stătătoare.

Primirea, în 1976, a României ca membru în Grupul celor 77 a consfințit o îndelungată colaborare pe plan internațional, în spiritul năzuințelor și preocupărilor comune, a României cu statele în curs de dezvoltare, materializată, între altele, în sprijinul ferm acordat, de-a lungul anilor, documentelor inițiate la O.N.U. de statele membre ale acestui Grup, la unele — ca, de pildă „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor“, rezoluția „Dezvoltarea și cooperarea economică internațională“ — contribuind efectiv, alături de statele respective, în activitatea de elaborare, dezbatere și prezentare. Astfel, intrarea României în Grupul celor 77 a constituit un act în care și-a găsit o consacrare firească dezvoltarea colaborării, prieteniei și solidarității acesteia cu țările în curs de dezvoltare.

În vederea întăririi solidarității și unității de acțiune a acestor state, președintele Nicolae Ceaușescu se pronunță pentru organizarea unei conferințe la nivel înalt a țărilor respective care să stabilească noi măsuri concrete și eficiente pentru intensificarea cooperării economice reciproce, precum și o strategie comună de negociere cu țările dezvoltate, în scopul deschiderii largi a piețelor în fața produselor țărilor în curs de dezvoltare, soluționării globale și echitabile a problemei datoriilor externe ale acestor țări, instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Lupta pentru propășirea economică și socială, pentru întărirea independenței și suveranității țărilor în curs de dezvoltare, a țărilor nealiniate constituie unul din obiectivele esențiale ale întregii politici externe a României. Așa cum în repetate rînduri a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu, România promovează și va promova consecvent colaborarea și conlucrarea cu țările în curs de dezvoltare, convinsă că aceasta corespunde intereselor celor mai arzătoare ale întregii omeniri, ale cauzei generale a progresului și păcii, ale edificării unei lumi mai bune și mai drepte.

dr. Ilie Șerbănescu

Popoarele sînt vital interesate în adoptarea unor măsuri hotărîte de dezarmare

În condițiile agravării situației internaționale ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, care amenință pacea și securitatea întregii omeniri, însăși existența vieții pe planeta noastră, popoarele, opinia publică mondială sînt chemate să joace un rol din ce în ce mai important în oprirea cursului periculos al evenimentelor, pentru trecerea la măsuri hotărîte de dezarmare. Înscriind această cerință a epocii ca punct distinct în „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor“ — cuprinzător document prezentat celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării —, țara noastră nu a făcut decît să reafirme o teză care caracterizează abordarea nouă, cutezătoare, de către președintele Nicolae Ceaușescu, a problemelor păcii și războiului. Într-adevăr, în gîndirea politică a șefului statului român, popoarele, opinia publică mondială pot și trebuie să-și facă tot mai puternic auzit glasul, să-și impună cu fermitate voința pentru a determina guvernele, conducătorii statelor să acționeze consecvent în direcția opririi cursei înarmărilor și trecerii la măsuri de dezarmare, pentru pace și înțelegere internațională. Este, aceasta, o concepție ce beneficiază de o solidă fundamentare. Cursa înarmărilor — îndeosebi a înarmării nucleare — absoarbe fonduri uriașe (sustrase, astfel, de la programe civile), gigantice forțe materiale și umane, un vast potențial de cercetare științifică. Toate acestea afectează bugetele tuturor statelor, interesele de prosperitate ale tuturor popoarelor. În același timp, necontenita acumulare de armament, din ce în ce mai distrugător, creează o mare primejdie pentru pacea mondială, amenință însăși existența umanității, stimulează politica de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor popoare, reprezintă un serios obstacol pentru lichidarea stărilor de încordare, neîncredere și animozitate, pentru continuarea și consolidarea cursului destinderii, pentru întărirea păcii și colaborării între națiuni. Înarmările au puternice repercusiuni și pe plan economic și social, alimentînd inflația, creînd bariere artificiale în calea transferului de tehnologii și utilaje, îngustînd schimbul de valori științifice, de informații, determină o irosire a potențialului uman și material.

Pornind de la aceste realități, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că ar fi o greșeală de neiertat să se creeze popoarelor iluzia că se poate trăi în liniște și siguranță, în timp ce în lume se acumulează vertiginos noi și noi tipuri de arme nimicitoare. Concluzia pe care o degajă o asemenea abordare realistă este aceea a necesității unirii eforturilor popoarelor, ale tuturor forțelor democratice, ale întregii opinii publice mondiale în vederea înfăptuirii dezarmării. Ca adevărate făuritoare ale istoriei, popoarele sînt chemate să se mobilizeze și mai energic, și mai intens, pentru ca pacea, dezarmarea, securitatea să devină realități efective. Punînd în lumină rolul hotărîtor al popoarelor în determinarea sensului de evoluție a vieții internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu subliniază însă că succesul luptei pentru pace și dezarmare nu vine de la sine, el este o rezultantă a eforturilor conjugate ale popoarelor, ale colaborării și unității lor tot mai strînse.

În ultimii ani, în Europa, ca și în întreaga lume, s-a dezvoltat o mișcare pentru pace de o amploare fără precedent, mișcare în rîndul căreia vocația de pace a poporului român se afirmă crescînd, se bucură de o largă recunoaștere. Această uriașă mișcare a popoarelor pentru pace a obținut o serie de rezultate importante. Semnarea tratatului sovieto-american privind lichidarea unei întregi clase de arme nucleare — ca să ne limităm doar la acest exemplu — este, desigur, un rezultat al gîndirii politice realiste, dar este, în același timp, și un rezultat nemijlocit al intensificării luptei forțelor progresiste de pretutindeni, a popoarelor din întreaga lume, care s-au pronunțat și se pronunță ferm pentru dezarmare, pentru renunțarea la armele nucleare.

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

Originalitatea concepției românești în problema dezarmării este subliniată și de abordarea constructivă a factorilor sociali și politici în stare să conștientizeze cele mai largi cercuri asupra consecințelor profund negative ale spiralei înarmărilor, să impulsioneze, prin acțiunea lor comună, înfăptuirea unor pași efectivi pe calea dezarmării. În acest cadru, președintele Nicolae Ceaușescu — reiese clar, aceasta, și din documentul prezentat de țara noastră sesiunii O.N.U. consacrate dezarmării — atribuie un rol și o răspundere majoră oamenilor de știință, important detașament al uriașului front mondial în favoarea păcii.

Argumentele sînt de netăgăduit. Politica înarmărilor deturnează știința și tehnologia de la scopurile lor firești, întoarce împotriva omului progresul tehnic, strălucitele cuceriri ale gîndirii umane. Cercetarea și dezvoltarea militară din întreaga lume absorb resurse de zece ori mai mult decît potențialul tehnologic și științific al țărilor în curs de dezvoltare. Circa 500 000 de oameni de știință și ingineri, respectiv 25 la sută din potențialul științific al lumii, sînt angajați direct în activitatea de cercetare și dezvoltare cu caracter militar, dotată cu cele mai perfecționate instalații și laboratoare; zeci de mii dintre aceștia lucrează în domeniul aplicațiilor militare ale energiei nucleare, printre ei aflîndu-se un număr însemnat de specialiști proveniți din țările în curs de dezvoltare, atrași de ofertele ademenitoare ale firmelor producătoare. Conform unor statistici ale O.N.U., „furtul de inteligență“ pentru diverse sectoare de activitate a antrenat emigrarea, în decurs de circa un deceniu, a peste 300 000 de savanți, ingineri, medici din țările în curs de dezvoltare spre cele industrializate.

Un element deosebit de negativ îl reprezintă, în același timp, piedicile serioase pe care psihoza înarmărilor le pune în fața transferului de știință și tehnologie moderne. Este larg cunoscut faptul că foarte multe din cuceririle științei și tehnicii își găsesc aplicații atît în sfera civilă, cît și în cea militară. Pe motiv că reprezintă secrete militare, se limitează sau se interzice transferul multora din aceste cuceriri, împiedicîndu-se astfel ca întreaga umanitate să poată beneficia de roadele lor. În acest fel, în loc să se micșoreze, decalajele tehnologice — componentă esențială a decalajelor economice — se măresc continuu, îndepărtînd tot mai mult perspectiva înfăptuirii obiectivului vital pentru întreaga viață internațională, de lichidare a subdezvoltării.

În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, oamenii de știință din întreaga lume au înalta îndatorire de a face totul, de a acționa cu fermitate pentru ca minunatele cuceriri ale științei și creației umane, în ansamblu, să nu fie puse în slujba morții, a distrugerii, ci, dimpotrivă, să servească omului, fericirii, dezvoltării civilizației umane pe noi culmi de progres, păcii și colaborării între popoare.

România, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-au cucerit un loc de frunte în viața internațională prin promovarea cu consecvență a poziției potrivit căreia știința, tehnica modernă, oamenii de știință, cercetătorii trebuie să devină aliați de nădejde în lupta pentru împlinirea aspirațiilor de pace și progres, împotriva pericolului înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare.

O activitate intensă, pilduitoare în această direcție desfășoară Comitetul Național Român „Oamenii de știință și pacea“, condus de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de largă recunoaștere internațională, prodigioasă personalitate a vieții științifice mondiale — activitate care se bucură de o înaltă apreciere pe numeroase meridiane. Apelul adresat oamenilor de știință și de cultură din întreaga lume de către participanții la Congresul științei și învățămîntului din țara noastră se înscrie pe linia unor asemenea inițiative menite să sporească contribuția savanților la făurirea unei lumi a păcii, progresului și înțelegerii internaționale.

Alături de celelalte popoare ale lumii, de forțele iubitoare de libertate, progres și pace de pretutindeni, poporul nostru acționează cu hotărîre pentru soluționarea durabilă, echitabilă a problemelor lumii contemporane, militează neobosit pentru respectarea fermă a normelor de justiție internațională, a dreptului fiecărei națiuni de a-și apăra interesele, de a-și afirma personalitatea, la adăpost de pericolul distrugerii nucleare, în condiții de pace, libertate și egalitate.

Poporul român, constructor al celei mai drepte și mai înaintate orînduiri sociale, vede în realizarea dreptului fundamental de a trăi în pace condiția sine qua non a împlinirii aspirațiilor sale spre progres și bunăstare, spre înțelegere și conlucrare cu toate națiunile lumii.

Octavian Munteanu

20 de ani de la semnarea noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Cehoslovacia

La 16 august, popoarele român și cehoslovac aniversează 20 de ani de la semnarea, la Praga, a noului Tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre țările noastre, moment jubiliar potențat și de împlinirea, la 21 iulie a.c., a patru decenii de la încheierea, la București, a primului document de acest fel între România și Cehoslovacia. Noul Tratat dintre cele două țări socialiste prietene oferă cadrul politico-juridic favorabil extinderii și adîncirii continue a relațiilor multilaterale dintre popoarele noastre, relații care se bucură, de altfel, de puternice tradiții. O calitate nouă au căpătat raporturile de prietenie și colaborare româno-cehoslovace în condițiile construirii socialismului în cele două țări, noul tratat, ca și cel semnat înaintea sa, marcînd deschiderea unei etape superioare în diversificarea și aprofundarea legăturilor bilaterale, oferind ample posibilități pentru lărgirea colaborării în cele mai variate sectoare ale vieții politice și social-economice.

„Între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, între popoarele României și Cehoslovaciei — aprecia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu prilejul dialogului la nivel înalt româno-cehoslovac, din aprilie 1988 — **există vechi relații de colaborare și prietenie tradițională. Aceste relații au căpătat noi dimensiuni în anii construcției socialiste în țările noastre. Tratatul de prietenie și colaborare dintre țările noastre reflectă hotărîrea comună de a merge împreună pe calea socialismului, de a conlucra activ cu celelalte țări socialiste. Conlucrarea în cadrul C.A.E.R., al Tratatului de la Varșovia constituie un factor important atît în construcția socialistă, cît și în politica de pace și colaborare internațională“.** La rîndul său, tovarășul **Milos Jakes,** secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, aprecia : **„Anul acesta vom cinsti împreună cea de-a 20-a aniversare a Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală, care a deschis o etapă calitativ nouă în istoria relațiilor noastre bilaterale. Apreciem mult faptul că, îndeosebi în ultimii ani, relațiile dintre Republica Socialistă Cehoslovacă și Republica Socialistă România s-au activizat în mod simțitor, lărgindu-se colaborarea în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, precum și în alte sfere ale vieții sociale din țările noastre. Aceste relații se caracterizează prin dinamismul continuu al dezvoltării lor, prin eforturile bilaterale vizînd găsirea soluțiilor optime ale conținutului și formelor de colaborare reciprocă corespunzător necesităților exigente ale contemporaneității“.**

Alături de noul Tratat româno-cehoslovac de prietenie, colaborare și asistență mutuală, o însemnătate deosebită în evoluția ascendentă a raporturilor dintre țările și popoarele noastre are **Declarația comună cu privire la dezvoltarea în continuare a prieteniei frățești și colaborării multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Cehoslovacă,** semnată la cel mai înalt nivel cu prilejul vizitei efectuate la Praga, în primăvara anului 1981, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat. Este un document ce dă expresie hotărîrii partidelor și țărilor noastre de a acționa pentru amplificarea relațiilor bilaterale, pentru dezvoltarea reciproc avantajoasă a colaborării româno-cehoslovace. Declarația comună din 1981 stabilește, de fapt, un cuprinzător program de lucru vizînd diversificarea și aprofundarea conlucrării pe baze stabile, de lungă durată, valorificării mai eficiente a potențialului economic al celor două țări.

Un rol determinant în adîncirea raporturilor româno-cehoslovace pe multiple planuri au întîlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel. Acestea au conferit valențe noi și au deschis orizonturi largi legăturilor de strînsă colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Cehoslovacia, dintre țările și popoarele noastre, legături întemeiate pe principiile respectării independenței și suveranității naționale, ale deplinei egalități în drepturi și neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. Întîlnirile și convorbirile dintre conducătorii de partid și de stat ai țărilor noastre au pus în lumină, de fiecare dată, voința comună de a asigura o mai bună colaborare și cooperare reciprocă, de a identifica noi forme și domenii de conlucrare.

În cele două decenii care au trecut de la semnarea noului Tratat româno-cehoslovac de prietenie, colaborare și asistență mutuală s-au produs remarcabile transformări atît în viața poporului român, cît și a popoarelor ceh și slovac. Progresele înregistrate de cele două țări în edificarea societății socialiste au deschis perspective tot mai largi colaborării bilaterale. Reamintim, în acest context, formele moderne, în continuă dezvoltare, de conlucrare în sfera economică, respectiv cooperarea și specializarea în producție, colaborarea în domeniul tehnico-științific, precum și extinderea legăturilor pe linia învățămîntului, artei, culturii, în alte sectoare de activitate. În același timp, România și Cehoslovacia își aduc contribuția specifică pe plan internațional la eforturile de reglementare general avantajoasă a problemelor care frămîntă omenirea, în consens cu năzuințele tuturor popoarelor, militînd consecvent pentru înfăptuirea dezarmării și soluționarea pe cale negociată a litigiilor dintre state, pentru edificarea securității în Europa, pentru reluarea politicii de destindere și pace, pentru promovarea înțelegerii și cooperării între națiuni.

Aniversarea de la 16 august constituie pentru poporul nostru un minunat prilej de a-și reafirma convingerea că bunele relații româno-cehoslovace de prietenie și colaborare vor cunoaște o evoluție continuu ascendentă — în consens cu interesele majore ale celor două țări —, reprezentînd, totodată, contribuția României și Cehoslovaciei la creșterea puterii de înrîurire a socialismului în lume, la cauza păcii și înțelegerii internaționale.

N. Pătrașcu

ȘAPTE ZILE

Vom lăsa, firește, pe seama secțiunii de actualitate a revistei abordarea unor felurite și interesante desfășurări politice din viața internațională, rezervînd acestei rubrici-preambul a săptămînii un subiect care ține afișul, cu deosebire în prima decadă a acestei luni, de 43 de ani. 6 și 9 august 1945 au primit botezul tragic al pîrjolului nuclear — au devenit, iată, zile cu nume proprii : Hiroshima și Nagasaki —, rămînînd în memoria generațiilor în continuă primenire ca un avertisment etern împotriva dezlănțuirii oarbe a unor forțe ale materiei pe care omul — care le-a revelat — le mai poate încă stăpîni. 6 august 1945 poate fi luată ca linie de start a unei întreceri pe tărîm militar ce ține omenirea sub o primejdioasă tensiune : cursa armamentelor nucleare, care a întrunit, din fericire, numai cîțiva competitori, dar care, din păcate — cît de nedreaptă este asemenea situație — amenință cu pieirea o omenire întreagă.

Evenimentele din august 1945 nu se uită, nu vor fi uitate niciodată, și se pare (așa ar trebui să fie) că jertfa zecilor de mii de vieți spulberate în cele două orașe japoneze — inutilă, totuși, chiar în termenii strategiei militare din 1945 — a adus la realitate, în ceasul al doisprezecelea, dacă nu mințile întunecate de obsesia supremației militare, în cazul că ele mai există, atunci, în mod sigur, cercuri largi ale opiniei publice mondiale, factori politici investiți cu înalte răspunderi. Așa ne explicăm, de pildă, întîiul pas pe întortocheatul drum al dezarmării făcut cu timiditate prin încheierea acordului sovieto-american cu privire la rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune.

Este îmbucurător să remarcăm că a început distrugerea unor asemenea arme sub ochii exigenți ai unor oameni cu o profesie nouă — să le spunem „inspectori de dezarmare“, experți sovietici și americani care, pînă nu demult, nici nu și-ar fi putut închipui că ar putea merge unii în țara celorlalți pentru a controla riguros traducerea în viață a unui acord. Fiindcă acordul însuși nu părea de domeniul posibilului. Realismul politic marchează, astfel, un prețios punct. Bariera neîncrederii n-a fost însă ridicată total : negocierile de la Geneva cu privire la armele strategice și cosmice înaintează cu mare greutate. Să mai notăm, în aceeași ordine de idei, o știre difuzată prin Buletinul de știri al Casei Albe : guvernul S.U.A. intenționează să construiască doi noi reactori în vederea satisfacerii cererii de tritiu și plutoniu pentru fabricarea de arme nucleare. „Atîta vreme cît S.U.A. se bizuie pe descurajarea nucleară, trebuie să dispunem de capacități sigure și stabile pentru producția de materiale fisionabile“ — declara ministrul american al energiei. Încă două repere : costul reactoarelor — 6,8 miliarde dolari, intrarea în funcțiune — peste 10 ani. Dacă suma ne dă proporția risipei, termenul de dare în exploatare ne sugerează, în schimb, un periculos imobilism al doctrinei militare. Lecția Hiroshimei, însușită temeinic, nu lasă loc nici unui echivoc : a sosit timpul să triumfe pentru totdeauna ceea ce s-a manifestat încă firav în ultimii ani : un nou mod de gîndire și abordare a problemelor păcii și războiului.

Ilie Olteanu

Zona Golfului

Încetarea focului — un succes al realismului politic

Eforturile secretarului general al O.N.U. — care au luat forma unor întîlniri cu membrii Consiliului de Securitate, convorbiri repetate cu reprezentanții celor două țări beligerante — precum și intensa activitate diplomatică desfășurată în sprijinul încetării războiului dintre Iran și Irak au condus la un rezultat pozitiv : acceptarea de către cele două țări a încetării focului — act cu implicații benefice atît în regiunea Orientului Mijlociu, cît și asupra întregului climat internațional.

Opinia publică internațională a primit cu deosebită satisfacție anunțarea de către secretarul general al Națiunilor Unite a încetării focului în conflictul iraniano-irakian începînd cu data de 20 august, ora 3 GMT. Secretarul general al O.N.U. a cerut Iranului și Irakului să trimită reprezentanți la Geneva pentru începerea, la 25 august, a negocierilor directe care se vor desfășura sub auspiciile sale, solicitare acceptată de ambele părți. Totodată, el a cerut părților să nu recurgă la forță pînă la intrarea în vigoare a încetării focului. Perez de Cuellar a declarat că ambele părți i-au dat asigurări că vor respecta încetarea focului în contextul aplicării întocmai a prevederilor rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. Guvernele iranian și irakian au acceptat, de asemenea, „desfășurarea echipelor de observatori ai Națiunilor Unite la ora și data încetării focului“, a menționat secretarul general al O.N.U. După cum a anunțat Perez de Cuellar, în curînd va fi trimis în zonă un corp de observatori ai Națiunilor Unite, format cu participarea a 24 de țări membre ale O.N.U., pentru a supraveghea direct, pe toată lungimea liniei de front, încetarea focului dintre cele două părți beligerante.

După trei săptămîni de întrevederi separate ale lui Javier Perez de Cuellar cu reprezentanții iranieni și irakieni — timp în care partea iraniană a susținut ca negocierile directe să aibă loc după încetarea focului, retragerea trupelor celor două țări în frontierele recunoscute internațional și schimbul de prizonieri, partea irakiană cerînd ca negocierile directe să preceadă aceste trei etape —, cele două state au ajuns la compromisul ca negocierile directe să urmeze imediat după încetarea focului.

Încetarea focului a fost primită cu mare bucurie atît în Irak, cît și în Iran. Postul de radio Bagdad și-a întrerupt emisiunea pentru a anunța importanta știre, iar autoritățile irakiene au publicat un comunicat care decretează trei zile de sărbătoare pentru a celebra acest eveniment. La rîndul ei, partea iraniană a declarat, imediat după transmiterea știrii privind încetarea focului, că, începînd chiar din acea zi, Iranul se va abține de la orice acțiune militară terestră, maritimă sau aeriană. Iar ministrul de externe iranian, Ali Akbar Velayati, a calificat anunțul secretarului general al O.N.U. ca „istoric“, menționînd, totodată, că data și ora încetării focului, precum și data începerii negocierilor directe, fixate de Javier Perez de Cuellar, „le-am acceptat fără discuție“.

Consiliul de Securitate acceptă și sprijină decizia secretarului general al O.N.U. (privind data încetării focului și începerea de negocieri directe), precum și apelurile sale la moderație adresate părților — a declarat președintele în exercițiu al Consiliului, Li Luyte (R.P. Chineză).

După aproape opt ani de lupte înverșunate, conflictul iraniano-irakian, apreciat ca unul din cele mai sîngeroase și mai distrugătoare din întreaga perioadă postbelică, se apropie de sfîrșit. Potrivit unor estimări, în acest război și-au pierdut viața mai mult de un milion de persoane, pagubele materiale fiind apreciate la peste 160 miliarde dolari, aceasta afectînd foarte grav progresul economico-social al celor două țări în curs de dezvoltare.

Conflictul a pricinuit, de asemenea, mari daune unor țări neutre ale căror nave comerciale tranzitau prin apele internaționale ale Golfului. Din aprilie 1984 pînă în prezent, peste 500 de vase au fost atacate, deteriorate, unele scufundate, peste 400 de marinari pierzîndu-și viața. Comparînd cei aproape opt ani de lupte cu cele trei săptămîni de negocieri directe de la sediul Națiunilor Unite, metoda tratativelor se dovedește, din nou, ca singura soluție realistă în rezolvarea diferendelor dintre state.

Ca și celelalte războaie așa-zis locale, conflictul din Golf a demonstrat că, în condițiile actuale, în care raporturile dintre state se află într-o strînsă interdependență, nici „un punct fierbinte“ de pe glob nu poate fi considerat ca izolat. De asemenea, nici o stare de încordare nu poate avea consecințe strict regionale. Anii de război dintre cele două țări au provocat o vie îngrijorare tuturor statelor, indiferent de distanța la care se aflau de acest „vulcan în erupție“. Este încă o dovadă grăitoare că soluționarea marilor probleme ale omenirii, între care se află și conflictele regionale, se poate înfăptui numai printr-o largă participare a tuturor țărilor mari, mici și mijlocii, a organismelor internaționale. Desigur că un rol important revine statelor din regiune, și, în primul rînd, celor direct implicate, hotărîrea Iranului și Irakului de a înceta ostilitățile, de a se așeza la masa tratativelor fiind, în acest sens, revelatoare. Negocierile indirecte dintre reprezentanții celor două țări beligerante, sub auspiciile secretarului gene-

Textul rezoluției nr. 598

privind încetarea ostilităților dintre Iran și Irak

La 20 iulie 1987, Consiliul de Securitate al O.N.U. a adoptat în unanimitate rezoluția 598.

Consiliul de Securitate :

Reafirmînd rezoluția sa 582 (1986),

Profund preocupat de faptul că, în pofida apelurilor sale la o încetare a focului, conflictul dintre Iran și Irak continuă fără a-și diminua intensitatea și pricinuiește grele pierderi de vieți omenești și distrugeri materiale,

Deplîngînd declanșarea și continuarea conflictului,

Deplîngînd, de asemenea, bombardarea unor centre populate exclusiv de către civili, atacurile împotriva navelor neutre sau a avioanelor civile, violarea drepturilor internaționale umanitare și a altor reguli care privesc conflictele armate și, în special, utilizarea armelor chimice, ceea ce contravine obligațiilor ce decurg din protocolul de la Geneva din 1925,

Profund preocupat față de posibilitatea unei noi escaladări și extinderi a conflictului,

Hotărît să pună capăt tuturor acțiunilor militare între Iran și Irak,

Convins de necesitatea de a se ajunge la o reglementare globală, justă, onorabilă și durabilă între Iran și Irak,

Reamintind dispozițiile Cartei O.N.U., în special obligația ca toate statele membre să-și rezolve diferendele internaționale prin mijloace pașnice, în așa fel încît pacea și securitatea internațională, ca și dreptatea să nu fie puse în pericol,

Constatînd că există o amenințare la adresa păcii ca urmare a conflictului dintre Iran și Irak,

Acționînd în virtutea articolelor 39 și 40 ale Cartei Națiunilor Unite,

1) Cere, ca primă măsură în vederea unei reglementări negociate, ca Iranul și Irakul să respecte imediat încetarea focului, să suspende toate acțiunile militare pe pămînt, pe mare și în aer, să retragă fără întîrziere toate forțele pînă la frontierele internaționale recunoscute.

2) Roagă secretarul general al O.N.U. să trimită o echipă de observatori ai Națiunilor Unite pentru a verifica, a confirma și a superviza încetarea focului și retragerea forțelor și roagă, totodată să ia în consultare cu cele două părți dispozițiile necesare realizării acestui obiectiv și să prezinte un raport Consiliului în legătură cu această problemă.

3) Cere cu insistență ca prizonierii de război să fie eliberați și repatriați fără întîrziere după încheierea ostilităților active, în conformitate cu cea de-a treia convenție de la Geneva, din 12 august 1949.

4) Cere Iranului și Irakului să coopereze cu secretarul general pentru punerea în aplicare a prezentei rezoluții, pentru a sprijini eforturile de mediere care să conducă la o reglementare globală, ral al O.N.U., care s-au desfășurat în ultimele săptămîni la sediul Națiunilor Unite, evidențiază, o dată mai mult, că atunci cînd se dă dovadă, și de-o parte și de alta, de flexibilitate, de bunăvoință, obstacolele — oricît de serioase ar fi ele — pot fi depășite.

Încă de la izbucnirea ostilităților din zona Golfului, în septembrie 1980, țara noastră s-a pronunțat, în mod consecvent, pentru încetarea luptelor, manifestîndu-și, totodată, îngrijorarea față de prelungirea conflictului. România a lansat repetate îndemnuri pentru reconciliere, pentru inițierea de tratative, astfel ca problemele litigioase dintre Iran și Irak să fie discutate și soluționate pe cale pașnică de țările în cauză. Această poziție principială și constructivă, înscrisă în documente de partid și de stat privind politica externă a țării noastre, a fost exprimată în cadrul întîlnirilor cu reprezentanți ai ambelor state, la Națiunile Unite și în alte organisme internationale.

Acceptarea de către Iran și Irak a încetării focului și hotărîrea de a soluționa diferendul prin negocieri directe scoate pregnant în relief adevărul potrivit căruia nu există problemă care să nu poată fi rezolvată pe cale pașnică, prin tratative, dacă se pornește de la respectarea dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, de la interesele generale ale păcii și securității.

Consecventă principiilor sale, țara noastră își exprimă încrederea că se va acționa, în continuare, într-o atmosferă de stimă și încredere, pentru aplicarea în totalitate a prevederilor rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U., punîndu-se mai presus de orice interesele fundamentale ale celor două popoare, ale păcii și securității internaționale.

Ștefan Cârjă

justă și onorabilă, acceptabilă pentru cele două părți, la soluționarea tuturor problemelor în suspensie în conformitate cu principiile înscrise în Carta O.N.U.

5) Cere tuturor celorlalte state să dea dovada celei mai mari rețineri, să se abțină de la toate actele care ar putea intensifica și extinde mai mult conflictul și de a facilita, astfel, aplicarea prezentei rezoluții.

6) Roagă pe secretarul general să exploreze, consultîndu-se cu Iranul și Irakul, posibilitatea de a însărcina un organ imparțial de anchetă asupra responsabilității în ceea ce privește conflictul și de a raporta Consiliului în legătură cu această posibilitate.

7) Recunoaște amploarea daunelor datorate conflictului și necesitatea eforturilor de reconstrucție cu asistență internațională adecvată, după terminarea conflictului și, în această privință, cere secretarului general să desemneze o echipă de experți pentru studierea problemei reconstrucției și cere să se raporteze Consiliului de Securitate.

8) Roagă, pe de altă parte, pe secretarul general că examineze, consultîndu-se cu Iranul și Irakul și cu alte state din regiune, măsurile susceptibile de întărire a securității și stabilității în regiune.

9) Roagă pe secretarul general să informeze în legătură cu aplicarea prezentei rezoluții.

10) Decide să se reunească ori de cîte ori este nevoie pentru a lua în considerație adoptarea de noi hotărîri cu scopul de a asigura respectarea prezentei rezoluții.

CIUDAD DE MEXICO

Apel la cooperare

Mexicul a găzduit cea de a treia reuniune a Comisiei Sud-Sud, dedicată întăririi unității de acțiune și cooperării între țările în curs de dezvoltare.

În localitatea Cocoyoc, la aproximativ 100 km la sud de capitala mexicană, 28 de personalități politice din diverse state ale lumii a treia, constituind Comisia Sud-Sud, s-au întrunit pentru a dezbate probleme referitoare la situația economiei mondiale, cu deosebire aspecte privind țările în curs de dezvoltare, precum datoria externă, perspectivele rundei Uruguay de negocieri comerciale multilaterale, evoluțiile din domeniul colaborării în America Latină, Asia și Africa. Participanții — informa agenția „Prensa Latina“ — au în vedere formularea unor recomandări și propuneri de soluționare a dificultăților de ordin economic și social cu care se confruntă statele în curs de dezvoltare.

Colaborarea țărilor în curs de dezvoltare, unitatea lor de acțiune s-au relevat tot mai mult, în ultimii ani, drept coordonate esențiale ale eforturilor depuse de aceste state pentru întărirea independenței lor, inclusiv în sfera economică, pentru depășirea greutăților din calea propășirii economice și sociale și înscrierea pe drumul progresului multilateral.

Datorită aspirațiilor comune, a situației lor asemănătoare, țările în curs de dezvoltare au interese identice sau foarte apropiate în cadrul colaborării lor. Populația acestor state reprezintă două treimi din locuitorii planetei. Ele dispun de 70 la sută din suprafețele agricole, ca și de procente însemnate din materii prime ca petrolul (70 la sută din producția mondială), cupru, plumb și bauxită (80 la sută), cauciuc natural (peste 90 la sută).

În prezent, colaborarea Sud-Sud înregistrează primii pași în direcția depășirii relațiilor bilaterale sau regionale, urmărindu-se — după cum se observă de către comentatori — dezvoltarea conlucrării mai ales în domenii practic necesare și posibile și, pe baza acumulării experienței și a consolidării rezultatelor obținute, să se treacă la extinderea acestei cooperări.

Evoluții recente relevă tendința existentă în rîndul statelor în curs de dezvoltare — confruntate, în marea lor majoritate, cu problemele lichidării subdezvoltării — de a-și înfăptui obiectivele de propășire economică și socială, în primul rînd prin efortul propriu, dar și printr-o colaborare crescîndă cu alte state ale lumii și, într-o măsură sporită, prin conlucrarea dintre ele. Este, de pildă, evidentă, în cadrul comerțului Sud-Sud, creșterea ponderii schimburilor de bunuri manufacturate între țările lumii a treia. Rapoarte ale unor instituții internaționale fac cunoscut sporul în volum al schimburilor Sud-Sud, care — indică aceste documente — pot fi considerate, în prezent ca „un fapt distinct în evoluția comerțului mondial“. Aceste schimburi — sublinia un bine cunoscut economist, François Velas — „nu trebuie considerate ca o repliere a țărilor în curs de dezvoltare asupra lor însele, ci mai curînd ca un stadiu de dezvoltare spre un acces plenar la piața mondială“.

Preocupările țărilor în curs de dezvoltare — în atenția Comisiei Sud-Sud, întrunită de astă dată în Mexic — sînt cu atît mai însemnate cu cît, așa cum releva, de curînd, președintele Comisiei, fostul președinte tanzanian Julius Nyerere, omenirea este amenințată, în prezent, de două mari pericole : „Unul — afirma el — este bomba nucleară, iar celălalt este sărăcia“, fenomen afectînd o mare parte a populației țărilor în curs de dezvoltare. În contextul eforturilor de combatere a acestui fenomen, J. Nyerere s-a referit la necesitatea instituirii unei noi ordini economice internaționale, care, după opinia sa, ar constitui un act de justiție.

Se impune tot mai mult ideea unui moratoriu privind datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare, deoarece acestea sînt în imposibilitatea de a o rambursa în actualele condiții — a apreciat Julius Nyerere. El a afirmat că statele subdezvoltate trebuie să manifeste curaj, fermitate și perseverență pentru a face față problemelor cu care se confruntă.

Referindu-se la actuala reuniune a Comisiei Sud-Sud, găzduită de Mexic, Nyerere a precizat că vor fi examinate măsuri care să permită lumii a treia să creeze „un for al debitorilor“, unde să fie analizate problemele lor comune. El a insistat asupra necesității abordării în profunzime a relațiilor Nord-Sud, ținîndu-se seama de repercusiunile economice, financiare și comerciale ale pozițiilor adoptate de statele industrializate occidentale față de țările în curs de dezvoltare. „Va trebui — a subliniat J. Nyerere — să lansăm un apel la cooperare statelor din Nord, în încercarea de a schimba actuala ordine economică internațională și a favoriza dezvoltarea națiunilor din Sud“.

Pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe relații de echitate, egalitate și deplin respect al independenței tuturor statelor lumii, s-a pronunțat, în discursul său, și președintele țării-gazdă, Miguel de la Madrid. De asemenea, el a evocat necesitatea găsirii unor soluții operante și echitabile în problema datoriei externe și a cerut creditorilor să răspundă pozitiv eforturilor întreprinse de țările debitoare pentru rezolvarea acestei situații împovărătoare.

Cea de-a treia reuniune a Comisiei Sud-Sud și-a încheiat lucrările prin adoptarea unui document privind o serie de probleme economice importante ale țărilor în curs de dezvoltare. Participanții au examinat modalitățile de cooperare între țările din Sud, experiențele în domeniul colaborării în America Latină, Asia și Africa, subliniind necesitatea promovării comerțului Sud-Sud, ca aspect fundamental al strategiilor de dezvoltare. Documentul adoptat se pronunță pentru realizarea unui nou acord cu națiunile industrializate referitor la comerț, credite și finanțare și critică măsurile protecționiste ale statelor industrializate, care încalcă sau ignoră acorduri anterioare stabilite în cadrul GATT și afectează statele lumii a treia.

Sînt, aceste luări de poziții, o expresie a hotărîrii statelor în curs de dezvoltare de a acționa pentru amplificarea conlucrării dintre ele, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, care să permită, astfel, înfăptuirea aspirațiilor de progres și bunăstare ale tuturor popoarelor.

L. Nichifor

Conferința O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva

Interzicerea armelor chimice – obiectiv prioritar al actualei sesiuni

În ansamblul temelor care se află pe agenda Conferinței O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva, problema interzicerii armelor chimice ocupă un loc special, prioritar.

Prioritatea acestei teme se datorează, în primul rînd, faptului că armele chimice au fost considerate, întotdeauna, drept o categorie aparte în sistemul de arsenale militare ale statelor. Ele nu au fost niciodată acceptate, ca făcînd parte din armamentul „clasic“, datorită, mai ales, factorului psihologic, repulsiei generale față de acest gen de arme. Încă din antichitate, omorîrea prin otravă era considerată drept crima cea mai josnică. Romanii aveau chiar un dicton care spunea „armis bella non veneris geni“ (războiul se poartă cu arme, nu cu otravă). Folosirea, în aprilie 1915, în operațiunile militare din primul război mondial, a unor gaze asfixiante a produs reacții negative, conturîndu-se un larg consens internațional în favoarea interzicerii utilizării acestor arme de distrugere în masă.

În al doilea rînd pentru că negocierile cu privire la interzicerea armelor chimice au o istorie îndelungată. Primele încercări de scoatere în afara legii a armelor chimice au fost făcute încă înainte de folosirea lor pe cîmpul de luptă, în cadrul negocierilor pentru elaborarea Declarației de la St. Petersburg, din 1868, și a Conferințelor de la Haga, din 1899 și 1907. Un moment important îl reprezintă anul 1925 cînd a fost negociat și semnat Protocolul pentru interzicerea utilizării în caz de război a gazelor asfixiante, otrăvitoare sau altele, precum și a metodelor bacteriologice de luptă, semnat la Geneva, la 17 iunie 1925. Întrucît 34 din statele părți la Protocolul de la Geneva, inclusiv Anglia, China, Franța, S.U.A. și U.R.S.S. și-au rezervat dreptul de a utiliza armele chimice ca măsură de represalii în cazul în care un agresor ar folosi asemenea arme contra lor, efectul practic al acestui instrument juridic a fost de a legaliza obligația principalelor puteri militare de a nu fi primele care să utilizeze armele chimice. Dacă la aceasta adăugăm faptul că Protocolul de la Geneva nu dispune de nici un mijloc de verificare sau control asupra modului în care statele își respectă obligațiile asumate, avem o idee în ce privește eficiența limitată a acestui instrument internațional.

În fine, pentru că interzicerea armelor chimice ar reprezenta o primă măsură de scoatere în afara legii a unor armamente concrete, care există în arsenalele statelor și care au fost folosite în operațiuni militare.

Într-adevăr, deși în cel de-al doilea război mondial armele chimice nu au fost utilizate, experimentarea, producția, perfecționarea și stocarea lor a continuat, apreciindu-se că astăzi în lume un număr de 25 de state dispun în arsenalele lor de asemenea arme sau le pot produce și utiliza în scopuri militare, în cazul în care apare necesar.

Începerea la Geneva a negocierilor propriu-zise pe tema armelor chimice și bacteriologice poate fi fixată cu 20 de ani în urmă, în vara anului 1968, cînd guvernele reprezentate în Comitetul celor 18 state pentru dezarmare au convenit să includă pe agenda negocierilor lor tema agenților chimici și bacteriologici. Includerea acestui punct pe ordinea de zi a permis elaborarea, într-o perioadă relativ scurtă de timp, respectiv pînă în anul 1972, a unei Convenții cu privire la interzicerea dezvoltării, producției și stocării armelor bacteriologice (biologice) și cu toxine și a distrugerii lor, la care sînt parte peste 100 de state și care a intrat în vigoare încă în anul 1975.

În paralel cu negocierile pentru încheierea acestei convenții, cît și ulterior, au continuat la Geneva și tratativele în vederea elaborării unei convenții privind armele chimice.

În prezent activitatea Conferinței O.N.U. pentru dezarmare pe tema armelor chimice se desfășoară în cadrul unui comitet special de negocieri și a patru grupe de lucru ale acestuia, pe baza unui proiect de convenție unificat (Document CD/787 din 28 august 1987). Acest proiect a fost elaborat pe baza propunerilor avansate de U.R.S.S., în 1982, privind principalele prevederi ale unei convenții de interzicere și distrugere a armelor chimice, a proiectului de convenție prezentat de S.U.A., în 1984, și a numeroaselor propuneri avansate de alte țări participante, inclusiv de România. Acest document include, practic, principalele prevederi ale unei viitoare Convenții privind armele chimice grupate pe 16 capitole, precum și o serie de anexe avînd, mai ales, un caracter tehnic, de specialitate. Marea majoritate a prevederilor au fost deja convenite cu titlu preliminar, existînd însă și dispoziții față de care o serie de state participante au rezerve ori care nu au fost încă acceptate sau convenite.

Din analiza principalelor prevederi convenite pînă în prezent se conturează posibilitatea definitivării unei convenții internaționale care să interzică atît utilizarea armelor chimice, cît și perfecționarea, producerea, obținerea lor în orice alt mod, stocarea, păstrarea și transferul direct sau indirect de asemenea arme. Se are, totodată, în vedere asumarea de către state a angajamentului de a nu efectua nici alte activități care ar putea constitui pregătiri militare în vederea utilizării armelor chimice.

Aceste angajamente fundamentale sînt completate cu obligația statelor părți de a distruge stocurile de arme chimice, pe care le dețin sau care se află sub jurisdicția ori controlul lor, precum și instalațiile pentru producerea acestora. În acest scop, în cel mult 30 de zile de la intrarea în vigoare a Convenției, participanții urmează să prezinte declarații în care să precizeze dacă dețin arme chimice sau instalații de producere a acestora, amplasamentul lor exact, natura și scopul general al activităților respective.

Statele părți se obligă să prezinte planuri de distrugere a armelor chimice și a instalațiilor de producere a acestora și să dea acces la stocurile de asemenea arme sau la instalațiile respective, începîndu-se cel mai tîrziu cu 12 luni și terminîndu-se în cel mult 10 ani de la intrarea în vigoare a Convenției pentru statul respectiv. Toate aceste activități vor fi supuse controlului, inclusiv prin inspecții la fața locului.

În proiectul de convenție au fost, de asemenea, convenite proceduri referitoare la condițiile și limitele în care se vor putea produce, după intrarea în vigoare a convenției, substanțe supertoxice letale pentru scopuri permise cum ar fi cercetarea medicală sau verificarea mijloacelor de protecție împotriva agenților chimici, precum și crearea unui „Comitet consultativ“ format din reprezentanții tuturor statelor părți la Convenție, însărcinat cu asigurarea aplicării în practică a acesteia.

Convenirea acestor părți importante ale viitorului instrument internațional, menit să pună în afara legii armele chimice, nu face decît să sublinieze necesitatea urgentării negocierilor în cadrul Conferinței pentru dezarmare O.N.U. de la Geneva în vederea definitivării sale cît mai urgente.

Practic, elementele care au rămas neconvenite se referă la modalitățile de a verifica neproducerea, în viitor, a armelor chimice de către industria chimică civilă și controlul prin inspecții la fața locului, în cazul în care un stat parte are îndoieli în legătură cu respectarea angajamentelor asumate de un alt participant la Convenție.

Rămîn, de asemenea, nerezolvate și unele aspecte de ordin tehnic și de specialitate cum ar fi definitivarea listei substanțelor chimice care vor fi supuse interdicțiilor, ordinea de eliminare a stocurilor de arme chimice și a instalațiilor de producere ale acestora etc.

Această situație a făcut ca de la începerea celei de a doua părți a sesiunii din acest an a Conferinței — care a fost reluată, la Geneva, începînd cu 5 iulie a.c. — eforturile participanților să fie concentrate, cu precădere, asupra negocierilor referitoare la controlul neproducerii armelor chimice în industria civilă. Au fost abordate, mai ales, problemele ce privesc verificarea producerii în scopuri permise a diferitelor categorii de substanțe chimice toxice și supertoxice letale, cum ar fi de exemplu cele produse în scopuri farmaceutice sau pentru utilizarea în agricultură, protejarea informațiilor cu caracter confidențial în cadrul operațiunilor de control, posibilitățile de verificare a obligațiilor statelor că nu vor întreprinde activități de perfecționare, precum și o serie de propuneri avansate cu privire la efectuarea unor misiuni ad-hoc de control și, mai ales, sfera de aplicare a acestuia.

Pînă în prezent, în toate aceste aspecte nu s-au înregistrat încă evoluții de natură a permite convenirea unor texte unanim acceptabile, care să fie incluse în proiectul de convenție.

Dificultățile legate de verificarea neproducerii unor arme chimice se datorează, fără îndoială, și existenței unor factori obiectivi. Este vorba, în special, de faptul că o serie de substanțe foarte toxice, care ar putea fi folosite în scopuri militare, sînt produse în mod curent de industria chimică pașnică, fiind utilizate în petrochimie, în producerea îngrășămintelor și a pesticidelor, precum și în industria farmaceutică. De exemplu, oxiclorura de fosfor este elementul de bază pentru producerea armei chimice cunoscute de specialişti sub numele de tabun. În acelaşi timp, ea se utilizează în fabricarea pesticidelor sau a unor aditivi pentru producţia de materiale plastice şi cauciuc sintetic ori a lichidelor pentru transmisiile hidraulice.

Este evident, totodată, că experienţa importantă de care se dispune în lume în problemele controlului internaţional — cum ar fi, de exemplu, sistemul de verificare al neproliferării armelor nucleare prin intermediul Agenţiei Internaţionale pentru Energia Atomică, sistemul instituit prin Documentul Conferinţei de la Stockholm pentru măsuri de încredere şi de securitate şi pentru dezarmare în Europa, sistemul complex de control al Tratatului dintre U.R.S.S. şi S.U.A. cu privire la lichidarea rachetelor lor cu rază medie şi mai scurtă de acţiune — oferă o largă varietate de soluţii care pot fi aplicate, luîndu-se în considerare toate elementele specifice.

Ceea ce se impune în prezent este ca — pornindu-se de la numeroasele propuneri existente pe tema controlului şi folosindu-se experienţa importantă de care se dispune pe plan internaţional — să se treacă la elaborarea unor soluţii unanim acceptabile pentru problemele verificării care să ofere garanţii rezonabile că statele îşi îndeplinesc cu bună credinţă obligaţiile asumate. Este, desigur, evident că dată fiind ponderea deosebită pe care o are astăzi industria chimică în activitatea economică a marii majorităţi a statelor, un sistem de control perfect este imposibil de realizat, atît din raţiuni tehnice cît şi financiare, economice sau comerciale. Aspectele legate de necesitatea protejării secretelor industriale în domeniul chimiei nu trebuie nici ele ignorate sau subestimate.

Negocierile care s-au desfăşurat în ultima perioadă, în cadrul Conferinţei O.N.U. pentru dezarmare, lasă impresia că la Geneva „se bate pasul pe loc". În condiţiile evoluţiilor care au loc pe plan internaţional apare, tot mai evident, că în vederea asigurării condiţiilor de stabilitate şi securitate pentru toate statele lumii, pentru reducerea pericolului de război şi înfăptuirea dezarmării este necesar ca — în strînsă legătură cu acţiunile şi măsurile practice de reducere şi eliminare a armelor nucleare — să se realizeze şi lichidarea armelor chimice. Aceasta impune mobilizarea voinţei politice a tuturor statelor în vederea convenirii unor soluţii unanim acceptabile pentru problemele rămase în suspensie în negocierile de la Geneva, ceea ce ar permite definitivarea, cît mai grabnică, a Convenţiei pentru interzicerea armelor chimice şi adoptarea sa pe plan internaţional.

Teodor Mureşan

Reuniunea general-europeană de la Viena

„O întrerupere tehnică"

La 5 august s-au întrerupt, din nou, lucrările Reuniunii de la Viena pentru securitate şi cooperare în Europa, urmînd ca acestea să fie reluate la 29 august 1988. Pauza de trei săptămîni, considerată de cele treizeci şi cinci de delegaţii participante „o întrerupere tehnică", ar trebui, după dorinţa unanimă a participanţilor, să fie etapa finală.

Începute la 4 noiembrie 1986, lucrările Reuniunii de la Viena durează de aproape doi ani, fără a se reuşi, însă, să se ajungă la noi înţelegeri, menite să contribuie la întărirea securităţii pe continent şi la dezvoltarea cooperării între toate statele participante în domeniile care alcătuiesc sfera raporturilor dintre cele treizeci şi cinci de state semnatare ale Actului final de la Helsinki.

După parcurgerea mai multor etape de dezbateri şi negocieri şi în condiţiile în care la nici un alt forum general-european nu au fost prezentate aşa multe propuneri ca la Reuniunea de la Viena, este firesc ca opinia publică să se întrebe care sînt cauzele ce împiedică punerea de acord a unui document final, care să dea expresie, în mod veridic, preocupărilor reale şi profunde ale popoarelor continentului nostru şi să conţină noi căi, metode şi mijloace de apropiere şi conclurare, în pace şi înţelegere, între toate ţările europene, aşa cum s-a convenit la Helsinki, în urmă cu treisprezece ani.

Trecerea în revistă a drumului parcurs, analiza poziţiilor statelor participante şi a propunerilor pe care acestea le-au prezentat duc, în mod obiectiv, la concluzia că dintre cauzele multiple şi complexe care au împiedicat realizarea unor înţelegeri, pînă la această dată, două sînt determinante : folosirea de către unele ţări participante a cadrului oferit de Reuniunea de la Viena pentru scopuri de propagandă, de confruntare şi dezinformare a opiniei publice ; prezentarea unor propuneri care nu ţin seama de realităţile de pe continent, de interesul tuturor ţărilor europene şi care, prin urmare, nu pot întruni consensul tuturor statelor participante.

Ca durată, faza care s-a încheiat a fost o etapă maraton, lucrările prelungindu-se din aprilie pînă în august, iar, ca bilanţ, rezultatele sale sînt nesemnificative, deşi încercările de a se ajunge la un acord asupra documentului final au fost numeroase.

Proiectul de document final prezentat de ţările neutre şi nealiniate, la 13 mai a.c., nu a reuşit să întrunească acordul tuturor statelor participante. Ţările socialiste, pe de o parte, şi ţările occidentale, pe de altă parte, au avansat o serie de amendamente, destinate să determine luarea în considerare a intereselor statelor respective într-un domeniu sau altul.

România a avansat, la rîndul său, sugestii şi propuneri pentru echilibrarea conţinutului proiectului de document final prezentat de ţările neutre şi nealiniate. Propunerile ţării noastre vizează asumarea unor angajamente mai ferme şi mai concrete privind dezvoltarea neîngrădită a schimburilor şi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice, asigurarea efectivă a drepturilor omului la viaţă, la muncă, locuinţă, învăţătură şi cultură, educarea şi pregătirea corespunzătoare a tinerei generaţii în vederea desfăşurării unei activităţi utile în societate şi garantarea de locuri de muncă pentru tineret, asigurarea egalităţii femeii cu bărbatul în toate sferele vieţii politice, economice şi sociale şi altele. Delegaţia română a prezentat, de asemenea, o serie de sugestii referitoare la stabilirea unor modalităţi mai raţionale şi mai eficiente de purtare a dialogului şi conlucrării general-europene.

În ciuda eforturilor depuse, delegaţiile participante la Reuniunea de la Viena nu au reuşit încă să realizeze o armonizare a poziţiilor şi intereselor celor treizeci şi cinci de state, lucrările acestei noi etape încheindu-se fără rezultate notabile.

Dacă în domeniul militar şi de securitate există posibilităţi reale de înţelegere, atît în ceea ce priveşte reluarea tratativelor începute la Stockholm pentru adoptarea de noi măsuri de încredere şi de securitate, cît şi organizarea unor negocieri de dezarmare convenţională în Europa, în alte domenii posibilităţile sînt sensibil diminuate, fie din cauza refuzului unor ţări de a-şi asuma răspunderi şi obligaţii concrete şi ferme privind dezvoltarea, fără îngrădiri şi obstacole, a schimburilor şi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice, fie din cauza încercărilor de a instituţionaliza şi de a „legaliza" amestecul în treburile interne ale altor state, prin impunerea unor „modele" şi „regulamente", care nu ţin seama de diferenţele de sistem politic, social şi economic existente în Europa, de imperativul respectării suveranităţii şi independenţei naţionale ale tuturor statelor participante la procesul general-european de securitate şi cooperare. Deşi, în ultima parte a actualei faze a lucrărilor Reuniunii de la Viena, s-au făcut numeroase declaraţii de bune intenţii, acestea nu au fost urmate de paşi concreţi care să dovedească, într-adevăr, voinţa de compromis a ţărilor respective. Refuzul de a lua în considerare punctele de vedere ale unui stat sau altul, de a negocia pe baza tuturor propunerilor prezentate nu numai că nu are nici un temei, dar este contrar înseşi normelor convenite la Helsinki şi care stau la baza procesului general-european. După cum este cunoscut, potrivit regulei consensului, chemată să dea expresie egalităţii suverane a statelor participante la acest proces, nici o hotărîre privind securitatea şi cooperarea în Europa nu poate fi adoptată fără acordul tuturor celor treizeci şi cinci de state semnatare ale Actului final de la Helsinki sau împotriva intereselor vreunuia dintre ele. Consensul se bazează pe compromis şi nu pe impunere, pe negocieri purtate cu răbdare şi bunăvoinţă şi nu pe adoptarea unor hotărîri sau decizii pe care nu le pot accepta toţi partenerii. Respectarea acestei norme fundamentale este necesară atît pentru păstrarea integrităţii, cît şi pentru asigurarea continuităţii procesului de securitate şi cooperare în Europa, care nu poate fi dus mai departe fără bunăvoinţă şi spiritul de înţelegere al tuturor participanţilor.

Pauza intervenită în lucrările Reuniunii de la Viena este o ocazie binevenită pentru analiză şi reflecţie asupra drumului parcurs de acest forum, de procesul european de securitate şi cooperare, în general ,şi, mai ales, asupra perspectivelor acestuia. Îndepărtarea de la scopurile şi normele iniţiale, stabilite la Helsinki, denaturarea sau singularizarea unor aspecte, a unor componente ale acestui proces sau condiţionarea unora de altele pot aduce prejudicii ireparabile cauzei păcii, înţelegerii, securităţii şi colaborării pe continent.

Viorel Doru

Convorbirile cvadripartite privind Africa australă

O nouă rundă și o primă măsură concretă

O rundă în doi timpi, așa poate fi considerată cea de-a patra intîlnire oficială cvadripartită — Angola, Cuba, Africa de Sud și Statele Unite —, desfășurată săptămîna trecută. Convocată pentru zilele de 2 și 3 august, la Geneva, noua reuniune — consacrată reglementării pe cale politică a situației conflictuale din sudul Africii — s-a încheiat, se poate spune, luni seara, cînd în capitalele celor patru țări a fost difuzată declarația comună, anunțată.

Dacă, în comunicat, părțile s-au rezumat la a preciza că „negocierile au fost detaliate, rodnice și pozitive“ și că viitoarea reuniune cvadripartită va avea loc după 22 august, în declarația comună se declară că „Angola, Cuba și Africa de Sud, prin medierea Statelor Unite, au convenit încetarea imediată a focului între forțele lor, pe durata negocierilor“.

Reuniunea de la Geneva, prezidată de Statele Unite, .. avea drept obiectiv să permită Angolei, Cubei și Africii de Sud definirea modalităților de aplicare a prevederilor „Acordului de principiu privind reglementarea conflictului din Africa australă“, încheiat în cadrul convorbirilor de la New York (11—23 iulie a.c.) și ratificat, între timp, de guvernele celor trei țări direct interesate. Reamintim (pentru detalii vezi „Lumea“ nr. 32) că prin acordul de principiu s-a convenit asupra necesității încetării stării de război din regiune, care durează de peste 13 ani, și pregătirii condițiilor pentru accesul Namibiei la independență, în conformitate cu rezoluția 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. Totodată, Cuba se angaja să-și deplaseze, mai întîi, trupele din sudul în nordul Angolei și, apoi, să le retragă, în mai multe etape, de pe teritoriul acestei țări, pe baza unui acord între Angola și Cuba.

În debutul reuniunii, regimul de la Pretoria a avut o inițiativă considerată de observatori drept „o abilă manevră diplomatică destinată, în cazul unui eșec al convorbirilor, să arunce responsabilitatea asupra părții adverse“. Despre ce este vorba ? Șeful delegației sud-africane, Neil Van Heerden, a venit cu unele propuneri care reprezentau, în fond, o nouă încercare a regimului de la Pretoria de a condiționa accesul la independență al Namibiei de retragerea trupelor cubaneze din Angola. Prin aceasta, așa cum subliniază agențiile de presă, guvernul sud-african a vrut „să tatoneze terenul, în speranta că cealaltă tabără le va respinge“, și va apărea astfel „drept răspunzătoare“ pentru eșecul tratativelor.

Reluind, în cadrul unei conferințe de presă ținute la Pretoria, propunerile făcute de reprezentantul țării sale la reuniunea de la Geneva, ministrul de externe sud-african, Roelof „Pik“ Botha, a declarat, după cum transmite agenția „DPA“, că aplicarea rezoluției 435 a Consiliului de Securitate privind independența Namibiei ar urma să înceapă la 1 noiembrie a.c. Trupele cubaneze vor trebui să părăsească Angola pînă la 1 iunie 1989, zi în care în Namibia vor fi organizate alegeri libere sub supravegherea O.N.U.

Reprezentanții Cubei și Angolei la reuniunea de la Geneva au respins aceste propuneri, pe care — așa cum se afirmă într-o declarație a purtătorului de cuvînt al delegației cubaneze — le consideră „inacceptabile“. Atitudinea R.S.A., se relevă în declarația purtătorului de cuvînt, nu numai că violează principiile pe baza cărora s-au desfășurat convorbirile anterioare de la Londra, Cairo și New York, dar contravine și spiritului acordurilor convenite la New York de părțile implicate în conflict, potrivit cărora, fără discuții și concertări prealabile, nici una dintre părți nu poate impune propriile sale opinii celorlalți protagoniști.

Declarația purtătorului de cuvînt al delegației cubaneze afirmă că R.S.A. nu poate fixa data retragerii trupelor cubaneze din Angola care apără această țară împotriva agresiunii lansate chiar de guvernul de la Pretoria. Aceasta va fi stabilită, în mod suveran, de către Angola și Cuba, în momentul în care vor înceta amenințările la adresa integrității și suveranității Angolei. De asemenea, R.S.A. nu poate condiționa independența Namibiei de încetarea ajutorului angolez către Congresul Național African și nici nu poate cere să se impună restricții asupra activităților SWAPO. Propunerile guvernului sud-african — adaugă declarația — reprezintă o nouă încercare de a restabili o legătură între independența Namibiei și prezența cubaneză în Angola.

Cuba și Angola — se subliniază în încheierea declarației — își reafirmă disponibilitatea de a continua, cu seriozitate și în spirit de respect față de toate părțile, negocieri necesare pentru a se ajunge la o pace justă în sud-vestul Africii.

Comunicatul de presă de la Geneva anunta că în ziua de 8 august va fi difuzată, în capitalele celor patru țări participante, o declarație comună privind rezultatele convorbirilor. Conținutul acesteia — făcut cunoscut cercurilor de presă marți dimineața — evidențiază faptul că participanții la reuniune au reușit, în cele din urmă, să adopte un document comun. Sub forma unui tratat oficial, el cuprinde cele 14 acorduri de principiu convenite la întîlnirea ce a avut loc, în luna iulie, la New York.

Delegațiile Angolei, Cubei și Africii de Sud — se spune în declarație — au convenit asupra unei serii de măsuri necesare pentru a pregăti accesul Namibiei la independență, în conformitate cu rezoluția 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. și pentru realizarea păcii în Africa australă. Părțile au hotărît să recomande secretarului general al O.N.U. data de 1 noiembrie 1988 pentru începerea aplicării acestei rezoluții.

Ele au aprobat, totodată, textul unui acord tripartit, care include principiile negociate la reuniunea de la New York, ratificat, ulterior, de guvernele celor trei țări. La rîndul lor, Angola și Cuba și-au reafirmat hotărîrea de a semna un acord bilateral, care să prevadă un calendar acceptabil tuturor părților pentru retragerea, în etape și totală, a forțelor cubaneze din Angola. Părțile s-au angajat să realizeze o înțelegere asupra acestui calendar pînă la 1 septembrie 1988.

De asemenea, au fost aprobate măsuri practice comune, care să consolideze încrederea reciprocă, să reducă riscul unei confruntări militare și să creeze condițiile necesare în regiune pentru încheierea negocierilor. Prin aprobarea acestor măsuri, o încetare de facto a ostilităților a devenit efectivă. Rezultatele depline ale acestor măsuri vor putea fi apreciate în următoarele săptămîni, se afirmă în încheierea declarației.

Noua rundă de negocieri va avea loc în cursul săptămînii care începe la 22 august, locul și data exactă a reuniunii urmînd să fie stabilite.

Pe de altă parte, agenția „E.F.E.“ informează că șeful regimului de la Pretoria, Pieter Botha, a transmis un mesaj secretarului general al O.N.U., Perez de Cuellar, în care îl invită să viziteze, cît de curînd, Pretoria pentru a discuta posibilitățile de realizare a unui anteproiect privind recunoașterea independenței Namibiei. După cum a informat ministrul de externe, R. Botha, guvernul R.S.A. își propune să inițieze, cu începere de la 1 noiembrie, negocieri care să garanteze independența teritoriului namibian.

Referindu-se la acordul realizat la întîlnirea de la Geneva, președintele Angolei, Eduardo dos Santos, a apreciat că recentul plan de pace pentru Africa australă deschide noi speranțe asupra posibilităților reale de reducere a tensiunii și instaurării păcii în regiune. În alocuțiunea rostită la deschiderea reuniunii la nivel înalt de la Luanda a țărilor din „prima linie“, el a precizat că acordul realizat la Geneva prevede o încetare a focului în Angola și Namibia și a subliniat că „instaurarea păcii va compensa efortul eroic și abnegația popoarelor noastre“.

De altfel, observatorii politici cred, după cum relevă agenția „China Nouă“, că la Geneva au fost obținute rezultate pozitive, care pun bazele unor măsuri practice pentru realizarea păcii în Africa australă.

Se poate spune că evoluțiile pozitive înregistrate, în ultimul timp, la negocierile cvadripartite constituie pași concreți în direcția unei soluționări prin tratative a problemelor din sudul Africii.

Acest fapt — asemenea altor situații rezolvate sau pe cale de a fi soluționate pe cale pașnică — evidențiază că metoda negocierilor se dovedește singura cale de reglementare a stărilor conflictuale dintre state și de consolidare a climatului de pace în regiune și în lume.

După cum se știe, România s-a pronunțat, întotdeauna, în favoarea soluționării situației din Africa australă pe cale pașnică, prin tratative, și consideră că rezultatele înregistrate la Geneva vor fi urmate de alte înțelegeri care să ducă la eliminarea oricăror forme de exploatare colonială, a politicii de discriminare rasială, la instaurarea păcii în regiune, astfel încît popoarele din sudul continentul african să-și poată consacra eforturile lor dezvoltării economico-sociale și progresului general.

Aurel Zamfirescu

ORIENTUL MIJLOCIU

Decizie cu efecte imprevizibile

Decizia oarecum neașteptată a regimului hașemit de la Amman de a se desista complet de vechile răspunderi politico-administrative privind teritoriile de pe malul vestic al Iordanului (cunoscute și sub numele de Cisiordania), care au fost ocupate de Israel în urma războiului din 1967, poate avea efecte imprevizibile asupra desfășurării viitoare a complexei situații din zonă. Observatorii politici depun eforturi febrile de a descifra posibilele implicații, dar ecuația are prea multe necunoscute pentru a se putea ajunge la un pronostic exact și, mai cu seamă, imediat.

După dizolvarea, în ultimele zile ale lunii trecute, a Camerei deputaților de la Amman, în care jumătate din membri reprezentau populația palestiniană de pe malul vestic, a urmat, aproape simultan, desființarea ministerului pentru problemele palestiniene și, apoi, a Înaltului comitet pentru teritoriile ocupate, prezidat de însuși șeful guvernului iordanian. În cursul săptămînii trecute, a fost anunțată încetarea plății de către Iordania (începînd de la 16 august) a salariilor celor 21 000 de funcționari palestinieni de pe malul vestic, aparținînd serviciilor agriculturii, sănătății, problemelor sociale și educației, dintre care 10 400 de cadre didactice. Iordania a renunțat, astfel, și la proprietatea asupra școlilor și spitalelor caré au existat înaintea ocupației israeliene.

Cisiordania, cuprinzînd aproape un sfert din suprafața Palestinei de sub mandat britanic și aproximativ jumătate din teritoriul destinat statului arab palestinian prin rezoluția O.N.U. de partajare, din 29 noiembrie 1947, devenise parte integrantă a regatului hașemit al Iordaniei în anul 1950, fiind delimitată de Israel prin linia de încetare a focului din cursul primului război arabo-israelian (1948—1949). Această linie de demarcație trecea și prin mijlocul Ierusalimului, despărțindu-l în două părți distincte : arab și israelian. În iunie 1967, armata israeliană a ocupat întregul mal vestic, inclusiv Ierusalimul arab, instituind alături de administrația civilă arabă a acestei regiuni și una militară israeliană. Dar Ammanul a continuat să-și mențină unele legături juridice și administrative în teritoriul ocupat de Israel, subvenționînd corpul funcționăresc, care a păstrat, mai departe, legislația iordaniană. Relațiile economice dintre cele două maluri ale Iordanului s-au desfășurat aproape normal în cei douăzeci de ani de ocupație israeliană a Cisiordaniei, o cantitate importantă de mărfuri și, în primul rînd, citricele și zarzavaturile din această regiune găsindu-și desfacere regulată pe piețele Iordaniei. Cea mai mare parte din locuitorii Cisiordaniei poseda pașapoarte ale regatului hașemit și relațiile lor cu populația de pe celălalt mal (din care circa 70 la sută este de origine palestiniană) s-au desfășurat firesc, ținînd seama de faptul că multe familii (cu un număr foarte mare de membri) trăiesc de ambele părți ale Iordanului.

În octombrie 1974, reuniunea arabă la nivel înalt de la Rabat, recunoscînd O.E.P. ca „singurul și legitimul reprezentant al poporului palestinian“, regatul hașemit a anunțat oficial că renunță în favoarea Organizației pentru Eliberarea Palestinei, la toate responsabilitățile asupra Cisiordaniei.

Dar desistarea practică și completă a Ammanului de malul vestic al Iordanului s-a produs acum, după decizia fără echivoc luată în această privință de regimul hașemit. De altfel, actul politic respectiv corespunde hotărîrilor reuniunii arabe la nivel înalt, desfășurată la Alger, în iunie anul acesta, în cadrul căreia țările participante s-au angajat să sprijine, inclusiv financiar, revolta palestiniană din teritoriile ocupate, prin intermediul direct al O.E.P.

După cum s-a anunțat, cele două poduri de peste Iordan, care leagă Cisiordania și Iordania, vor rămîne, în continuare, deschise (dar după decizia iordaniană traficul a scăzut imediat la jumătate). Ammanul va continua să elibereze „licențe de export“ agricultorilor din Cisiordania care își desfac pe piețele de pe malul estic jumătate din produsele lor ; Banca Amman-Cairo, singura instituție de acest gen cu capital iordanian existentă pe malul vestic, își va continua activitatea. Rămîn însă neclare numeroase alte aspecte ale despărțirii Iordaniei de Cisiordania, în condițiile cînd 75 la sută din palestinienii ce trăiesc pe malul vestic dețineau pașapoarte iordaniene, care se pare că își vor pierde valabilitatea, iar moneda utilizată în acest teritoriu este dinarul iordanian.

După anunțarea deciziei iordaniene, Consiliul Central al O.E.P. s-a întrunit la Bagdad, într-o reuniune dedicată examinării situației nou create, și a decis ca în decurs de o lună să fie convocată sesiunea Consiliului Național Palestinian (parlamentul palestinian) pentru a lua hotărîrile care se impun. Conform aprecierilor observatorilor politici, una din principalele hotărîri ale anunțatei sesiuni ar putea fi formarea unui guvern palestinian în exil ; un astfel de act ar permite ca Organizația pentru Eliberarea Palestinei să preia unele funcții și instituții esențiale ce aparținuseră pînă acum Iordaniei. Regele Hussein a declarat, zilele trecute, că, în cazul înființării unui guvern palestinian în exil, Iordania îl va recunoaște oficial neîntîrziat.

În ciuda acțiunilor autorităților militare din teritoriile ocupate de Israel, continuă și se intensifică acțiunile de masă ale palestinienilor

Decizia regimului hașemit privind relațiile cu malul vestic al Iordaniei a avut un puternic ecou în Israel, autoritățile acestei țări, care se confruntă de opt luni cu revolta palestiniană din teritoriile ocupate, fiind puse într-o situație și mai dificilă. Viitorul acestor teritorii, pe care trăiesc peste un milion și jumătate de arabi palestinieni (circa 900 000 în Cisiordania și aproape 700 000 în Gaza) și numai 60 000 de evrei în coloniile înființate acolo după 1967, constituie cheia rezolvării în sine a însăși problemei palestiniene, a soluționării, în ultimă instanță, a conflictului arabo-israelian. Aceste teritorii se au în vedere de toată lumea, pe plan politico-diplomatic, atunci cînd se vorbește de dreptul poporului palestinian la autodeterminare și la crearea unui stat propriu, independent, iar în eventualele negocieri de pace vor deține un rol principal.

Cercurile politice israeliene de extremă dreaptă au avansat imediat ideea anexării definitive la statul Israel a teritoriilor palestiniene ocupate, așa cum au procedat anterior autoritățile cu partea arabă a Ierusalimului, în contradicție totală cu rezoluțiile O.N.U. O astfel de orientare are însă puțini partizani și este considerată cu totul nerealistă de cercurile guvernamentale, care ar dori să găsească o soluție de rezolvare a problemei Cisiordaniei și Gazei în cadrul unor negocieri cu Iordania, Egiptul și „reprezentanții palestinienilor“, în această ultimă formulare excluzînd însă O.E.P. ca parte la negocieri, ceea ce denotă o poziție cu totul nerealistă. Responsabilii politici israelieni consideră însă că problema va rămîne în suspensie pînă la alegerile pentru Knesseth, de la 1 noiembrie, noul parlament și guvernul ce va fi format atunci urmînd să adopte hotărîri în consecință. Liderul Partidului Muncii, Shimon Peres, consideră însă că situația este de asemenea natură, în momentul de față, încît se impune să nu se piardă timpul, amînările putînd conduce la evenimente nedorite. În acest sens, el a declarat, zilele trecute, că ar fi gata să examineze favorabil o propunere de devansare a alegerilor parlamentare.

Între timp, o vie efervescență se face remarcată pe plan diplomatic, consultări largi avînd loc între Iordania și Siria, între Iordania și Egipt, între O.E.P. și statele arabe interesate. În legătură cu ultimele evenimente, regele Hussein va vizita în curînd și alte țări arabe, iar președintele Comitetului Executiv al O.E.P. întreprinde o călătorie în unele state din Golf. Diplomația americană a fost și ea prezentă în aceste zile în Orientul Mijlociu prin intermediul subsecretarului de stat Richard Murphy care a avut o serie de întrevederi la Damasc, Amman, Tel Aviv și Cairo pe tema reînviorării procesului de pace, cu acest prilej fiind abordată, în plan prioritar, situația din teritoriile ocupate de Israel și posibilitățile de rezolvare a problemei palestiniene. Și în cazul turneului subsecretarului de stat american s-a evidențiat că ignorarea O.E.P., ca parte integrantă la negocierile de pace, nu constituie numai o atitudine nerealistă, dar înseamnă blocarea cu bună știință a unei abordări eficiente.

Desfășurarea evenimentelor din Orientul Mijlociu, inclusiv continuarea și extinderea revoltei palestiniene, în pofida represaliilor întreprinse de autoritățile militare de ocupație, demonstrează, o dată mai mult, că singura cale viabilă pentru reglementarea globală a conflictului din regiune, pentru instaurarea unei păci unanim acceptate și trainice, rămîne mai departe organizarea unei conferințe internaționale cu participarea tuturor părților interesate și, se înțelege, în primul rînd a O.E.P. și Israelului. soluție ce își găsește o largă aprobare pe plan mondial.

Crăciun Ionescu

WASHINGTON

Înaintea Convenţiei republicanilor

Intre 15 şi 18 august, 2277 delegaţi desemnaţi de sprijinitorii republicanilor in alegerile preliminare se vor intruni la New Orleans, statul Louisiana, la Convenţia naţională a partidului. Vor desemna, in mod oficial, candidatul la alegerile prezidenţiale, de multă vreme cunoscut, şi vor adopta platforma electorală.

Îndelungatul proces electoral american a oferit anul acesta o seamă de surprize al căror ecou încă nu a reverberat cu totul. Una dintre cele mai interesante, deşi foarte puţin, chiar aproape deloc comentată, fiind aceea că desfăşurările din cadrul fiecărui partid în parte au influenţat — şi continuă să influenţeze — ceea ce se petrece în partidul advers, într-o măsură cu mult mai mare decît în trecut. Prima parte a procesului electoral — preliminariile — se desfăşoară, se ştie, în cadrul fiecărui partid separat, ceea ce se petrece în tabăra adversă avînd prea puţină importanţă. Anul acesta, însă, s-au prezentat la alegeri 13 candidaţi, şapte democraţi şi şase republicani, dintre ei unul singur dispunînd de un statut, audienţă şi recunoaştere largă — vicepreşedintele George Bush. Acesta era văzut, prin urmare, încă la începutul preliminariilor, ca angajîndu-se într-o campanie pe care o va cîştiga uşor nu numai în prima fază, dar şi în a doua — prezidenţialele propriuzise, din luna noiembrie. Pînă la un punct, supoziţia s-a adeverit, deoarece, încă din luna martie, era evident că George Bush va obţine învestitura partidului, eliminîndu-şi din faza timpurie adversarii republicani. Aceasta a făcut ca următoarele luni ale campaniei sale să fie o formalitate, dar cu consecinţe în cel puţin două direcţii : pe de o parte, atenţia s-a concentrat asupra celor ce se petreceau în cadrul Partidului Democrat, această constantă focalizare avînd, între alte efecte, şi o ascendenţă în sondajele de opinie ; iar, pe de altă parte, candidatul republican, prea lesne cîştigător, nu era determinat în nici un fel de adversari din propriu-i partid să-şi limpezească opţiunile şi să ofere detalii privind poziţia sa într-o problemă sau alta.

Mai departe, influenţa reciprocă despre care aminteam pare să fi fost şi mai pregnantă. Candidatul republican a fost sfătuit să înceapă să-i atace pe democraţi încă înaintea încheierii preliminariilor, îndeosebi pe vechile teme ale liberalismului, se pare nu prea agreat, în continuare, de electoratul american. Aceasta însă, l-a pus în gardă pe principalul candidat democrat, pe de o parte ; iar, pe de altă parte, a îndemnat analiştii să constate că anumite etichetări mai vechi nu se potrivesc în acest an. Anume : alegătorii păreau să încline, în acest an, spre personalităţi politice competente şi, mai ales, pragmatice, prin urmare interesa mai puţin ideologia ca atare.

Dar, concomitent, în Partidul Democrat se distingeau o serie de fenomene interesante, cel mai remarcabil fiind ascensiunea şi sprijinul candidatului de culoare Jesse Jackson, devenit un lider principal al democraţilor. Prin campania şi opţiunile sale foarte radicale, populaţia de culoare, în proporţie covîrşitoare, şi mare parte din minorităţi s-au prezentat la vot, ceea ce poate însemna un atu deosebit pentru partid, mai tîrziu. Dar, în paralel, a ajutat şi la definirea — prin diferenţieri, îndeosebi — a poziţiilor candidatului democrat. Care — conştient că trebuie să evite orice avantaj ce ar putea fi obţinut de republicani din considerarea sa drept un liberal — şi-a ales drept coechipier un senator texan conservator, practic susţinînd aceeaşi politică cu vicepreşedintele Bush. Lovitură de maestru — au apreciat analiştii, care s-au grăbit să constate că Michael Dukakis este primul candidat democrat al unei aşa-numite „perioade postliberale“, în timp ce Lloyd Bentsen susţine poziţii chiar „preliberale“. Oricum, pe republicani echipa democrată îi obligă la a căuta alt teren de atac electoral. Este ceea ce va încerca şi definitiva Convenţia de la New Orleans.

Susţinătorii Partidului Republican în timpul testelor preliminare

Cîteva aspecte, care ţin de caracteristicile alegerilor din acest an, se pot observa şi în cazul republicanilor. Întocmai ca democraţii, şi aceştia au hotărît organizarea Convenţiei într-un stat din sud, alegătorii de aici avînd, după toate aprecierile, un rol hotărîtor, în 1988 (la ultimele două alegeri republicanii au cîştigat Casa Albă datorită votului statelor sudice, care, de regulă, îi susţin, totuşi, pe democraţi). Cîteva teme majore conturate în campania democraţilor au revenit, firesc, şi în aceea a republicanilor (de pildă, reducerea deficitului bugetar, lupta împotriva drogurilor), cu menţiunea că aceştia se află şi în poziţia ingrată de a apăra măsuri şi programe ce nu şi-au dovedit eficacitatea.

Cîştigînd alegerile preliminare şi fiind, foarte devreme, sigur de învestitură, vicepreşedintele George Bush s-ar fi putut lansa în definitivarea unui program care să-i evidenţieze mai pregnant poziţiile. Nu s-a întîmplat astfel, parţial şi din raţiuni de înţeles. Alegătorii înclină spre altceva decît a susţine actuala Administraţie, cel puţin în unele direcţii, dar o desprindere prea vizibilă a lui George Bush putea fi înţeleasă ca neleală şi, în plus, imposibil de susţinut practic, cîtă vreme rămîne încă vicepreşedinte. Aceasta se va întîmpla după Convenţie. Dar, în egală măsură, aceasta poate echivala şi cu o anume pierdere de teren, evidenţiată de sondajele de opinie.

În al doilea rînd, preşedintele Reagan îl susţine pe Bush şi a anunţat că va duce campanie pentru acesta. Dar, în ce măsură un sprijin prea marcat poate fi un atu, şi nu un impediment, în condiţiile în care alegătorii doresc înnoiri ? Aspectul delicat al chestiunii e recunoscut chiar de cei în cauză, Marlin Fitzwater, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, admiţînd că Bush ar putea exprima puncte de vedere diferite de ale preşedintelui, dar că aceasta nu are o importanţă prea mare în condiţiile în care „filosofia lor politică este aceeaşi“ ; preşedintele, a spus el, „îşi dă seama că vicepreşedintele Bush va dori să-şi exprime propriul punct de vedere în ce priveşte soluţionarea problemelor anilor '90“. Dar în ce măsură se va reuşi această distanţare şi cu ce efecte ?

În al treilea rînd, au existat o serie de neînţelegeri în echipa lui Bush, în care s-au înfruntat mai multe idei despre felul cum acesta trebuie să acţioneze ; ceea ce sugera că nu s-a decis o strategie eficientă.

În al patrulea rînd, o seamă de scandaluri politice şi financiare în care au fost (şi sînt) implicate multe personalităţi republicane cu rang înalt pot stînjeni campania lui Bush care va trebui să adopte o opoziţie faţă de acestea.

În sfîrşit, pînă acum aproape nimic clar nu se ştie despre ce anume doreşte să întreprindă Bush, în eventualitatea victoriei, într-o problemă sau alta.

Desigur, rolul Convenţiei este, între altele, şi de a răspunde la toate aceste neclarităţi şi întrebări. Cuvîntarea principală a primei zile, care cuprinde marile opţiuni republicane, va fi rostită de Thomas Kean, guvernatorul statului New Jersey, personalitate ce a cerut strategii pentru oprirea degradării urbane (în statul său a creat „zone urbane cu întreprinderi“ şi, astfel, noi locuri de muncă), a degradării mediului înconjurător, a flagelului drogurilor şi a valului violenţelor. Desemnarea coechipierului va avea, de asemenea, o importanţă deosebită. Se susţine că Bush va acţiona întocmai ca Michael Dukakis, alăturîndu-şi un senator sau un guvernator dintr-un stat mare (posibil chiar California), care să-i aducă un număr mare de electori. În plus, Bush va trebui să caute — şi cu urgenţă — un alt teren de luptă electorală cu democraţii decît acuzaţiile de „liberalism“. Ce anume va găsi ?

Doar Convenţia va răspunde prin discursurile şi platforma ei.

Stelian Ţurlea

În această săptămînă..

Nou plan antiinflaţionist în Argentina

În încercarea de a combate inflaţia, preşedintele Argentinei, Raul Alfonsin, a lansat, cu un an înainte de încheierea mandatului său, un nou plan. Între măsurile prevăzute de noul plan figurează — după cum transmit agenţiile de presă — o creştere cu 30 la sută a tarifelor serviciilor publice şi a preţurilor la carburanţi, o devalorizare cu aproximativ 10 la sută a monedei naţionale şi o majorare cu 25 la sută a salariilor funcţionarilor. Apoi, timp de 60 de zile, aceste trei variabile vor fi îngheţate.

Pe de altă parte, guvernul a început să negocieze cu conducătorii de în-

TUNIS

Mutații înnoitoare

Congresul extraordinar al Adunării Constituționale Democratice, desfășurat recent la Tunis și la care au participat 2 000 delegați, a marcat transformarea vechiului Partid Socialist Desturian, creat în 1934 de către Habib Bourguiba, în Adunarea Constituțională Democratică.

La lucrări au luat parte, de asemenea, delegații ale unor partide de peste hotare. Partidul Comunist Român a fost reprezentat de tovarășul Ion Coman, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

În raportul prezentat de președintele Republicii Tunisiene, Zine El Abidine Ben Ali, în ședința inaugurală, se dă o apreciere pozitivă asupra rolului pe care l-a avut Habib Bourguiba, ca primul șef al statului, însă se face totodată o analiză critică a ultimei perioade, caracterizată prin lipsa democrației.

În fata acestei situații, preluarea puterii de către președintele Ben Ali a fost apreciată ca fiind o necesitate națională de salvare a țării. De aceea și congresul a căpătat denumirea de „Congresul salvării nationale".

Unul din obiectivele declarate ale etapei actuale, pe care și-o propune noua conducere, îl constituie democratizarea partidului și țării. În această direcție au fost adoptate o serie de măsuri, între care și revizuirea Constituției. De asemenea, s-a elaborat o lege privind activitatea partidelor, s-au grațiat miile de deținuți politici și s-a permis persoanelor aflate în exil să se întoarcă în patrie, s-a reglementat raportul dintre religie și stat și s-au creat condiții pentru o educație sănătoasă a tineretului.

Pe plan economic se recunoaște că de la dobîndirea independenței s-au obținut succese însemnate în domeniul infrastructurii, în realizarea unei rețele industriale, s-a ameliorat randamentul sectorului agricol, s-a dezvoltat turismul și extracția petrolului. Totodată, se arată că s-au acumulat o serie de aspecte negative, datorită unei politici contradictorii în domeniul producției, investițiilor, a exportului și importului, a prețurilor, fiscalității, sistemului financiar și monetar și a protejării pieței interne. Pentru a ieși din această situație se preconizează reforme radicale în vederea restabilirii echilibrului fundamental și garantarea avîntului economic al țării, pe baze trainice și sănătoase, pentru creșterea eficienței și rentabilității economice în toate domeniile. S-a acordat întreprinderilor, în calitate de celule fundamentale ale producției și exportului, libertatea de inițiativă și acțiune, adoptîndu-se o politică economică suplă pentru eliminarea obstacolelor și intervenționismului. Totodată, se urmărește cu exigență instalarea unei administrații dinamice, debarasată de comportamente discriminatorii față de cetățenii țării.

Relevîndu-se că Tunisia a intrat în faza „liberalismului politic echilibrat, care este chemat să elibereze și inițiativa economică de lozinci doctrinale", în raport se arată că statul va continua să joace un rol însemnat în viața economică, prin consolidarea structurilor de bază necesare și prin investiții în sectoarele strategice, determinînd mai activ aparatul bancar să intervină în identificarea și participarea la finanțarea proiectelor économice, urmărindu-se, în primul rînd, creșterea eficienței economice.

Se mentionează unele măsuri pentru crearea locurilor de muncă și diminuarea șomajului, reactivarea rolului centralei sindicale în apărarea intereselor clasei muncitoare și în negocierea unei politici contractuale între parteneri în interesul general al țării. Totodată, se acordă o atenție deosebită statutului femeilor și tineretului în viata socială și politică a țării, preocuparea pentru crearea unor condiții demne de viață, care să le permită consacrarea tuturor energiilor în slujba societății și progresului.

În domeniul politicii externe, care este caracterizată prin „claritate și echilibru", se evidențiază vocația și atașamentul Tunisiei la comunitatea mediteraneană, africană, arabo-islamică și maghrebiană. Se reafirmă dezideratul edificării unei comunități maghrebiene fără frontiere, din convingerea destinului comun, bazată pe cooperare și complementaritate, ca o primă etapă necesară pe calea unității arabe. Se reafirmă sprijinul pentru cauza poporului palestinian, făcîndu-se apel pentru a se pune capăt atacurilor asupra taberelor palestiniene din Liban și se exprimă satisfacția pentru evoluția pozitivă a conflictului iraniano-irakian.

Participanții la congres au arătat că, pentru a-și putea asuma un rol tot mai important pe plan extern, Tunisia trebuie să fie tot mai puternică pe plan intern. Pentru aceasta trebuie să se întărească rolul Adunării Constituționale Democratice, care este printre formațiunile politice cele mai puternice din țară. Apartenența la A.C.D. implică credința în orientarea reformistă, adeziunea la spiritul socialismului și atașamentul față de valorile naționale. S-a relevat că nici un partid nu poate pretinde să guverneze fără consensul național.

La congres au participat și delegații ale unor partide de opoziție — Partidul Comunist Tunisian, Mișcarea Democraților Socialiști și Mișcarea Unității Populare — care au adresat mesaje de salut, în care au exprimat adeziunea față de procesul de democratizare a țării, inițiat după evenimentele de la 7 noiembrie 1987. Dali Jazi, secretar general adjunct al Mișcării Democraților Socialiști — grupare care în urmă cu zece ani s-a desprins din fostul Partid Socialist Desturian — declara că, în prezent, există un consens național în jurul președintelui Ben Ali.

Abordînd, în cadrul unei discuții pe care am avut-o la Tunis, problema cooperării româno-tunisiene, profesorul Dali Jazi aprecia că aceasta este favorizată de legăturile istorice dintre cele două popoare, precum și de voința lor de a se dezvolta liber și independent, pe calea progresului.

La rîndul său, Abderrahim Zouari, secretar general al Adunării Constituționale Democratice, a reafirmat dorința partidului și poporului tunisian de a dezvolta și întări cooperarea multilaterală dintre partidele și țările noastre, făcînd, totodată, aprecieri elogioase la adresa poziției României în diferite probleme ale vieții internaționale.

Neculai Mancaș

---

treprinderi o limitare, la maximum 5 la sută, a majorării prețurilor, în luna august. Dacă nu va obține acordul lor, guvernul ar intenționa — potrivit unei surse a Ministerului Economiei — să impună, în mod unilateral, un control asupra prețurilor pentru următoarele două luni.

În ce privește salariile din sectorul particular nu este prevăzută nici o măsură autoritară. Din sursă guvernamentală s-a aflat că veniturile, ca și ratele dobînzilor (în prezent de 30 la sută pe lună) vor varia în funcție de evoluția prețurilor și de inflație.

Se așteaptă însă o inovație în domeniul schimburilor prin unificarea parțială a parității între austral (moneda națională) și dolarul american. În prezent, tranzacțiile comerciale (exporturi și importuri) cu străinătatea se realizează la un curs de schimb numit „comercial", care supraevaluează cu aproximativ 20—25 la sută australul în raport cu valoarea lui pe piața financiară liberă. Această situație ar urma să dispară, cu excepția exporturilor agricole și importurilor de produse farmaceutice.

Cotonou. Reuniunea UMOA

În capitala Beninului, Cotonou, s-au deschis, marți, lucrările celei de-a 6-a conferințe a șefilor de stat și guvern din țările membre ale Uniunii Monetare Vest-Africane (UMOA). Participă președinții statelor Benin, Côte d'Ivoire, Mali, Niger, Senegal, precum și reprezentanți din Burkina Faso și Togo. În centrul atenției se află sarcinile stabilizării economice și a sistemului financiar ale țărilor din vestul Africii. Pe agenda întîlnirii este înscrisă dezbaterea raportului președintelui Consiliului ministerial al UMOA, a problemelor reorganizării activității Băncii centrale a statelor din vestul Africii și Băncii Vest-Africane de dezvoltare. Președintele Beninului, M. Kerekou, care a deschis întîlnirea, s-a pronunțat pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale echitabile, menționînd că mutațiile pozitive înregistrate în domeniul dezarmării servesc intereselor dezvoltării tuturor țărilor lumii.

MANILA

Priorități pe agenda parlamentară

Parlamentul din Manila

În capitala filipineză, s-au deschis, la 25 iulie, lucrările sesiunii comune a celor două camere ale parlamentului. În discursul rostit, cu acest prilej, președintele Corazon Aquino s-a referit la principalele probleme cu care se confruntă arhipelagul filipinez.

Situația economică, problema datoriei externe și spirala violenței au fost temele abordate cu prioritate de către șeful statului, care a făcut, în cuvîntarea sa, o trecere în revistă a eforturilor întreprinse, pe parcursul celor 29 de luni ale administrației sale, pentru redresarea economiei și restabilirea ordinii în țară.

Este necesar — a subliniat, în acest context, Corazon Aquino — să fie formulate noi căi pentru realizarea unei dezvoltări susținute a economiei. Creșterea economică trebuie să fie accelerată — a spus președintele, amintind importanța creării de noi locuri de muncă pentru combaterea sărăciei, șomajului, pentru ameliorarea climatului social din țară.

În intervenția sa, Corazon Aquino a calificat drept „intolerabilă“ situația actuală a datoriei externe (care, potrivit afirmațiilor oficiale, este de aproximativ 29 miliarde dolari) și a cerut parlamentului să găsească „o soluție justă“ pentru reducerea rapidă a acestei poveri.

Solicitînd deputaților să se aplece cu prioritate asupra legislației destinate impulsionării procesului de dezvoltare economică, președintele filipinez a prezentat o propunere de buget guvernamental, pentru anul 1989, totalizînd 228,9 miliarde pesos (11,16 miliarde dolari), ceea ce reprezintă o creștere cu 20 la sută față de bugetul anului în curs. În repartizarea sumelor bugetare, o atenție deosebită este acordată acoperirii plății datoriei externe ca și unor sectoare ca educația și apărarea.

O temă asupra căreia s-a oprit șeful Executivului filipinez a fost cea a insurgenței interne, în special de stînga. În 1986, între guvernul președintelui Aquino și Frontul Național Democratic, reprezentînd forțele insurgente de stînga, s-a stabilit un dialog ce a condus, în decembrie același an, la un acord de încetare a focului pe termen de 60 de zile. Armistițiul a fost întrerupt în februarie 1987, după ce armata a deschis focul asupra unor demonstranți în favoarea reformei agrare. În consecință, ostilitățile au fost reluate. Justificînd actuala atitudine a guvernului față de insurgența de stînga, Corazon Aquino a considerat că retragerea, în urmă cu un an, a reprezentanților forțelor rebele de la masa negocierilor, a consolidat, în cadrul conducerii țării, poziția elementelor cu vederi intransigente. În viitor, acțiunile împotriva insurgenței vor continua — a arătat președintele lăsînd, totuși, să se întrevadă disponibilitatea autorităților pentru o eventuală revenire la poziția de reconciliere.

De altfel, în vremea din urmă, la Manila, s-au înregistrat o serie de declarații și luări de poziție în favoarea redeschiderii dialogului cu forțele insurgente. Perspectiva reluării negocierilor de pace dintre guvern și Frontul Național Democratic a fost, astfel, evocată de președintele Aquino, care a precizat că guvernul său este gata să revină la masa tratativelor, dacă F.N.D. prezintă o cerere în acest sens. În perspectiva reluării negocierilor, președintele și-a exprimat, totodată, speranța că vor putea fi prezentate propuneri substanțiale, capabile să ofere o soluție viabilă și durabilă unui conflict intern ce durează de circa 19 ani. Corazon Aquino a apreciat apelul adresat, recent, în cadrul unei conferințe episcopale, pentru încetarea luptelor și de restabilire a păcii.

Pe de altă parte, observatorii constată existența unui curent de opinie, mai cu seamă în rîndurile forțelor armate, care nu privește favorabil ideea încetării focului și a reluării dialogului politic, considerînd că aceasta ar însemna doar o posibilitate, oferită insurgenței, de a dispune de un răgaz pentru întărirea forțelor sale.

Pronunțîndu-se pentru o redeschidere a negocierilor de pace, președintele Camerei Reprezentanților, Ramon Mitra, care a condus delegația guvernamentală la ultimele tratative cu reprezentanții forțelor insurgente, a apreciat că numai prin reluarea dialogului politic se va putea pune capăt violenței, conflictului armat, care a dus la pierderea a numeroase vieți, inclusiv din rîndurile populației civile. Potrivit unui purtător de cuvînt al președinției filipineze, numai în cursul ultimelor șase luni, în înfruntările dintre forțele armate guvernamentale și Noua Armată a Poporului au pierit 1934 persoane. Deocamdată, nu există un ecou la propunerile de revenire la tratative din partea forțelor insurgente. Anul trecut, Partidul Comunist din Filipine a efectuat unele schimbări în conducere ca și pe plan tactic, schimbări prefigurînd — potrivit comentatorilor — o intensificare a insurgenței și punerea unui accent sporit pe confruntarea armată. S-ar urmări — constata, de pildă, revista „Far Eastern Economic Review“ — să se imprime un nou avînt activității insurgente, măsurile luate recent fiind considerate, de unele cadre, de natură să sporească capacitatea partidului de a contracara ceea ce numesc ele „alunecarea spre dreapta“ și „politica proamericană“ a guvernului. În ce îl privește, guvernul Aquino, pe cale de a se consolida, apreciază că timpul lucrează în favoarea sa — notează publicația citată. Ideea revenirii la tratative a cîștigat, totuși, în ultima vreme, tot mai mulți adepți, fiind evident impasul încercărilor de soluționare prin forța armelor a acestui îndelung conflict intern.

Indiferent că este vorba de o problemă a economiei sau de ordine internă, este nevoie de consultări, de armonizarea diferitelor poziții — atrăgea, recent, atenția președintele Camerei Reprezentanților. El a cerut președintelui țării să convoace o reuniune a liderilor politici pentru a se ajunge la o poziție comună în problemele de interes vital, deoarece, în prezent — a considerat R. Mitra — în rîndurile conducerii administrative „se vorbește de pe poziții diferite“, ceea ce are repercusiuni asupra activității guvernamentale. Președintele Camerei Reprezentanților nu a intrat în amănunte, dar observatorii din capitala filipineză au considerat că afirmațiile sale ar putea să se refere tocmai la atitudinea ostilă, adoptată în unele cercuri ale conducerii civile și militare, față de propunerile de reluare a convorbirilor cu insurgenții. În schimb — a apreciat liderul parlamentar — salutară s-a dovedit unanimitatea punctelor de vedere, exprimate la Manila, în negocierile privind bazele americane de pe teritoriul filipinez, unde partea filipineză a urmărit, cu precumpănire, promovarea intereselor naționale.

Discuțiile — ce ar fi trebuit să fie un dialog de rutină destinat prelungirii facilităților de care dispun forțele militare americane în cadrul celor șase baze de pe solul filipinez pînă în septembrie 1991,

Demonstrație împotriva bazelor militare americane din Filipine cînd expiră acordul încheiat în 1947 — s-au dovedit mult mai complicate, în noile condiţii politice create în arhipelag în ultimii ani şi în situaţia creşterii considerabile a opoziţiei opiniei publice din această ţară faţă de prezenţele militare străine.

Caracterul ireconciliabil al poziţiilor celor două părţi a dus la suspendarea tratativelor, la 26 iulie. „Sîntem confruntaţi cu un dezacord considerabil în problema compensaţiilor financiare, delegaţia filipineză hotărînd, în consecinţă, să suspende discuţiile“ — s-a consemnat într-un comunicat comun americano-filipinez. La o conferinţă de presă, ministrul de externe filipinez, Raul Manglapus, a afirmat că întreruperea convorbirilor s-a datorat „poziţiei inflexibile a americanilor în legătură cu compensaţiile pentru baze“. După şase zile, ele au fost reluate, în mod neaşteptat şi fără un anunţ prealabil, şeful diplomaţiei filipineze precizînd doar că Washingtonul şi-a modificat poziţia şi negocierile pot continua.

Deşi tratativele în curs se referă la condiţiile de folosire a bazelor militare americane pe o perioadă de numai doi ani (pînă în 1991), este evident că de rezultatele actualei runde va depinde, în mare măsură, dacă Statele Unite vor menţine în Filipine aceste instalaţii. Baza aeriană Clark şi baza navală Subic Bay sînt cele mai mari instalaţii militare americane din afara S.U.A., permiţînd controlul asupra unei mari părţi din regiunea Pacificului şi Oceanului Indian. Specialiştii americani consideră că orice altă soluţie, în afară de cea a păstrării acestor baze pe teritoriu filipinez, ar fi prea scumpă pentru Pentagon, iar, din punct de vedere strategic, cu eficientă diminuată.

În parlamentul de la Manila, a fost prezentat un proiect de lege care prevede organizarea — eventual simultan cu alegerile locale din luna noiembrie, anul acesta — a unui referendum în legătură cu statutul bazelor militare americane după 1991. În cercurile guvernamentale şi parlamentare filipineze există diferite opinii faţă de organizarea unei asemenea consultări. Preşedintele Corazon Aquino a precizat, de curînd, că este în favoarea unui referendum naţional în problema bazelor, după ce Senatul va ratifica acordul ce urmează a fi realizat în cursul actualelor negocieri. Partea americană ar dori să obţină garanţii privind libertatea de manevră pentru avioanele şi navele de război echipate cu arme nucleare, astfel încît acestea să poată folosi ca puncte de tranzit cele două mari baze din Filipine, de la Subic Bay şi Clark. Senatul filipinez a votat, însă, în iunie, un proiect de lege care interzice prezenţa unor astfel de arme pe teritoriul ţării. Camera Reprezentanţilor din Filipine şi preşedintele Corazon Aquino nu s-au pronunţat încă asupra acestui proiect de lege.

Dar, în timp ce se dezbate problema bazelor americane, ziarele din Manila, citînd afirmaţiile purtătorului de cuvînt al Camerei Reprezentanţilor, au relevat că un proiect de lege privind interzicerea armelor nucleare, similar celui aprobat de Senat în luna iunie, se află în dezbaterea celei de a doua camere a parlamentului. Proiectul urmăreşte aplicarea declaraţiei constituţionale potrivit căreia se are în vedere ca Filipinele să adopte o politică antinucleară.

Problemele evocate mai sus vor constitui teme ale dezbaterilor din parlamentul filipinez, ale cărui lucrări au fost recent inaugurate şi care pare a avea o agendă încărcată.

Liana Enescu

WELLINGTON

Un nou buget

La sfîrşitul lunii trecute, la Wellington, a fost anunţat noul buget al ţării pentru anul fiscal 1988—1989, moment ce readuce în prim-plan cîteva probleme cu care se confruntă guvernul neozeelandez.

Ministrul trezoreriei şi finanţelor, Roger Douglas, a făcut cunoscută în parlament propunerea sa privind noul buget, pentru anul fiscal care se încheie la 31 martie 1989, în valoare de 26,72 miliarde de dolari neozeelandezi (17,6 miliarde dolari americani), faţă de 26,66 miliarde dolari neozeelandezi în exerciţiul financiar precedent. Roger Douglas a anunţat că proiectatul surplus reprezentînd 3,6 la sută din produsul naţional brut (PNB), ar fi primul excedent al ţării, din ultimii 35 de ani.

El a precizat, de asemenea, că guvernul intenţionează să reducă, anul acesta, datoria externă cu 2 000 milioane dolari neozeelandezi.

O altă problemă pusă în discuţie în parlament se referea la inflaţie, care a scăzut la 6,3 la sută, pînă în iunie 1988. Douglas a adăugat că viitorul buget vizează o menţinere a nivelului său actual scăzut şi, în continuare, o nouă reducere a inflaţiei.

Ultimul punct din discurs asupra căruia Douglas a făcut unele precizări mai nuanţate a fost problema şomajului, a cărui cotă, a recunoscut el, este în creştere, situîndu-se, la sfîrşitul lunii iunie, la rata de 8,5 la sută din totalul forţei de muncă, ceea ce reprezintă un număr de 113 753 persoane. „Dar, a spus Douglas în final, singura cale de a găsi o soluţie durabilă a problemelor este politica orientată către o creştere economică pe termen mediu. Însă, acesta este un proces care cere timp“.

Au fost efectuate şi unele modificări de ordin tehnic : data la care va lua sfîrşit exerciţiul financiar se va schimba de la 31 martie (valabilă pînă în prezent) la 30 iunie, pentru a facilita, astfel, finalizarea unui nou buget înainte de încheierea fiecărui an financiar.

Problema şomajului revine în prim-planul preocupărilor guvernului condus de premierul David Lange

Obiectivele generale ale noului buget neozeelandez prezentate de Roger Douglas, principalul exponent al programului de reforme vizînd redresarea economică, instituit în ţară încă din 1984, au suscitat unele reticenţe din partea membrilor guvernului laburist : este vorba, în primul rînd, despre politica privind trecerea în sectorul particular a unor întreprinderi de stat, măsură vizînd cu prioritate reducerea datoriei externe a ţării, de 1,3 miliarde dolari. În cadrul unei reuniuni a Partidului Laburist, preşedintele acestuia, Rex Jones, a arătat că „membrii partidului sînt îngrijoraţi de consecinţele sociale, economice şi politice ale şomajului, iar trecerea în sectorul particular a unor întreprinderi nu ar face decît să accentueze asemenea consecinţe“. Drept urmare, Jones a cerut un moratoriu de o lună privind programul de privatizări, pentru a crea răgazul necesar ca problema să fie dezbătută în cadrul conferinţei anuale a Partidului Laburist, programată să aibă loc la începutul lunii septembrie.

O poziţie asemănătoare a fost adoptată de unul din membrii parlamentului, fostul preşedinte al Partidului Laburist, Jim Enderton, care s-a abţinut de la vot în cadrul dezbaterilor bugetare. Principala consecinţă a programului de privatizări — consideră Enderton — ar fi o creştere a şomajului. Într-adevăr, această problemă revine în prim-planul preocupărilor guvernului de la Wellington, condus de premierul David Lange. „Crahul“ financiar şi marea instabilitate valutară ce a urmat au afectat puternic moneda naţională, dolarul neozeelandez, — „dereglînd“ segmentele cele mai fragile ale economiei ţării —, şi, în consecinţă, au tulburat şi sectoarele sociale, îndeosebi piaţa muncii. Aşa cum preciza într-un articol cotidianul „Financial Times“, se prevede ca rata şomajului „să atingă anul viitor 5,6—6 la sută, ceea ce la nivelul ţărilor occidentale reprezintă o cotă scăzută, dar este în contrast cu anii '70“.

Făcînd unele precizări în legătură cu această problemă, guvernul neozeelandez a arătat că, odată cu restructurarea economică prevăzută, se vor crea, pe termen lung, noi locuri de muncă, ceea ce, însă, pe termen scurt, va determina o creştere a şomajului.

Oricum, dincolo de aceste neconcordanţe de opţiuni economice, cel mai puternic atù al cabinetului laburist este acelă al politicii deflaţioniste : inflaţia a scăzut la începutul anului la mai puţin de 10 la sută, iar, în prezent, s-a stabilit chiar la 6,3 la sută, pentru prima dată de la începutul anilor '70. Acest obiectiv de reducere a inflaţiei se situează şi în viitor cu prioritate în planurile de redresare economică ale Wellingtonului. Este ceea ce subliniază şi „Financial Times“ : „în mandatul actual (care durează pînă în 1990 — n.n.) guvernul şi-a manifestat hotărîrea de a continua «războiul împotriva inflaţiei».“

Pe acest fond, de soluţionare a unor dosare economice şi sociale urgente ale ţării, dezbaterile parlamentare continuă şi săptămîna aceasta.

Mihaela Brumă

Omenirea la prezentul continuu

Umbra din orașul de scrum...

Vremuri îndelungate veacurile au semănat unul cu celălalt, omenirea a trăit un timp placid, încăpător și amorțitor și totul părea să curgă spre viitor în matca largă a neatîrnării față de cronometru. Apoi, într-o progresie aproape geometrică, timpul a erupt din clepsidre, inexorabila lui scurgere a căpătat sensuri noi și a devenit, relativ, mai consistent, acaparator și semnificativ în raportarea lui absolută la faptele oamenilor.

Să ne întrebăm : sub ce semn s-a așezat veacul nostru, ce îi conferă valoare emblematică și putere de departajare față de cel precedent și, în general, față de restul istoriei conștiente a lumii ? Saltul omului în Cosmos ? Ingineria genetică ? Inteligența artificială ?

Sînt multe edificările fundamentale, victoriile epocale ale omului asupra lui însuși și asupra naturii înconjurătoare, care ar putea fi fixate drept mottouri ale secolului XX. Dar, mie, dintre toate scufundările temerare ale lumii în ungherele obscure ale necunoașterii și dintre toate întoarcerile glorioase cu un nou adevăr, capturarea forței atomice mi se pare cea mai formidabilă și cea mai pătrunsă de ambivalențe morale, economice, politice, psihologice.

Energia atomică — unealtă și capcană, în același timp — este, cred, cea mai dramatică, miraculoasă și obsesivă victorie în cursa declanșată de umanitate pentru a pune mîna pe o pîrghie cu o forță intolerabilă, în raport cu mijloacele ei de gospodărire rațională a propriilor succese. În definitiv, între descoperirea energiei atomice și utilizarea ei în scopuri distructive a trecut atît de puțin timp încît putem medita în liniște dacă instinctul nostru de conservare mai este o realitate. Un fapt rămîne cert : transformarea planetei într-un poligon nuclear constituie gestul cel mai împovărat de implicații al veacului nostru.

În urmă cu două zile s-au împlinit 43 de ani de la bombardamentul atomic asupra orașului Nagasaki. Lovitura a fost executată în afara oricărui suspans, nu a avut caracterul echivoc al „premierei", Hiroshima fiind un fapt experimentat pe viu și consumat integral. Cu numai trei zile înainte. Ca întotdeauna, în ocaziile cînd omenirea sparge un „plafon", momentul intrării în epoca războiului nuclear a fost consemnat în detalii, comentat și analizat laborios.

Timpul de scrum al Hiroshimei a început la 6 august 1945, ora 8 și 16 minute. Într-o fracțiune de secundă orașul a fost catapultat în neființă, exclus din geografie, transformat într-o hrubă calcinată deasupra căreia a tronat efemer, la 530 de metri de sol o sferă imensă de foc cu un diametru de 600 metri. Temperatura mediului înconjurător : 6 000 de grade Celsius. „Revue de politique internationale" notează : „Dat fiind amploarea fără precedent a distrugerii — un oraș întreg redus la neant pe parcursul unei clipe — este extrem de dificil astăzi să evaluăm cu exactitate situația. Potrivit celor mai plauzibile estimări, la efectele bombei de la Hiroshima au fost expuse aproximativ 350 000 persoane și peste 140 000 dintre ele au decedat în decurs de patru luni. 30 de km din teritoriul orașului a fost transformat în cenușă. La persoanele care au supraviețuit exploziei au apărut efectele întîrziate ale radiațiilor. Alte probleme, inclusiv modificări genetice, s-au ivit la a doua generație de supraviețuitori. La 31 martie 1987, la Hiroshima și Nagasaki existau, potrivit statisticilor oficiale, 360 000 de supraviețuitori ai bombardamentelor atomice. Majoritatea luptă și astăzi cu efectele psihologice ale acestora sau au sănătatea zdruncinată.

Avînd astăzi o populație de 1 050 000 locuitori, Hiroshima s-a transformat într-un «oraș al păcii», un simbol al dreptului omenirii întregi de a trăi în liniște. Hiroshima este un avertisment permanent pentru viitorul omenirii. În numele rațiunii umane, pentru care dialogul se substituie confruntării, prietenia — urii, municipalitatea Hiroshimei, exprimînd dorința tuturor locuitorilor orașului, a cerut puterilor nucleare încetarea imediată a experiențelor cu aceste arme ucigătoare.

A sosit momentul ca toate națiunile nenucleare, printre care se află și Japonia, să joace un rol mai activ și să contribuie mai eficient la mobilizarea opiniei publice pentru crearea unui climat favorabil înfăptuirii dezarmării, în principal a dezarmării nucleare. Pentru realizarea acestui deziderat, este indispensabil să se întreprindă toate acțiunile necesare în toate domeniile, la nivel de țară, de orașe, de simpli cetățeni".

Pînă la finalizarea acestei logici, legitime și imperative acțiuni care vizează starea de sănătate a planetei și starea de sănătate a celor chemați să o gospodărească, municipalitatea orașului Hiroshima s-a decis să renoveze cel mai rezistent monument din istoria tuturor timpurilor. Este vorba de o clădire construită, în 1916, de un arhitect cehoslovac și care a rămas în picioare, deși bomba aruncată din „Enola Gay" a căzut la o distanță de numai 160 de metri de acest edificiu... „Casei atomice" îi lipsesc scările care au fost decupate după încheierea războiului și expuse separat, întrucît pe treptele lor se afla imprimată, pentru eternitate, o umbră. Umbra unui om surprins acolo de explozia atomică și redus, instantaneu, la o formă arheologică. Imaginea umbrei a devenit celebră, a fost filmată, fotografiată și difuzată în întreaga lume, nu atît ca o mărturie evocatoare, ci ca o expresie a stupefacției iremediabile în fața neantului organizat de om pentru a dizolva umanitatea.

Tragedia nucleară dusă... la bun sfîrșit, în urmă cu 43 de ani, a fost prima înregistrată, dar nu avem nici o certitudine că ar fi și ultima. Singura certitudine rămîne dimensiunea posibilă a unei noi tentative de a „soluționa" un conflict cu mijloacele panopliei atomice.

O asemenea alternativă continuă să fie inedită pentru majoritatea covîrșitoare a omenirii. Revista „Foreign Affairs" relevă : „Bărbații și femeile care trăiesc în țările noastre nu au trecut niciodată prin groaznica încercare a războiului nuclear, după cum nu au trecut nici politicienii, soldații și oamenii de știință care trebuie să sprijine forța noastră militară. Efectele armelor nucleare de mică putere asupra unor obiective militare izolate sînt singurele care pot fi evaluate cu oarecare certitudine, pentru că ele au fost testate în mod real. Multe aspecte rămîn, însă, necunoscute. Uneori, un anumit aspect este neglijat, alteori este exagerat. Unele efecte critice, care ar putea rezulta în urma unor atacuri nucleare la scară mare, au fost descoperite doar în mod accidental".

Desigur, asemenea descoperiri au darul de a trezi anxietățile latente în legătură cu războiul nuclear. Ele întăresc convingerea multora că războiul nuclear ar însemna sfîrșitul nu numai al propriilor lor vieți și al familiilor lor, ci și al țării lor și al tuturor locurilor la care țin. De aceea, în diverse moduri, popoarele țărilor noastre își exprimă profunda convingere că armele nucleare nu pot fi folosite ca instrumente ale politicii naționale, în afara cazului în care ele servesc la preîntîmpinarea „sfîrșitului".

Cum se poate preîntîmpina însă un sfîrșit prin alt sfîrșit ?

Radu Budeanu

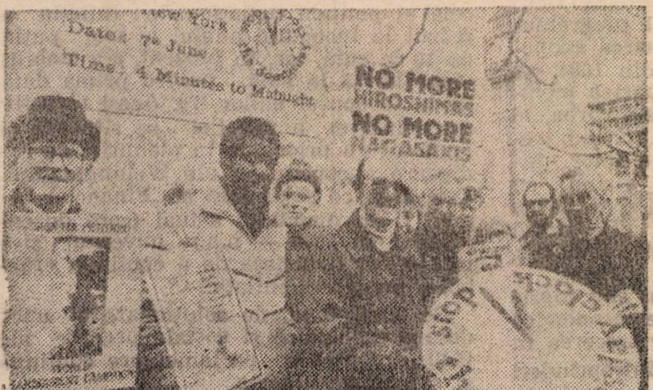

LA HIROSHIMA DI DOMANI

„Să nu se mai repete Hiroshima" ; „Să nu se mai repete Nagasaki" ; „Nu vrem să devenim Hiroshima de mîine" — sînt lozinci sub care s-au desfășurat numeroase demonstrații, în întreaga lume. În imagini — manifestații pentru pace în Anglia (stînga) și Italia.